

CAMERA OSCURA

SPAGHETTI-WESTERN SPECIAL,
MARISA MELL, JONATHAN OF
THE BEARS, MICHELE SOAVI
INTERVIEW, VIDEO-REVIEWS...

**CAMERA OBSCURA NR. 8
(OKTOBER 1995)**

Mike Lebbing, Amkemaheerd 287,
9736 BV Groningen
Michael Kopijn, Postbus 752,
9700 AT Groningen

REDAKTIE:

Michael Kopijn
Mike Lebbing

MEDEWERKERS AAN DIT NUMMER:

Dr. Hagenbeck
Thomas Harbach
Oliver Kerkdijk
Boo Nelson
Rick de Vries
Han Weevers

ABONNEMENTEN:

Fl. 23,- voor 4 nummers op girorekening
nummer 5587964 t.n.v. M. Kopijn,
Groningen. Vermeld s.v.p. met ingang
van welk nummer.

LOSSE NUMMERS PER POST:

Fl. 9,- incl. porto voor Nederland en Fl.
11,- voor Europa en U.S.A.

**CAMERA OBSCURA IS
VERKRIJGBAAR BIJ:**

Atheneum, Amsterdam
Cinequanon, Amsterdam
Cult Video, Amsterdam
Silver Screen, Amsterdam
Elpee, Groningen
Scholtens/ Wisters, Groningen
Godzilla, Utrecht

MET DANK AAN:

Verenigde Rommelmarkten Provincie
Groningen, Henk Kooi, Olof & Stichting
Graag, Peter Blumenstock, Adrian
Smith, Craig Ledbetter, Christian
Kessler, South East Records, E. Oling,
Bill Connolly, John Martin, FFR '95,
Frank Willems, Atari, DMC's Calamus.

COVER door Oliver Kerkdijk

WARNING

The first issue of the CO appeared in June
1992. One year later a Scottish fanzine of
the same name appeared, published by a
guy we used to have contact with, billing it
as "the original Camera Obscura"! Ouch.
How Low can you go?

VOORWOORD

Het zal u, waarde lezer, intussen wel duidelijk zijn geworden dat het motto
"driemaandelijks filmblad" niet meer voor CAMERA OBSCURA opgaat. Dit blad overschrijdt
regelmatig de deadlines, maar omdat we niet echt op de actualiteit zijn gericht, is dat
niet per se een probleem. Toch begrijpen we dat de lezer wel wil weten wat voor vlees hij
in de kuip heeft.

Daarom hebben we besloten voortaan de frequentie te verlagen tot twee nummers per
jaar. Dat lijkt weinig, maar zoals u aan dit nummer kunt zien schept dat wel de
mogelijkheid fikser uit te pakken: ditmaal telt de oogst een recordaantal van 48 pagina's!
We willen dit tot een standaarddikte verheffen, wat betekent dat elk toekomstig nummer
meer afwisseling en meer informatie zal bieden. (We zijn al begonnen meer bioscoop- en
videobesprekingen te publiceren.) Helaas heeft dit een lichte prijsverhoging tot gevolg,
maar aan die twee piek extra per jaar zult u zich vast niet vertillen, zo hopen wij.

Uiteraard heeft dit alles geen consequenties voor al eerder afgesloten abonnementen.
Nog wat verheugend nieuws. Jan Doense van collega-fanzine Schokkend Nieuws
presenteert vanaf dit seizoen de cult-voorstellingen in het Amsterdamse Filmmuseum (nog
steeds onder de titel "Mondo Bizarro"). In oktober zijn er als eerbetoon aan Vincent Price
vijf films met de legendarische acteur te zien. Nog interessanter is de programmering in
november: een echte giallo-maand! (A Amsterdam...un novembre rosso shocking?) De
data: 3-11 SEI DONNE PER L'ASSASSINO (Bava); 10-11 LA MORTE CAMMINA CON I TACCHI ALTI
(Ercoli); 17-11 PERCHE QUELLE STRANE GOCCE DI SANGUE SUL CORPO DI JENNIFER? (Carmineo);
en afsluitend de double bill met Argento's OPERA en TENEBRE op 24-11. Bel voor informatie
020-5891400. C.O.-adepten mogen uiteraard niet ontbreken op deze bijzondere
voorstellingen!

En de lol kan niet op. In ons Groningen valt er in oktober te genieten van het volgende
(waarmee uw illustere redactie uiteraard wel iets te maken heeft). Filmhuis Simplon toont,
mooi samenvallend met het thema van dit nummer, vier spaghetti westerns: FISTFUL OF
DOLLARS, FOR A FEW DOLLARS MORE, THE GOOD, THE BAD AND THE UGLY en MY NAME IS
NOBODY. Bel voor informatie 050-424587. Als klap op de vuurpijl is daar weer Stichting
Graag die in het nieuwe USVA-pand een Italo-double bill presenteert: Petri's INVESTIGATION
OF A CITIZEN ABOVE SUSPICION en Questi's DEATH LAID AN EGG. Mucho mucho weirdo stuff
op vrijdag 13 oktober... we dare you to come!

Tenslotte zijn er plannen voor een glossy Engelstalige compilatie van de beste artikelen uit
onze laatste zeven nummers. De onderhandelingen met de initiatiefnemer, een
gerenommeerde Engelse distributeur in filmartikelen, zijn in een serieus stadium. De
datum van verschijning is nog niet bekend, maar hou de schappen in de gaten! Tot de
volgende!

Mike Lebbing

INHOUD

BIOSKOOP	3
VIDEO	5
DE WESTERNS VAN SERGIO CORBUCCI	10
CORBUCCI FILMOGRAFIE	19
SPAGHETTI OP VIDEO	21
CINÉVILLE: LE PARFUM D'YVONNE	26
COVER ME BAD! #2	31
MICHELE SOAVI INTERVIEW	33
JONATHAN OF THE BEARS	40
RICK'S NOTENBAR	42
SEVEN FILMS STAINED IN RED	44
GASTSCHRIJVERS RUBRIEK/ GUESTCOLUMN	48

BIOSKOOP

LA BELLE CAPTIVE
CHUNGKING EXPRESS
THE DAY THE SUN TURNED COLD
ESCAPE FROM THE VALLEY OF THE RETURN ...
GETTING ANY?
GOTO, L'ILE D'AMOUR
HEAVENLY CREATURES
JOSEPHINE, THE SINGER AND THE MICE PEOPLE
LOADED
THE NEW LEGEND OF SHAOLIN
ZOMBI I

LA BELLE CAPTIVE (Alain Robbe-Grillet, Frankrijk 1983)

Regisseur Robbe-Grillet's bekendste wapenfeit is zijn script voor Alain Resnais' *LAST YEAR AT MARIENBAD* (1961). Hij staat bekend als één der meest verwoede voorstanders van het experimenteren met de formele logica van de cinema en is een groot liefhebber van het surrealisme.

Voor *LA BELLE CAPTIVE* nam hij als raamwerk het gelijknamige schilderij van René Magritte, dat vooral in de film de symbolische functie van gezichtsbedrog en het opheffen van de grens tussen realiteit en fictie vervult. Het verhaaltje over een p.i. (Daniel Mesguich) is te banaal voor woorden, soms grappig in z'n pretentieuze nonsens, maar meestal te saai en vervelend. De prachtige Gabrielle Lazure kan deze drek niet redden en het goede camerawerk is een parel voor de zwijnen. Alleen aan te bevelen voor mensen met een ernstig slaapgebrek. (ML)

CHUNGKING EXPRESS (Wong Kar Wai, Hong Kong 1994)

Een virtuoze stijloefening van de maker van *AS TEARS GO BY* en *DAYS OF BEING WILD*. Helaas begon de vermoeidheid mij nogal parten te spelen en sukkelde ik nu en dan weg, waardoor de inhoud enigszins wazig werd. Het betrof in ieder geval de relatieproblemen van twee jonge politie-agenten. De gestileerde belichting, mooie kleuren en vooral het gebruik van slow-motion op de voorgrond en fast-motion op de achtergrond waren indrukwekkend. Komt nog in de bioscoop (Cinemien), dus gelukkig een herkansing. (HW)

THE DAY THE SUN TURNED COLD (Yim Ho, Hong Kong 1994)

Een van de beste films die ik dit jaar zag was dit sobere maar diep ontroerende filmpje van de man die ons al eerder verwende met het sublieme *RED DUST* (zie CO # 5). *TIANGUO NIEZI/THE DAY THE SUN TURNED COLD* schijnt op ware gebeurtenissen te zijn gebaseerd, hetgeen het toch al overtuigende en zwaarmoedige verhaal wat extra impact geeft.

Ho toont een hard en oorspronkelijk Chinees platteland waarop zich een liefdestragedie afspeelt, waarop het ventje Guan zo zijn eigen visie heeft. Zijn moeder hertrouwt na de mysterieuze dood van zijn vader, maar Guan accepteert de nieuwkomer niet. Wanneer Guan volwassen is brengt hij een onderzoek naar de dood van zijn vader op gang, niet wetende dat de ellende binnen de familie die hij verwacht slechts een voorproefje is: de tragedie bereikt epische proporties, en Guan is niet in staat het tij nog te keren. *TIANGUO NIEZI* won vorig jaar twee prijzen (beste film/beste regisseur) op het filmfestival van Tokio en gaat waarschijnlijk dit jaar een toernee langs de filmhuizen maken. Check it out! (ML)

ESCAPE FROM THE VALLEY OF THE RETURN OF NAKED JAILBAIT MASSACRE - THE FINAL CHAPTER (Jack Stevenson, USA 1994)

Een compilatie van obscure trailers, Scopitones (de voorlopers van de videoclip), commercials en gewoon stukjes uit hele slechte films, samengesteld door Jack Stevenson. Hoewel af en toe wat flauw en onbestemd, bevat deze show enkele ongekennde trailers. Hoogtepunt was in meerdere opzichten die van *GET THAT SAILOR* (homo-porno), met een aanstekelijke "sailor theme", enkele van de meest onwaarschijnlijke

standjes vastgelegd, en een hilarische voice-over. De reactie van de merendeel met dit soort cinema niet vertrouwde kijkers bezorgde me tevens wat extra binnenpret. Mijn favoriet was CAUGHT IN THE WEB OF LOVE (Scopitone met Joi Lansing) maar die hallucinatiescene uit TRIP TO WHERE (drugs-voorlichtingsfilm) mocht er ook wezen. (ML)

GETTING ANY?
(Kitano Takeshi, Japan 1994)

De nieuwe film van Kitano Takeshi. Dat belooft wat! Een komedie dit keer, maar had de regisseur van SONATINE niet juist zijn sporen verdiend als komiek? Helaas, GETTING ANY? werd voor mij een grote teleurstelling. Een gefrustreerd mannetje probeert 76 minuten lang op uiteenlopende manieren vrouwen te scoren. Het verhaaltje waait alle kanten op en klaarblijkelijk laat Japanse humor zich niet zo makkelijk vertalen naar het Westen. Hoewel, sommige grappen halen toch zeker het niveau van een Piet Bambergen. De beste momenten zijn die waarop de humor erg grof wordt (typisch Japans?). Zo heel erg slecht is GETTING ANY? dan ook weer niet en de film is vrij herkenbaar geregisseerd. Jammer alleen van mijn te hoge verwachtingen. (HW)

GOTO, L'ILE D'AMOUR
(Walerian Borowczyk, Frankrijk 1968)

Wie wel eens iets van Borowczyk heeft gezien, weet dat deze Poolse animatiespecialist niet graag een film aflevert die in de verste verte op iets "normaals" lijkt. Wat hij wel doet is rondstruinen in seksuele afwijkingen, verknipte personages en bizarre relaties, dit alles geserveerd met veel blote tieten, mooi camerawerk en superbe art direction. GOTO was zijn tweede film en helaas nog erg eenvoudig in stilistisch opzicht, terwijl juist dat Borowczyk's sterke punt is. Het verhaal is natuurlijk eigenaardig: een koninkrijk wordt aan het wankelen gebracht door een doortrapte ex-gevangene die zo'n beetje iedereen tegen elkaar uitspeelt om de liefde van de koningin te verkrijgen. De film is in zwart/wit geschoten (er zijn wel twee kleuren-inserts), erg sober en totaal niet expliciet. Een Borowczyk die zich inhoudt is een ware teistering voor een onvoorbereide bioscoopbezoeker, zodat ik na een uurtje grote moeite moest doen mijn ergernis niet om te zetten in een verdiend half uurtje slaap. GOTO is een obscuriteit, niets meer en niets minder. (ML)

HEAVENLY CREATURES
(Peter Jackson, Nieuw-Zeeland 1994)

Over HEAVENLY CREATURES zal inmiddels al heel wat geschreven zijn. Ik kan niet anders zeggen dan dat ik vrij uit het lood geslagen de zaal verliet. Zo'n zeldzaam geval van een film die na het bekijken ervan nog echt even naspookt in je gedachten. Ook een mooi voorbeeld van hoe een filmmaker in één klap van een stigma afkomt – iets waar sommige horrorfilmers zo naar snakken (Wes Craven). Zal wel iets met talent of met het juiste idee op het juiste moment op de proppen komen (of is dat ook talent?) te maken hebben. Cameravoering en montage (beweging en een hoog tempo van verhaal vertellen) zijn wel vertrouwd. Maar in plaats van de maagwand of de lachspieren op de proef te stellen weet Peter Jackson vooral de gevoelige snaar te raken. Een film over een waargebeurde, uit de hand gelopen vriendschap tussen twee meisjes in de benauwde jaren vijftig. Een vriendschap die de "gewone realiteit" letterlijk en figuurlijk overtreft, en juist dat heeft Jackson zo mooi weten te verbeelden. Niet het verschil tussen realisme en fantasie, maar de combinatie ervan. Voor mij voorlopig de film van het jaar. (HW)

JOSEPHINE, THE SINGER AND THE MICE PEOPLE
(Sergei Masloboischikov, Oekraïne 1994)

Jawel, het absolute dieptepunt en nog genomineerd ook voor een Tiger Award (aanmoedigingsprijs voor veelbelovende jonge filmmakers) tijdens het Rotterdam Film Festival 1995. Chaotische onzin met piepende kinderen, gebaseerd op verhalen van Kafka. Typisch zo'n festivalfilm waarbij de deuren niet dicht kunnen door het heen en weer gewandel van bezoekers met passepartouts, dagkaarten etc. Hoogtepunt van de voorstelling was een flinke struikelpartij over de microfoon en toebehoren, waarmee de regisseur even tevoren nog een enthousiast babbeltje de zaal in had geslingerd. Het blijft uitkijken met die kunstfilms uit de voormalige Sovjet-Unie. (HW)

LOADED
(Anna Campion, Nieuw-Zeeland 1994)

Een groepje jongeren trekt de natuur in om een horrorfilm op video vast te leggen. Hun onderlinge relaties, verwachtingen en frustraties staan centraal in het mooie scenario van Campion. Het aanzienlijke aantal personages is opvallend goed uitgewerkt en ze zijn op zijn minst herkenbaar qua

identiteit (-scrisis). Ja, groot worden doet pijn. Als het stel LSD inneemt escaleert de situatie. Een bescheiden meesterwerkje van de jongere zus van Jane Campion, die dus ook over niet onaanzienlijke talenten beschikt. Wederom een Nieuw-Zeelandse film (HEAVENLY CREATURES) die voor de afwisseling ver boven de meute van het RFF '95 afstak. En buiten gekomen regende het (even) niet meer. (HW)

THE NEW LEGEND OF SHAOLIN
(Yuen Kwai, Hong Kong 1994)

Meer voer voor de liefhebbers van de nu al klassieke FONG SAI-YUK films van Yuen Kwai, spetterende martial arts, vette humor en meer spanning en sensatie dan alle laatste aktiehelden bij elkaar! Wie de FONG SAI-YUK films nog niet kent: men herleze CO # 6 voor verdere informatie, want NEW LEGEND is van hetzelfde laken en pak. Krankzinnige gevechtschoreografieën, anarchistische humor en het tempo van Rushdie in de spits maken dit tot één van de betere films in het subgenre van de historische vechtfilms uit het Verre Oosten. En die Engelse ondertitels zorgen er wel voor dat zelfs de grootste zwartkijker nattigheid begint te voelen. ("I wanted to eat a chicken's ass, not a children's ass!") Bevat meer energie dan een jaargang Black Booster! (ML)

ZOMBI 1
(Richard Raaphorst, Holland 1995)

Deze short beleefde een feestelijke ontvangst op het Weekend of Terror, voor welke gelegenheid deze ongeveer 20 minuten durende 16mm film was opgeblazen tot 35mm. En terecht, want visueel zet Raaphorst alle Nederlandse amateur gore-filmers in één klap in een diepe schaduw. Het zwart/wit is prachtig, goede belichting, goede montage en zeer overtuigende special effects maken dit tot een verrassend filmpje. Dat alles

een hommage (een wat keuriger term voor rip-off in dit geval) is aan NIGHT OF THE LIVING DEAD en ZOMBI 2 is meteen duidelijk, hele scènes zijn (inclusief camerastandpunten) precies, maar met kennis van zaken, gecopieerd. Hopelijk waagt Raaphorst zich de volgende keer aan iets originelers; weet hij de technische kwaliteit van ZOMBI 1 daarin te bewaren, staat ons nog wat te wachten. (ML)

VIDEO

AN ACTOR'S REVENGE/YUKINOJO HENGE
 BRIDE WITH THE WHITE HAIR 2
 DRUNKEN ANGEL/YOIDORE TENSHI
 FAREWELL UNCLE TOM/ADDIO ZIO TOM
 THE WASHING MACHINE
 ETERNAL FIST
 TEMPTATION OF A MONK

AN ACTOR'S REVENGE/YUKINOJO HENGE
(Kon Ichikawa, Japan 1962)

Naast een hele serie Kurosawa titels, heeft het Engelse Connoisseur Video label ook Kon Ichikawa's meesterwerk AN ACTOR'S REVENGE uitgebracht. Centraal in het verhaal, dat zich afspeelt aan het begin van de 19de Eeuw, staat Yukinojo (Kazuo Hasegawa), een onnagata (een speler van vrouwelijke rollen) van een reizend Kabuki-gezelschap. Tijdens een vertoning in Edo vindt hij Lord Dobe (Ganjiri Nakamura), de leider van een bende van drie die de ouders van Yukinojo destijds tot zelfmoord dreef. Yukinojo bedenkt een slim plan om zich te wreken op Dobe en zijn metgezellen. Hij gebruikt hun hebzucht en speelt ze zo tegen elkaar uit. Intussen wordt de dochter van Dobe, Lady Namiji (Ayako Wakao), verliefd op Yukinojo en krijgt hij onverwachts hulp van de twee kruimeldieven Yamitaro (Hasegawa in een dubbelrol!) en Ohatsu (Fujiko Yamamoto). Vanwege het jubileum voor de 300ste (!!) filmrol van Japans ster-acteur Kazuo Hasegawa (1908-1984), regisseerde Kon Ichikawa voor filmmaatschappij Daiei de re-make van YUKINOJO HENGE (Teinosuke Kinugasa, 1935; waarin Hasegawa ook de dubbelrol van de acteur Yukinojo en dief Yamitaro op zich nam). Hasegawa, oorspronkelijk al een Kabukispeler en uitermate populair van de vele "periode" films, speelt hier op 55 jarige leeftijd de rol(len) van zijn leven. De film is verder doorspekt met zwarte humor en zoals de meeste Ichikawa films, is AN ACTOR'S REVENGE visueel een genot. Het Scope

formaat wordt volledig (met een hoofdletter V) en intelligent gebruikt, zoniet angstaanjagend perfect waarbij kadring, kleur en belichting een hoofdrol spelen. Ik zou pagina's kunnen vullen over deze cinematografische revelatie (mogelijk in een later nummer)... maar voor nu kan ik alleen deze fantastische videorelease aanraden (in originele 2.35:1 Daiei Scope ratio = widescreen, en met Engelse ondertitels!). Laat deze kans U niet ontgaan. Onwaarschijnlijk goed! (MK)

BRIDE WITH THE WHITE HAIR 2
(David Wu, Hong Kong 1993)

Het tragische liefdesverhaal van Lien Ni-Chang (Lin Ching Hsia) en Cho Yi-Hang (Leslie Cheung) wordt vervolgd in deze aardige opvolger, die een iets andere weg inslaat dan het origineel. Na het bloedbad van de Wu Tang klan tijdens de climax in het eerste deel, trekt Cho zich terug op de top van Mount Shin Fung om het uitbloeien van een magische bloem af te wachten die zijn geliefde geneest. Maar door de hevige smart, transformeert deze in een askleurige heks met lange manen van giftig haar. Ze voert een bende van vrouwen aan, allen op de één of andere manier misbruikt door mannen, (Lin Ching Hsia is in een dergelijke rol ook te zien in Tsui Hark's **ZU: THE WARRIORS FROM THE MAGIC MOUNTAIN**) en zweert de overgebleven leden van de Eight Clans Of Chung Yuan te vernietigen. De oudsten van deze clan vormen uit hun verminderde aantallen een groep van jonge strijders om zo een preventieve wanhoopsaanval in te zetten tegen Lien en haar bloeddorstige discipelen. Dit vervolg is terecht bekritiseerd omdat het de centrale plot naar de achtergrond dringt en er in plaats daarvan wordt geconcentreerd op de nieuwkomers in de cast (Leslie Cheung komt bijvoorbeeld maar een kleine 8 minuten in beeld). Zijn hun respectievelijke talenten niet zo meeslepend, allen vervullen ze redelijk goed hun taak (vooral de in Canada geboren actrice Christy Chung als de wilde kettingrokende strijdster Moon). Veterane Lin Ching Hsia's rol als Ni-Shang is dit keer niet zo mysterieus als in deel 1, maar Lin blijft zeer gedreven haar gesplitste personage spelen. Regisseur David Wu (credited als editor in het eerste deel) doet een goede zaak door de atmosfeer van het vorige deel, (geregisseerd door Ronny Yu en hier werkend als co-executive producent) te handhaven. Maar was het oorspronkelijk een romantische tragedie, dit vervolg lijkt meer op een horrorfilm met zombie-achtige vrouwen die bloeddorstig hun wraak nemen. (MK)

DRUNKEN ANGEL/YOIDORE TENSHI
(Akira Kurosawa, Japan 1948)

Dokter Sanada (Takashi Shimura) woont in een sloppenwijk, een sombere na-oorlogse wereld met een verontreinigde plas als symbool van ziekte en verderf. Op een dag krijgt hij bezoek van Matsunaga (Toshiro Mifune), een jonge yakuza (gangster), die een schotwond heeft opgelopen. Sanada is verbitterd en behandelt hem zonder verdoving. Hij ontdekt tekenen van tuberculose bij Matsunaga, die gefokt reageert en de dokter belaagt. In de loop van de film krijgen we te zien dat de slechtgehumeerde en bijna depressieve Sanada een alcoholist is. Opeenvolgende confrontaties tussen Sanada en Matsunaga pakken gewelddadig uit maar uiteindelijk wordt de ziekte van Matsunaga bevestigd en gaat hij toch naar Sanada voor advies. Vastbesloten zijn levenswijze te veranderen, ontmoet Matsunaga plotseling zijn baas Okada (Reisaburo Yamamoto). Dit betekent het begin van zijn ondergang. **DRUNKEN ANGEL** is Kurosawa's eerste echte film met een centraal thema (een man die vastbesloten is om het goede te doen). Maar Kurosawa's wereld is (gelukkig) geen zwart-witte; zelfs zijn helden hebben duidelijke tekortkomingen. **DRUNKEN ANGEL** luidt het begin in van Kurosawa's cinematografische handelsmerk waar hij zo bekend door zou worden: extreme close-ups en camera-posities, typisch gefilmde actiescenes, water als symbool voor het verstrijken van de tijd...etc. De slow-motion droomscene waarin Matsunaga zichzelf in een kist

Drunken Angel

A FILM BY AKIRA KUROSAWA

'The photography and music are first rate, and the film is beautifully acted by Toshiro Mifune and Takashi Shimura'
Variety

ziet liggen is maar één voorbeeld van Kurosawa's visuele brein. Toshiro Mifune's eerste hoofdrol in een Kurosawa film (samen zouden ze nog ruim 20 jaar samen blijven werken) en die hem ook direct de bekendheid opbracht. (MK)

FAREWELL UNCLE TOM/ADDIO ZIO TOM
(Gualtiero Jacopetti en Franco Prosperi, Italië 1971)

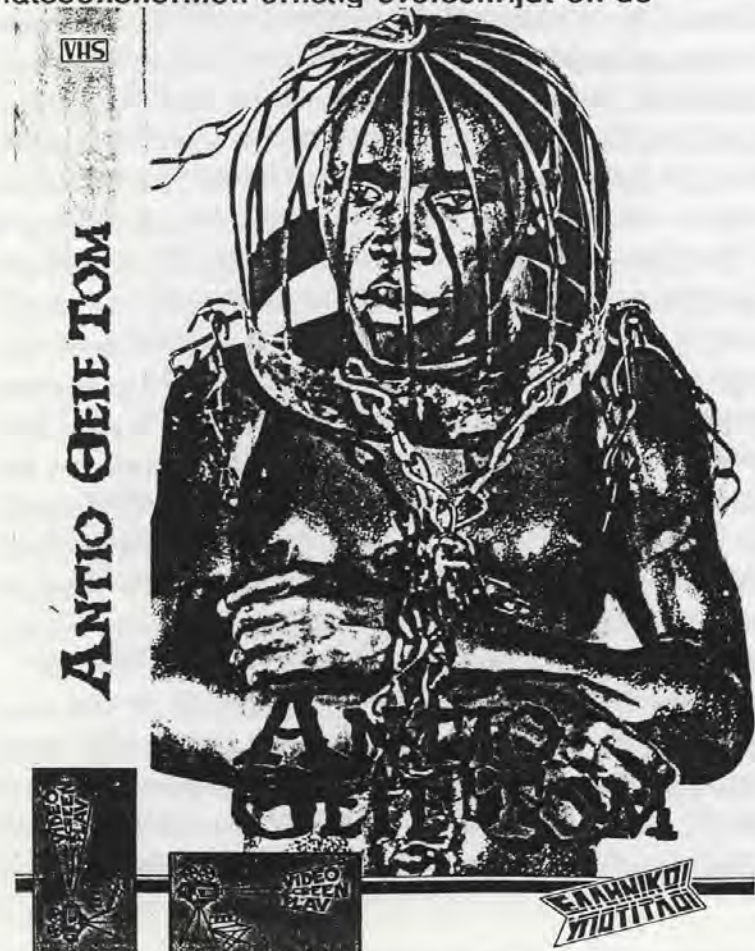
Nu de discussie rond de exploitatie in de film en haar slechte invloed middels de **FACES OF DEATH** serie weer eens opgelaaid is, valt een film als **FAREWELL UNCLE TOM** nu niet bepaald aan te raden voor onze beschermvrouwe der zeden en goede smaak, Erica Terpstra. Voor wie wil zien hoe ver exploitatie kan gaan, is deze film echter een must van de eerste orde. Maar ook zij die benieuwd zijn naar wat creativiteit in de cinema soms kan opleveren, mogen deze film niet missen.

Regisseurs Jacopetti en Prosperi (die al eerder werkjes uitstootten als **MONDO CANE** en **AFRICA BLOOD AND GUTS**) reizen hier met auto's en helicopters (tekst op hun vehikels: "Jacopetti & Prosperi, travelling photographers") door het Amerika van rond de Burgeroorlog. Al is die (opzettelijke) absurditeit nog niet genoeg, de heren interviewen met behulp van veel PoV shots de bevolking en becommentariëren de slavernij met zoveel geloof in de gelijkheid van de mens en afschuw van de blanke onderdrukking, dat het uitgebreide en afschuwelijke uitbeelden van alle uitwassen van de blanke duivels de fatsoensnormen ernstig overschrijdt en de

bedoeling ver voorbij schiet. Dit is de grofste film die ik ooit heb gezien (en dat zegt wel wat) maar vreemd genoeg intrigeert **FAREWELL UNCLE TOM** door de frontale botsing tussen de indrukwekkende vormgeving (talloze massascènes, ongelofelijke wreedheden – castraties, klistierfeesten, zweperij en alle soorten van marteling – en duizelingwekkende fotografie en montage, plus duivels geraffineerde dialogen!) en de intens hypocriete houding van de regisseurs. Ze veroordelen racisme met behulp van onderbetaalde extra's die zich vreemd genoeg de meest extreme vormen van ellende laten welgevallen. In hun poging een statement te maken schieten ze hun doel mijlenver voorbij en passen onbewust exploitatie van exploitatie toe...Maar al met al is dit vooral visueel gezien een onvergetelijke filmervaring. Wat denkt u hiervan: een zwarte priester met Afro-kapsel die fantaseert over seriemoorden op blanke gezinnen? Een negerdwerg in apepak die slaven danses geeft? Een joodse professor die uitleg geeft over de inferioriteit van het zwarte ras en ze het liefst in concentratiekampen opsluit? **FAREWELL UNCLE TOM** is een twee uur durende LSD-trip door de duisterste krotten van menselijke geest die verantwoordelijk is voor de exploitatiefilm, met een Riz Ortolani soundtrack die circusmuziek kruist met Led Zeppelin, een surrealistische kijk op raciaal geweld en vooroordelen, maar bovenal een unieke film die je nooit meer vergeet. Ik ga er van uit dat ons aller Erica dit blaadje niet leest, anders... (ML)

THE WASHING MACHINE
(Ruggero Deodato, Italië/ Hongarije/ Frankrijk 1993)

Deodato is een vreemd figuur. Hij maakt net zo makkelijk een rip-off van **FRIDAY THE 13TH** als **HOME ALONE**. Maar als hij het op zijn heupen krijgt, wil hij nog wel eens met een verrassende film komen. Zijn meest bekende films zijn **CANNIBAL HOLOCAUST** (1979), **ULTIMO MONDO CANNIBALE** (1977) en **HOUSE ON THE EDGE OF THE PARK** (1980), alle drie nou niet bepaald fijnbesnaarde werkjes. Minder bekend zijn bijvoorbeeld **CUT AND RUN** of **BODY COUNT**, twee tamelijk heftige werkjes die echter weinig met Deodato's morbide en absurde verteltrant gemeen hebben. Nu arriveert dan in Nederland op video zijn nieuwste film, het nogal banaal getitelde **THE WASHING MACHINE**, een sexy thriller gesitueerd in het voormalige Oostblok. Inspecteur Stracek onderzoekt de vage moord in het appartement van drie geheimzinnige en overmatig wulpse zusters. Zonder het te beseffen

trekken ze hem (letterlijk en figuurlijk) hun vreemde wereldje binnen, waar niets lijkt zoals het is, zij het kannibalisme of de missionarishouding. Wat Deodato ditmaal ten tonele voert is weer van een behoorlijke weirdness, maar **THE WASHING MACHINE** is wel degelijk een interessante film. Door de film een zeer donkere vormgeving te verlenen (de meeste shots zijn interieurs en als er licht in de creepy ruimten doorsijpelt is het kil blauw), zorgt Deodato voor een akelige Oostblok-atmosfeer. (Wat weer in schril contrast staat tot de sexuele escapades van de zusters (waaronder de nieuwe vriendin van de regisseur zelf...Ruggero, jij ouwe snoeperd!) wie vakmanschap en atletisch inzicht niet ontzegd kan worden.) Een aanrader voor hen die het niet zo nauw nemen met de opnieuw slechte dubbing en wel houden van Italiaanse rariteiten met veel zweterige sex. (ML)

ETERNAL FIST

(Irvin Johnson, Hong Kong 1991)

It's been only a question of time that we got to see the first Hong Kong post-apocalyptic **ROAD WARRIOR** like desert-storm movie. I liked **ROAD WARRIOR** (and its spaghetti-western style story) and admired the change of direction in **MAD MAX: BEYOND THUNDERDOME**, but I can't stand the hundreds of cheap imitations coming from the States and foremost, from Italy which exchanges the storyline with unprovoked brutality and poor acting abilities from ex-professional boxers. **ETERNAL FIST** is no exception to the rule. There's a whole bunch of ex-kickboxing champions, the storyline is pointless, the humour silly (and badly dubbed), the sets are extremely cheap (rubbish and ruins found in the desert) and all the fights are interchangeable. Amp (Dale Apollo Cook) and his soon-to-be-dead girlfriend Lyssa (Cynthia Khan) are trying to escape from the influence from Mainframe (Creg Douglas), who is a little pissed off because Lyssa has been HIS girlfriend. Lyssa is killed and Amp escapes badly hurt after the silliest crucifixion in filmhistory. She arrives in the village of Wild (Cynthia Khan again - probably in her worst movie ever but in a black leather outfit in the middle of a desert, she's definitely the highlight of this film), who nurses him back to stonecrunching power. But her village gets destroyed by Mainframe's henchmen (four baddies and an old jeep), so Amp is forced to teach Wild the art of fighting (eg kickboxing) in order to survive. Of course, both want to take revenge and return to Mainframe's fortress. If you want to watch zillions of fights, then this is

the **LAWRENCE OF ARABIA** for you, starring a whole bunch (The Wild Bunch in the worst meaning) of ex-fighters who utter dialogue lines of nonsense without the ability to act. Amp's declaration of love to Wild is the worst of the movie - he tells her that she changed his life (maybe he doesn't like to fight alone?!). Cynthia Khan is the only real actor (and the only one that can read as well) and it's nice to see her transformation from being a soft and beautiful innocent village girl to an uncompromising revenge-driven fighting machine who wears a nice and clean (!) black uniform. Everyone is fighting for water to survive but their clothes seem to be freshly washed all the time! **ETERNAL FIST** should be forgotten in a few years and I hope to see Cynthia Khan back on the track soon. So stay away at all cost, you have been warned. Keep watching the desert. (TH)

TEMPTATION OF A MONK

After watching a documentary on the yearly Rotterdam Film Festival with **TEMPTATION OF A MONK** as one of the surprising movies, I was convinced to see the film. Like **RAISE THE RED LANTERN** and **FAREWELL TO MY CONCUBINE**, this film is a mixture of beautiful scenes, interesting characters and a mature story, unknown to many new Hollywood productions. Shi is a young general during the early Tang Dynasty whose job it is to look after the second son of the emperor. A befriended general convinces him to act neutral in an ensuing fight between two of the three princes. After losing his soldiers and his honour, he meets the 19th princess, who tries to escape her brother and asks for his help which he won't offer. In the meantime Shi, brilliant at battle yet tender in nature, is faced with a dilemma. The prince he serves is incompetent and can only bring woe to the kingdom. Shi opts for betrayal, and his prince is butchered by his brother. After receiving valuable gifts from the new ruler, his mother forces him to leave the military and forbids revenge. Shi takes refuge with a handful of soldiers in a Buddhist temple where strict abstinence from worldly pleasure is demanded. This is the beginning of a long, hard road for Shi as his desires pull him in one direction, and his dream of enlightenment in another. Unlike many other action films, **TEMPTATION** shows the "real" world. Killing and dying is an ugly and disturbing thing. The many fights are brutal and use extensive force and bloodshed in order to shock the viewer. In extreme contrast Clara Law shows us a beautiful autumn landscape

PROFIEL: Clara Law Chuck-Yiu

unharmd by human people, but reflecting their inner feelings. The fights, which are staged in the castles or in the mountains, underline the hardness of life. In between we find the monks, who live their lives following the strict rules of Buddha, and lost every contact to the world outside the Temple walls. At first Shi uses the Temple as a hide-out without respecting their way of life, but after leaving the Temple and being confronted with the decadence spreading through the palace, his only wish is to return to the peaceful life of a monk.

TEMPTATION is directed by a young and determined woman (Hong Kong's answer to Kathryn Bigelow), who is able to develop fully-fleshed female characters. Shi's first encounter with the 19th princess shows her as proud of her standing, but during the film she changes into a woman who has lost her standing, her relatives and her way-of-life. She searches for someone who can help her to get back on the track. The second woman is a widow who seeks Shi's help in order to cremate her husband. She wants to become a monk as well, but starts seducing Shi the same night. Even without hair, she looks like a "hellish woman" and her performance is the most remembered throughout the film. It's actually very rare to see a woman with sexual wishes in a non-Cat.III film out of Hong Kong... Like the films of Ann Hui, you'll soon notice the difference between brainless action-thrillers starring the likes of Yukari Oshima or Moon Lee and powerful dramas with outshining characters, intelligent use of camera and a script that works. Unlike Tsui Hark who hides behind historical martial arts comedies in order to entertain people, TEMPTATION looks into the future of Hong Kong. Like Shi, the chinese people are looking for their future places in a town falling back to China; they are unsure what will happen to their special rights and this film uses the past to explore the upcoming situation without any mercy. As long as there are films like TEMPTATION OF A MONK, Hong Kong cinema is still alive. Remember that nobody will honour an exquisite dinner every day, so be happy to find such a film once a month! (TH)

TEMPTATION OF A MONK (Hong Kong 1993)
regie: Clara Law;
produktie: Teddy Robin;
scenario: Fong Ling-Ching, Lilian Lee;
camera: Andrew Lesnie;
montage: Jill Bitcock;
muziek: Tats Lau;
met: Joan Chen, Wu Hsin-Kuo, Zhang Fengyi, Michael Lee, Lisa Lu.

Geboren in Macao en opgeleid in Hong Kong. Nadat ze afstudeerde van de Hong Kong University, begint ze haar filmcarrière bij RTHK als assistent schrijver/regisseur en werkte aan populaire series als BELOW THE LION ROCK. In 1982-85 vertrok ze naar Engeland om aan de National Film And Television School te studeren. Na haar terugkeer nam ze weer dienst bij RTHK om televisie films te maken. Eddie Fong schreef bijna alle scenario's voor haar films en deed ook dienst als haar "production supervisor". Haar films zijn bijna allemaal vertoond op de interenationale filmfestivals en vielen vaak ook in de prijzen. (MK)

filmografie:

- 1985: *They Say The Moon Is Fuller Here;*
- 1988: *The Other Half And The Other Half;*
- 1989: *The Reincarnation Of The Golden Lotus;*
- 1990: *Farewell China;*
- 1992: *Autumn Moon;*
- 1993: *Temptation Of A Monk.*

SPAGHETTI-WESTERN SPECIAL - DEEL 1

THE MAN WHO SHOT DEATH

DE WESTERNS VAN SERGIO CORBUCCI

"The bountykillers sure do tremble when he appears. They call him Silence. Because wherever he goes, the silence of Death follows..."

Uit: Sergio Corbucci's IL GRANDE SILENZIO (1968).

Over één ding zijn we het allemaal wel eens: de Italianen zijn de meesters van de exploitatie. Of liever gezegd: waren. Tot begin jaren '80 kopieerden vele Italiaanse regisseurs de meeste succesformules uit Hollywood, met de meest uiteenlopende resultaten. Uiteraard gold dit ook voor de western, maar slechts tot op een bepaalde hoogte. Want als er één genre is, waarin de Italiaanse cineasten het erfgoed van Hollywood gebruikten om er hun eigen, persoonlijke stempel op te drukken, is het de western. Weg is het optimisme van de morele epische werken van John Ford. De spaghetti western toont een woest Amerika, waarin niemand veilig is. De dood ligt altijd op de loer, en zorgt ervoor dat zelfs de helden een portie extreem geweld niet schuwen: niets is heilig.

Bovendien vindt een extreme synthese plaats tussen beeld en geluid: het cinemascope beeldformaat wordt zo optimaal mogelijk benut om de ruimte tussen personages duidelijk te maken of te benadrukken (afgewisseld met de bekende close-ups van ogen) en de indringende muziek treedt op als een essentieel element, een soort "derde personage".

Sergio Leone creëert met zijn beeld van de "mysterieuze vreemdeling" Clint Eastwood in zijn remake van Akira Kurosawa's JOYIMBO (1961), PER UN POGNI DI DOLLARI/ A FISTFUL OF DOLLARS (1964), een icoon van de spaghetti

western. Maar Sergio Corbucci's klassieker DJANGO (1966) biedt het genre het sterkste en grootste cliché: de geheimzinnige, zwijgzame held, telkens doordringend opkijkend van onder zijn breedgerande zwarte hoed. Hij heeft een duister verleden, dat allengs wordt onthuld in een waas van kruitdampen en stervende mensen. Franco Nero maakte zich onsterfelijk in Corbucci's prachtige western in de rol van Django, en samen maakten ze een blauwdruk voor talloze, vaak inferieure imitaties.

Het grootste punt van (buitenlandse) kritiek

betrof meestal het geweld, dat zelden in een spagwest ontbreekt en in vele gevallen extreme vormen aanneemt. Sergio Leone hierover in een interview uit 1969: "Het geweld was het belangrijkste aspect in die periode van de geschiedenis van het Westen. De gemiddelde levensverwachting was 38 jaar en het belangrijkste principe was om eenvoudigweg te overleven. Ik heb gelezen hoe een man rondliep met het oor van een bandiet in zijn zak. Hij liet het in de kroegen zien als een trofee die een teken van overleven was. Hoe kan je geloven in wat Hollywood je laat zien als je zoals ik heb gelezen in 60 dagboeken van pioniers die de geschiedenis van het Westen hebben geschreven? Mijn films

tonen een verloren authenticiteit. Ik heb brieven van jonge Amerikanen gehad die me vertelden: 'Dit is de eerste keer dat ik zo'n western heb gezien...Ik herinner me wat m'n vader of grootvader me vertelde wanneer ze over die tijd praatten, die ze echt hebben gekend'. Zelfs Henry Fonda vertelde na het maken van het hoogtepunt van de spagwest, ONCE UPON A

TIME IN THE WEST, dat Leone veel meer wist van de geschiedenis van het Westen dan de meeste Amerikaanse regisseurs. (Overigens, Leone was een groot bewonderaar van John Ford.)

In dit tweedelige artikel zullen we een aantal van de belangrijkste cineasten van de spaghetti western behandelen, ingaan op hun werk en daarnaast een aantal "losse" films bespreken. Omdat er in Nederland een zeer groot aantal westerns op video is uitgebracht, zullen we waar mogelijk tevens de distributeur vermelden zodat u weet waar u moet zoeken.

EEN SIMPEL BLOEDBAD

Er was slechts een handjevol regisseurs die competent genoeg waren om de spagwest te verrijken met nieuwe, originele thema's en in het genre progressie wisten te boeken. Morele, politieke of zelfs religieuze thematieken werden niet geschuwd en zorgden ervoor dat een soort "crossover" met andere genres kon ontstaan. Onder dit selecte groepje hoort zonder meer de mentor en één der meest actieve regisseurs van het genre, Sergio Corbucci.

Daarmee is echter niet gezegd dat Corbucci zich niet regelmatig liet verleiden tot effectbejag, met name waar het gewelddadige scènes betreft. In het heetst van de strijd, in de poging een schepje bovenop het toch al hoge tempo van vooral zijn latere films te doen, verliest hij zich soms in overdadige grandeur of excentriciteit. (Berucht is vooral het slapstick-achtige acteren van de hoofdrolspelers.) Dat is echter bij tijden een charmante bijkomstigheid en in ieder geval toont het aan dat Corbucci een creatieve en gedreven regisseur was. En dat onderscheidde hem weer van het gros van zijn collega's, die meestal niets beters wisten te doen dan de herkauwde standaard met minimaal vakmanschap op het witte doek te brengen.

Corbucci (Rome, 6 december 1927) was samen met Sergio Leone de grondlegger van de spaghetti western, maar net als bij Leone duurde het enkele jaren voor hij zijn definitieve vorm gevonden had. Hij was aanvankelijk journalist, maar rolde na een keer assistent-regisseur te zijn geweest snel het filmbedrijf in. Zijn debuut, SALVATE MIA FIGLIA! (1951), was meteen al een succes, waarna hij vooral veel komedies en peplums zou gaan draaien. Minder bekend is dat hij ook zeer veel scenario's schreef, zelfs voor giallo's zoals Mario Bava's oerthriller LA RAGAZZA CHE SAPEVA TROPPO/ THE GIRL WHO KNEW TOO MUCH. Daarnaast co-regisseerde hij MACISTE CONTRO IL VAMPIRO

(1961, met Giacomo Gentilomo) en één der beste gothic horrors aller tijden, LA DANZA MACABRA (1964, met Antonio Margheriti).

Sergio Corbucci's eerste western was meteen één der eerste spagwests überhaupt. MASSACRO AL GRANDE CANYON/ MASSACRE AT GRAND CANYON (1963) was zijn eerste stap in wat een bijzondere reeks films zou worden. Overigens dient vermeld te worden dat hij co-regisseerde met Alfredo Antonini, en dat in de credits opvalt dat een aantal illustere namen erbij betrokken was: cameraman Stelvio Massi, DoP Enzo Barboni, componist Gianni Ferrio en cutter Franco Fraticelli zetten hier hun eerste schreden in de Italiaanse filmindustrie.

Het verhaaltje is simpel: Wes Evans (James Mitchum) keert na jaren terug in zijn geboortestad om te ontdekken dat zijn geliefde met een ander is getrouwd, en een familievete op het punt staat in een veldslag te escaleren. Ondanks zijn plannen meteen te vertrekken, wordt hij toch meegesleurd in het conflict.

Mitchum heeft niet alleen het karakteristieke uiterlijk van zijn vader geërfd, maar kan tevens goed genoeg acteren om een film te kunnen dragen. Er gebeurt niet veel schokkends in MASSACRE; het is een degelijk, sober en goed gefotografeerd werkje met het gebruikelijke verhaal dat we kennen van de Amerikaanse western. Het geweld is nog niet expliciet en de intrige te tam om voor echte spanning te kunnen zorgen. Gelukkig zorgt de korte speelduur ervoor dat ernstig gegaap uitblijft. Al met al kan Corbucci's debuut in het genre (hiervoor maakte hij 21 andere films!) gezien worden als niets meer dan een vingeroefening.

MINNESOTA CLAY (1964) werd gemaakt in hetzelfde jaar als Leone's eerste western en kent al na enkele minuten meer vaart dan het complete MASSACRE. Cameron Mitchell speelt de titelheld, een onterecht tot dwangarbeid veroordeelde revolverheld. Hij weet te ontsnappen, maar weet dat hij vanaf dat moment niet alleen opgejaagd zal worden, doch tevens risico's loopt omdat zijn gezichtsvermogen sterk achteruit is gegaan. Clay vindt degene die hem verraadde: Fox, een corrupte sheriff, die zijn stadje terroriseert met een keiharde bende. De climax is voorspelbaar, maar het verloop van de film is boeiend en bezit voldoende verhaalswendingen en enkele zeer sterke individuele scènes. Ook duikt hier Fernando Sancho op, een Spaanse acteur die zich zou specialiseren in de rol van excentrieke Mexicaanse outlaw en dit personage in talloze, vaak goedkopere spagwests zou neerzetten met een aanstekelijk enthousiasme. Verder valt op dat MINNESOTA CLAY voor zijn tijd tamelijk

gewelddadig was; een belangrijk ingrediënt van de spagwest, dat hier echter nog niet de flamboyance kent van Corbucci's latere werk. In zijn volgende western zal hij echter nieuwe normen en waarden voor de spagwest neerzetten: DJANGO (1966) is Corbucci's eerste meesterwerk.

VAMONOS MUCHACHOS!

Django (Franco Nero) sleept zich met een grafkist voort door de woestijn, gedreven door een onduidelijk doel. Wanneer hij in een vijandig stadje arriveert waar men voor tijdverdrijf Mexicanen afschiet, wordt zijn queeste duidelijk. In één van de beroemdste spagwest-scenes decimeert hij met behulp van de inhoud van zijn mysterieuze grafkist een soort KKK-clan tot een stapel stoffige, bebloede lijken. Na een succesvolle overval met een Mexicaanse vriend en een dramatische confrontatie bij een moeras, wordt hij slachtoffer van de brute Eduardo Fajardo. Meer dood dan levend maakt hij zich op voor het uur van de waarheid.

DJANGO werd een waanzinnig groot succes, vooral in Europa maar ook in Japan waar de populariteit van deze kaskraker mystieke vormen aannam. (Niet in het minst geholpen door de wisselwerking met de Japanse chambara (zie C.O. #7).) Een film als DJANGO was tot op dat moment nog niet gemaakt. De fotografie van Enzo Barboni (die later de succesvolle TRINITY-films zou regisseren) gaf de film een surrealistische "schwung" en L.E. Bacalov's prachtige score zorgde voor een enorme spanning. Het werd voor velen duidelijk wat voor ongekende potenties de spagwest bezat. Franco Nero was een

charismatische maar kwetsbare held. En vooral: het geweld was van een ongekende heftigheid, die ervoor zorgde dat DJANGO in veel landen zwaar gecensureerd of zelfs verboden werd. Vanaf de openingsscène, waarin een vrouw met zweepen wordt afgeranseld, en het moment waarop een bandiet zijn afgesneden oor moet opeten, tot het slot waarin een zwaar gewonde Django zijn vijanden confronteert op een kerkhof, ademt de film een sfeer van bedrog, noodlot en bloedvergieten.

Franco Nero werd op slag een held in Italië. Terecht, want in zijn nu al 30-jarige carrière heeft hij bewezen zich in elk genre te kunnen manifesteren als een veelzijdig, betrokken en betrouwbaar acteur. Hij zou dan ook in meerdere films van Corbucci opduiken en de hoofdrol van Django herhalen in de enige officiële *sequel*, IL GRANDE RITORNO, DJANGO 2 (Nello Rossati, 1987). Er werd vervolgens een enorme vrucht aan DJANGO-rip offs gefabriceerd, die alleen door hun titel aan *the real thing* herinnerden. (Wees op uw hoede voor de films van Demofilo Fidani, die de wereld onder zijn ongelofelijke pseudoniemen Dick Spitfire, Lucky Dickinson, Miles Deem en Demos Philos de meest onoglijke spagwests schonk.) Als je deze film nog niet hebt gezien, sprint dan fluks naar de video-boer want DJANGO is verplichte kost!

EEN HART VAN GOUD

Met de status verworven door DJANGO maakt Corbucci vervolgens JOHNNY ORO/RINGO AND HIS GOLDEN PISTOL (1966). Het is duidelijk dat de nu bijna 40-jarige Sergio zich steeds meer op zijn gemak voelt in het genre. Zijn budgets worden hoger en hij is in staat om de zaken professioneler aan te pakken: camerawerk en montage wordt naar een aanzienlijk hoger niveau getild, de acteursregie wordt beter, er wordt meer tijd besteed aan de art direction (de triplex huisjes worden minder opzichtig en de historische achtergrond wordt aannemelijker gemaakt met behulp van veel meer details) en als belangrijkste: het scenario en de dialogen worden veel beter uitgewerkt. Corbucci gaat samenwerken met ervaren scenaristen, wat tot gevolg heeft dat zijn films niet alleen veel compacter worden, maar er ook ruimte vrij komt voor het incorporeren van de tijdgeest van het Wilde Westen en (politieke) symboliek. Bovenal is de regisseur echter geconcentreerd op vermaak; als verhalenverteller of geschiedenisleraar moet Corbucci in Leone absoluut zijn meerdere erkennen.

JOHNNY ORO is een premiejager (goed neergezet door de in de jaren '60 zeer populaire

Mark Damon) die zich in stijl van zijn beruchte taak kwijt, totdat een bevriende sheriff hem vanwege zijn gouden pistool (pardon?) achter slot en grendel zet. Natuurlijk heeft Johnny (in de meeste prints Ringo genoemd) nog genoeg vijanden en die besluiten het dorpje te belegeren. Samen met de sheriff moet onze held – die bovendien dynamietexpert is – zich teweerstellen tegen de aanval.

Inderdaad, het verhaal getuigt van weinig originaliteit, maar Corbucci's inscenering is ver boven de middelmaat. Ondanks het feit dat de spagwest op dit moment nog niet op volle toeren draait, ziet JOHNNY ORO er al veel beter uit dan de films die door de industrie enkele jaren later zullen worden uitgespuwd. Vooral de massale shootout aan het einde ziet er overtuigend uit, met zijn kogelregens en ontploffingen is Sergio de heren Peckinpah en Woo toch wat jaartjes voor...

FEEST IN DE HEL

Nog in hetzelfde jaar komt I CRUDELI/THE HELLBENDERS uit, waarin Corbucci voor de eerste keer het "één held" – principe laat varen en een serieus, bijna epos-achtig verhaal over de politieke chaos na de Amerikaanse Burgeroorlog vertelt. De bende is een verdwaald detachement van de Zuidelijken, dat onder aanvoering van Jonas (Joseph Cotten) een op de Noordelijken buitgemaakt fortuin wil aanwenden om het Zuiden er weer bovenop te helpen c.q. te bevrijden. De bende bestaat uit zoons van Jonas, hetgeen een extra dimensie geeft aan de problemen die ze doormaken op hun lange weg. Ironisch genoeg wordt het geld bewaard in een grafkist; als dekmantel gebruikt de clan het hoertje Kitty, de vrouw die de zogenaamde dode officier vergezelt naar zijn laatste rustplaats. De "familie" is duidelijk een zeer bont gezelschap. Op één na zijn allen gewelddadige psychopaten, behalve wanneer Cotten hen tot stilte maant voor een gebed.

Zo wordt er na een indrukwekkend eerste half uur een beeld geschetst van een groep schijnheilige conservatieve Amerikanen, die een onhaalbaar ideaal nastreven. (Een mooi staaltje dood/leven symboliek met behulp van de grafkist, die in plaats van dood – zoals in DJANGO – leven moet brengen aan het "dode" Zuiden.) Dit alles is een duidelijke ommekeer in Corbucci's genrefilms tot dat moment. Verklaarbaar wordt dit wanneer men ziet dat het scenario werd geschreven door Alfredo Antonini (die ook produceerde) en de talentvolle Ugo Liberatore. Met name laatstgenoemde heeft zich een creatief scenarist en regisseur (VENETIAN BLACK, 1978)

getoond, die een sterke neiging tot het dramatische en absurde had. En THE HELLBENDERS is zeker Corbucci's meest dramatische film tot dan toe, want hij weet hier alle hoofdrolspelers een zeer realistisch karakter te geven: hoe geflipt ze ook zijn, ze zijn mensen en niet de bovennatuurlijke helden die de toeschouwer wel boeien, maar uiteindelijk koud laten.

In de loop van de tocht neemt de spanning toe. Ondertussen heeft één der zoons Kitty vermoord (in een vreselijke scene) en is een nieuwe dame gerecruteerd. Haar naam is Clare (Norma Bengell) en haar afkeer van de clan's barbaarse methoden zorgt er voor dat de confrontaties met vijanden nu extra riskant worden.

"The Hellbenders" bewegen zich voort door een wereld die hen ziet als iets uit het verleden dat geen bestaansrecht meer heeft, een genante herinnering aan een tijd die iedereen het liefst vergeet, hetgeen hun tragische positie en predistinatie onderstreept. (Na een poging tot

verkrachting door een van de broers verzucht de gechoqueerde Clare dat ze voelt hoe het einde voor hen allen nadert.)

Duidelijk is dat ieder individu in de clan zijn eigen idealen heeft: twee zoons zijn op het geld uit, Jonas streeft naar een politiek ideaal en één zoon, Ben (Julian Mateos), is nog enigszins humaner en wint zo Clare's sympathie. En aangezien ze geen eenheid zijn – hoewel Jonas dat juist met hart en ziel nastreeft – zijn ze gedoemd ten onder te gaan, wat Corbucci in de keiharde climax fraai verbeeldt. Ieder sterft een allerminst eervolle dood. De twee ziekelijk

geperverteerde broers doden elkaar, Clare is doodziek, Ben is zwaargewond en de stervende Cotten blaast zijn laatste adem uit aan de rivier die hen scheidde van het einddoel. Alles wordt stil, terwijl de union jack langzaam naar de rivierbodem zinkt.

I CRUDELI is één van de best gestructureerde en betekenisvolle westerns uit de jaren zestig; dit stuk zou nog veel langer moeten zijn om aan alle details recht te doen, want de film bevat vele aspecten die onmogelijk in deze korte beschrijving passen. Als laatste wil ik toch nog de scène vermelden waarin de clan arriveert in een stadje, waarin ze een blinde Zuidelijke soldaat aantreffen die sterk bevriend was met de kapitein, die ze voorwenden in de kist te hebben. Het "weezien" met diens vrouw Clare is zo emotioneel maar ambivalent dat je het niet snel vergeet. Later symboliseert Corbucci de wreedheid en de waanzin van Cotten's idealen als hij één van de zoons op pad stuurt om de oude, blinde en eenzame confedearate, nota bene één van de Zuidelijken, om te laten brengen. Brrr.

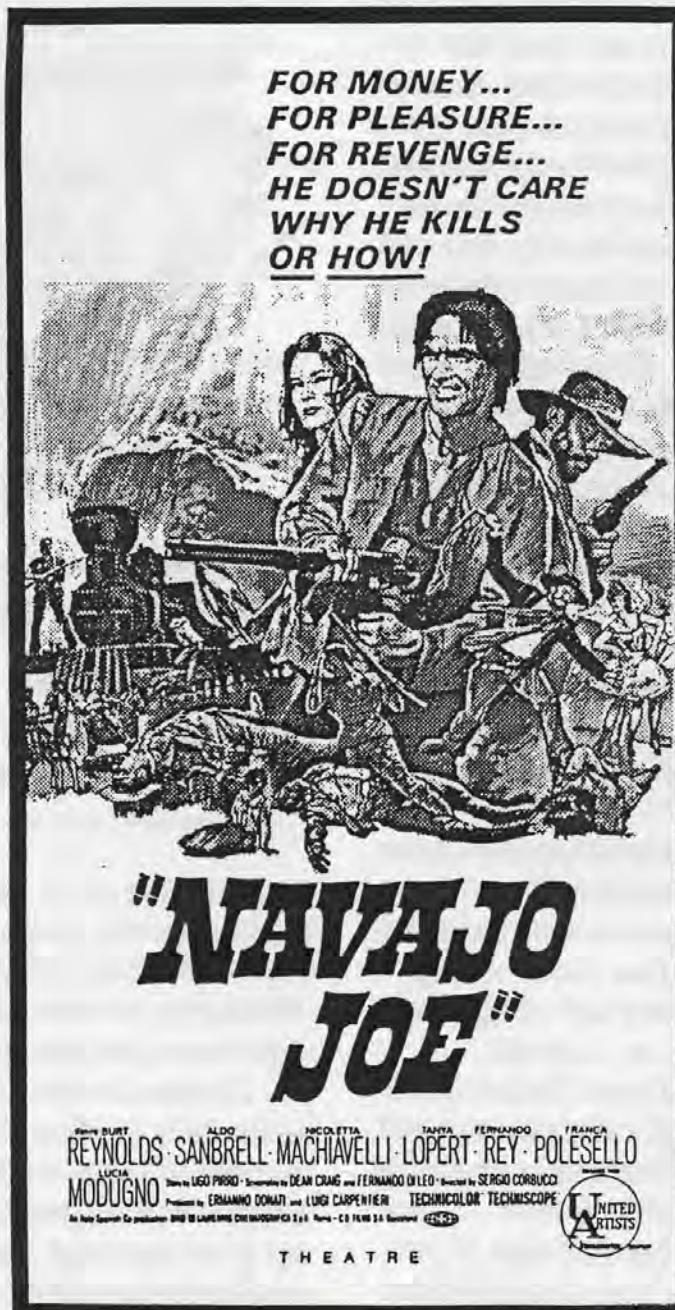
GEEN HAARSTUKJES MAAR TOMAHAWKS

Na het deprimerende relaas van de Hellbenders benadert men Corbucci voor een meer conventionele en Amerikaans gerichte western. Hiervoor zal een Amerikaan de hoofdrol spelen, en dat wordt niemand minder dan Burt Reynolds, hier nog zonder één van de toupetjes die zijn imago als de leukste thuis moesten verstevigen. De film wordt UN DOLLARO A TESTA/NAVAJO JOE (1967). Reynolds heeft deze film later bestempeld als een miskleun, zonder overigens de hand in eigen boezem te steken. Toegegeven, NAVAJO JOE is geen meesterlijke film, en is als een vreemde eend in de bijt in deze periode, die een Corbucci in topvorm toont. Dat zegt wel wat over deze regisseur die

net als Fulci gemotiveerd wordt door vakmensen in zijn naaste omgeving, en dan zijn beste werk aflevert. En tja, met iemand als de toen nog onervaren Reynolds is het slecht kersen eten, zeker als je hem een film als NAVAJO JOE moet laten dragen. Dit lukt dan ook niet, al is één ding zeker: je verveelt je geen moment tijdens de bloedige wraakactie van de titelheld, temeer daar zijn Indiaanse krijgersgeest garant staat voor veel creativiteit tijdens zijn poging een bende uit te roeien die zijn stam heeft verbannen naar de eeuwige jachtvelden. (Wat inderdaad een beetje doet denken aan DELIVERANCE, waarin Reynolds zijn beste rol afleverde.) Corbucci heeft het voordeel dat hij in de eerste plaats een voortreffelijk entertainment-georiënteerde regisseur is, waardoor zelfs zijn minste films in ieder geval blijven boeien. Onder de goede omstandigheden heeft hij magie in de vingers, zoals hij laat zien in zijn volgende coup de maître, IL GRANDE SILENZIO (1968).

1000 DOLLARS, WHY NOT?

Door de besneeuwde bergen reist een zwijgzame ruiter. De sneeuw dempt het geluid – er heerst hier een drukkende stilte. In een nabijgelegen stadje ontmoet de ruiter, Silence genaamd, de jonge zwarte vrouw Pauline (Vonetta McGee), wiens echtgenoot zojuist door de sadistische bounty-hunter Loco (Klaus Kinski) is vermoord. Ze biedt hem een aanzienlijke som geld plus onderdak voor het opruimen van de griezelig goedgesmanierde Loco. Na een tijdje ontdekt Pauline dat Silence (Jean-Louis Trintignant) niet spreekt omdat zijn stembanden zijn verwijderd; dat is de reden van zijn wrok jegens de rijke en sluwe rechter (Luigi Pistilli). De spanning tussen Silence, Pistilli, Loco, en sheriff Burnett (de immer betrouwbare Frank Wolff) bereikt het kookpunt wanneer Silence het opneemt voor een groep deserteurs die in barre omstandigheden in de

bossen woont. Silence is een revolverheld van formaat, maar doodt alleen om zich te verdedigen; Loco bereidt met deze wetenschap sluw een confrontatie voor...

IL GRANDE SILENZIO is waarschijnlijk Corbucci's beste en beroemdste film. Er werd 15 jaar later zelfs een strip van uitgebracht in Frankrijk, waar de film een ongekend succes was. Het beruchte einde is één van de meest deprimerende ooit op celluloid vastgelegd en zorgde ervoor dat de film nooit in de VS en Engeland (net zoals DJANGO) werd uitgebracht. (Voor andere landen moest een bevredigender einde geschoten worden.) Trintignant, machteloos doordat zijn handen kapotgeschoten zijn (ironisch genoeg precies de truc die hij zelf bij de meeste tegenstanders toepast) wordt samen met McGee in koelen bloede door Kinski doodgeschoten, waarna zijn mannen het gehele dorp uitmoorden. De lange scène waarin Kinski als een blauwogige blonde engel des doods neerkijkt op zijn hulpeloze slachtoffer is met recht een klassieker geworden.

Geholpen door een magistrale soundtrack van Morricone (één van zijn allerbeste!), slaagt Corbucci er in om met succes te gokken op het creëren van een indrukwekkende sfeer. De gehele film speelt zich af in het besneeuwde landschap, de personages zijn stuk voor stuk extravagante types, en er heerst de beklemmende sfeer van het naderende noodlot. Trintignant is perfect in de rol van Silence, een tragische figuur die zijn weerga in de spagwest niet kent – een man zonder illusies, gedreven door haat, maar met de zwaktes als eenieder van ons, waarbij juist zijn beste karaktertrekken zijn ondergang betekenen: de onmogelijke liefde die hij opvat voor Pauline brengt hen beide ter dood. Corbucci geeft hem als martelaar mythische dimensies, die later door Robert Enrico in de briljante thriller LE SECRET opnieuw en met dezelfde Trintignant zouden worden verkend.

Het manco van de meeste spagwests is het scenario dat teveel wordt gebaseerd op één hoofdfiguur, natuurlijk de (anti)held. Slechts in enkele gevallen lukt het hiermee iets bijzonders te maken, maar dat vereist wel de hand van de meester. In THE BIG SILENCE geeft Corbucci zijn held juist weinig bloot en zorgt voor sterke bijrollen van Wolff en vooral Kinski, waardoor oppervlakkigheid wordt vermeden. Kinski is onvergetelijk als de kille premiejager, die vol hoffelijkheid dood en verderf zaait. Zoals hij later zelf zijn expertise in het uitbeelden van dit beroep zou verwoorden: "Als ik geen acteur was geworden, was ik een killer geweest". So there!

Zonder twijfel is THE BIG SILENCE Sergio

Corbucci's coup de maître. Met het feit dat deze bizarre film op ware gebeurtenissen is gebaseerd, geeft niet alleen het verhaal maar ook het ongekend nihilistische einde weer de zekerheid dat het leven altijd vreemder is dan de meeste fictie.

SPROOKJES VOOR HET PROLETARIAAT

Corbucci heeft de DJANGO-formule met THE BIG SILENCE tot z'n hoogste niveau gebracht. De tijd is nu rijp voor iets anders. Er is revolutie in Parijs en overal in Europa rijst het engagement tot grote hoogten, men heeft genoeg van de ingezakte burgersgeest die na het *Wirtschaftswunder* de politiek regeert. Vele cineasten besluiten zich in te gaan zetten voor een politiek ideaal, maar de tijd heeft geleerd dat dat in vele gevallen gênant uitpakte: in het preken voor de eigen parochie ging men vaak op in muggezifterij of holle bombast.

Corbucci heeft echter door dat het opdreunen van huiswerk niet werkt. Hij heeft wel wat te zeggen, maar wat hij wil verkondigen komt uit zijn hart en niet uit een politieke gedachtenkronkel. Het gevolg is zijn eerste Zapata film (zoals hij het zelf noemde), een subgenre waarin hij de scepter zou zwaaien. Corbucci belicht de opstand van de onderdrukte Mexicaanse boeren aan het begin van deze eeuw. Hij doet dat met vaart, sensatie, humor, maar ook met een humane instelling en een oprecht idealisme. Hij weet heel goed dat mensen het minst op hun hoede zijn wanneer ze worden vermaakt – dat is het moment om een boodschap te brengen, en Corbucci doet dit op een uiterst geraffineerde manier.

IL MERCENARIO (1968) is die eerste Zapata-film, een spectaculaire en humoristische film over de Mexicaanse revolutie waarbij Corbucci op geheel eigen wijze inhoud geeft aan het begrip "politieke kleur". Franco Nero speelt Sergei Kowalski, een Poolse vrijbuiters (het spelen van buitenlanders gaf hem telkens de mogelijkheid zijn eigen stem in het Engels te dubben met zijn karaktervolle accent!) die voor veel geld de rebellenleider Eufemio (Tony Musante) helpt zich te bewapenen om de revolutie voort te kunnen zetten. Ze worden daarbij op de huid gezeten door Curly (Jack Palace), een bandiet van de meest sinistere soort, die de regeringstroepen begeleidt.

Naast de talloze gags speelt Corbucci met ideeën over hoeveel idealisme waard is zonder de middelen om het doel te bereiken en verkondigt daarbij uiteraard een weinig pacifistisch standpunt. Verder laat hij zien hoe politiek het morele besef van de samenleving beïnvloedt en

trekt daarbij een beerput aan menselijk wangedrag open. Als spanningsboog gebruikt hij een "mechanisme" dat het verhaal opent op een cruciaal moment, vervolgens via een lange flashback de voorgeschiedenis daarvan toont, om af te sluiten met een verpletterende climax. Hierbij wordt de toeschouwer om de haverklap op het verkeerde been gezet. Dit model zou de regisseur nog twee keer op precies dezelfde manier gebruiken in **COMPANEROS** en **WHAT AM I DOING IN THE MIDDLE OF THE REVOLUTION?**. Zoals het een Italiaan betaamt: precies hetzelfde, maar toch heel anders.

IL MERCENARIO (ook bekend als **A PROFESSIONAL GUN**) is heerlijk amusement met een snuffe statements. Corbucci vertelde later dat hij met name via Palance's rol de boosaardigheid van het kapitalisme wilde verduidelijken, en dat is hem aardig gelukt. Daarnaast is er een hilarische scène waarin Nero en Musante verkled als engelen op een carnaval het publiek neermaaien. Inderdaad, met religie heeft Corbucci niet veel op...opium voor het volk en zo, weet je. Het enige minpuntje is de aanwezigheid van Musante, die niet op kan tegen de veelzijdiger Nero (deze man blijft je verbazen!), die de show dan ook zonder veel problemen steelt.

Het is vreemd dat Corbucci, die nu hard op weg is om 's werelds meest vooraanstaande westernregisseur te worden, plotseling met het conventioneelere **GLI SPECIALISTI** komt. Dat is echter verklaarbaar, want het gaat om een opdrachtfilm. Met het vertrouwde wraak-motief als thema regisseert Corbucci ambachtelijk deze western, die geheel in dienst staat van niemand minder dan de Franse rockster Johnny Hallyday, die een verdienstelijke rol vertolkt. Buiten Italië bekend als **THE SPECIALISTS** of **DROP THEM OR I'LL SHOOT** is dit één van Corbucci's meest

BUY...OR DIE!

He sells death
to the highest bidder!

ALBERTO GRIMALDI presents
FRANCO NERO
TONY MUSANTE
in
"the mercenary"

with JACK PALANCE as Ricciolo and GIOVANNA RALLI
Produced by ALBERTO GRIMALDI Directed by SERGIO CORBUCCI
Screenplay by LUCIANO VINCENZONI with the collaboration of SERGIO SPINA and SERGIO CORBUCCI
Music by ENNIO MORRICONE and BRUNO NICOLAI
Based on a story by FRANCO SOLINAS and GIORGIO ARLORIO
A co-production P.E.A. (Produzioni Europee Associate) - Rome / Produzioni Associate Delphos S.P.A. - Rome / Profilms 21-Madrid
United Artists
Technicolor®
GP
T H E A T R E

obscure films. Maar Corbucci slaat hard terugme té énv and de hoogtepunten uit zijn oeuvre, misschien wel de beste en snelste actie-western ooit gemaakt: **COMPANEROS** (1970).

SYMFONIE VOOR PISTOOL EN JOINT

In principe is **COMPANEROS** (Aka **VAMOS A MATAR**, **COMPANEROS/LET'S GO AND KILL**, **COMRADES**) een remake van **IL MERCENARIO**, met dien verstande dat Corbucci wijselijk de enige zwakke plek uit die film heeft verwijderd; houten klaas Musante is vervangen door de

voortreffelijke Cubaanse acteur, Tomas Milian.

Milian stijgt in het hilarische begin van de film snel in rang van schoenenpoetser tot generaal Mongo's rechterhand, na onbewust een revolutie te hebben gestart door het doden van een slechtgemanierde klant, toevallig een belangrijke regeringsgeneraal (Eduardo Fajardo). Dan verschijnt de Zweed Yod Pedersen (Franco Nero) die de goedbetaalde klus van Mongo aanvaardt om de pacifistische generaal (...) Xantos (Fernando Rey) te bevrijden. Deze kent namelijk de code van een goedgevulde kluis, bedoeld om de revolutie te financieren. Natuurlijk is bijna de gehele cast uit op eigen gewin, en aangezien Milian ("De Bask") en Nero ("De Pinguin") op z'n zachtst gezegd nogal tegengestelde karakters hebben en zeker aan elkaar gewaagd zijn qua schietvaardigheid, belooft hun opdracht veel vuurwerk. Bovendien worden ze achtervolgd door Jack Palance (het geniepigste glimlachje van het witte doek), een figuur zonder weerga: zwaar verslaafd aan geestverruimende rookwaar, met als gevolg een denkraam even verward als zijn kapsel, en geholpen door een valk die hij heeft genoemd naar het land van zijn imperialistische opdrachtgevers: Amerika. (Die later aan het spit van de revolutionaire Bask eindigt!) Ziet u, Nero

kent Palance nog van vroeger, toen eerstgenoemde onze hippie avant la lettre geboeid in de steek liet. Maar vriend Amerika bevrijdde Palance door hem los te vreten, en nu stijgt de gevederde vriend voor het leven voor spuurwerk op vanaf Palance's kunsthand.

Als rode draad voor de nimmer aflatende en geweldig geregisseerde stroom actie, geweld en (slapstick) humor loopt Corbucci's opvatting dat pacifistische idealen niets voor de onderdrukten betekenen

in een tijd van strijd en opstand. Hij verduidelijkt dit op zijn eigen wijze, soms subtiel (de etikette die in het begin wordt tentoongespreid, laat fijnzinnig zien dat er nooit iets verandert in een maatschappij, revolutie of niet) en soms zo furieus als een Woo of Peckinpah op hun best (de body count in COMPANEROS bereikt een astronomische hoogte). Opnieuw geniaal gefotografeerd door de onvolprezen Alejandro Ulloa, met een zeer catchy score van Morricone en dialogen ver boven het gemiddelde, serveert Corbucci een filmfeest van de eerste orde, besloten met een dubbelzinnig einde dat je voor altijd bijblijft: de hufterige Nero besluit de revolutionairen toch te hulp te snellen na het zien van een massale overmacht van regeringstroepen in de heuvels. Terwijl de *freeze frame* van Nero overgaat in een kleurig stripplaatje – yep, de strijdvaardigheid en het idealisme druipen er van af – weet de kijker dat allen zullen sterven. Een klassieker die geen zichzelf respecterende filmfan zich mag laten ontgaan, tenminste als je ontvankelijk bent voor Corbucci's unieke mix van symboliek en entertainment!

DOWN THE HILL BACKWARDS

Op dit punt wordt de angel der cynisme die de beste westerns van Corbucci kenmerkte, langzaam verwijderd. CHE C'ENTRIAMO NOI CON LA RIVOLUZIONE?/WHAT AM I DOING IN THE MIDDLE OF THE REVOLUTION? (1972) is een pure komedie met Vittorio Gassman en Paolo Villaggio, die natuurlijk tijdens de Mexicaanse revolutie samen in de meest onmogelijke situaties

belanden. Eerstgenoemde is acteur en weet met zijn specialisatie in verkleedpartijen constant hun hachje te redden. Villaggio is priester maar wil in tijden van hoge nood zijn naaste wel danig lichamelijk letsel toe te brengen, want zijn eigen leven is hem ook heilig. De twee aartsvijanden leren elkaar langzaam waarderen en groeien naar elkaar toe, tot het noodlot echt onontkoombaar lijkt...

Dit is waarschijnlijk Corbucci's meest spectaculaire film; de kostuums, massascènes en de Leone-achtige obsessie voor *period detail* nemen hier ongekeerde vormen aan. Je waant je tijdens deze film echt in het chaotische Mexico van Zapata en zijn strijdende zielsverwanten. Nochtans is het gebrek aan grimmigheid een zwak punt in de westerns van de maestro, want de impact en visuele rijkdom van gewelddadige scènes of suggestieve akeligheid verhogen het dramatische aspect van zijn films tot een eenzaam niveau. Op de indrukwekkende climax na, waarin Gassman zijn beste en laatste rol speelt (die dient als startsein voor de massale bestorming van een gevangenis), is CHE C'ENTRIAMO te oppervlakkig. Zeker vergeleken met zijn vorige werk waarin hij ondanks de talloze dubbele bodems geen misstap maakte, is het een tegenvaller, al is de film een goed vehikel voor de geweldige Gassman en talloze inventieve (maar volkomen ongeloofwaardige) actiescènes.

Uiteraard is het ook Corbucci duidelijk geworden dat de spagwest-boom over is. Als er al westerns worden gemaakt zijn de meeste van een meer komisch kaliber. Bud Spencer (Carlo Pedersoli) en Terence Hill (Mario Girotti) zijn ongekeerd populair geworden door de TRINITY-films ('71 in '72) van ex-cameraman Enzo Barboni. De tijd dat elke week een western uitkwam, is voorbij. Corbucci verliest de (financiële?) interesse in de hardere western sinds hij COMPANEROS heeft gemaakt. Het gevolg is dat hij nu weer andere genres gaat aandoen. Toch weet hij nog in 1972 een tweede western uit te brengen: LA BANDA J&S, CRONACA DEL FAR WEST/ THE J&S GANG/ SONNY AND JED. Ook hier betreft het een komedie, ditmaal is Tomas Milian weer van de partij als een smerige vrijbuiters. Hij wordt telkens achtervolgd door de stapelverliefde Susan George, met wie hij uiteindelijk een tweemansbende opzet. Hun rivaal wordt gespeeld door een duidelijk afwezige Telly Savalas. Hoewel de gebruikelijke goed geregisseerde scènes aanwezig zijn, is de meeste humor gênant en grof op een niet komische manier. Daarnaast ziet alles er allerminst kleurvol uit. De fotografie is simpel en statig; de kleuren zijn vies groen en bruin. Op zijn minst een teleurstelling die hard aankomt,

zelfs Laura Betti's *cameo* is niets om over naar huis te schrijven.

WIE LACHT HET LAATST?

Twee jaar na het wanstaltige J&S maakt Corbucci zijn laatste western: *IL BIANCO, IL GIALLO, IL NERO/ THE WHITE, THE YELLOW AND THE BLACK/ SAMURAI* (1974). Hij refereert niet alleen via de titel aan Leone's meesterwerk uit 1965, maar Eli Wallach die de show stal in die film, duikt hier weer op. Hij speelt Edward Gideon ("the most fearless marshall in the west"), zijn vrienden mogen hem Black Jack noemen. Hij is op weg door de woestijn om het salaris van alle sheriffs in de streek af te leveren en geeft een lift aan een figuur die zich Blanc De Blanc (Giuliano Gemma) noemt. Inderdaad gaat deze er (na een extreem bizar uitgevoerde overval) met de buit van door. Blanc vlucht met een trein en verschanst zich in de coupé van een samurai, die met een leerling een heilige pony (?) beschermt. Na een overval door indianen wordt de samurai door drie pijlen geraakt, staat niet meer op, en zo is het de beurt aan de leerling, Sakura (Tomas Milian), om op zoek te gaan naar de viervoeter. Het blijkt dat deze "turd collector" (quote Wallach) nogal wat noten op zijn zang heeft, terwijl hij oogt als het meubilair van een coffeeshop. Ook is Black Jack weer op toernee, nu om een miljoen dollar aan losgeld aan de indianen te overhandigen. (De Japans-Amerikaanse betrekkingen staan op het spel...) Blanc ruikt natuurlijk geld en zo start een constante achtervolging tussen de drie, die op de meest onmogelijke manieren elkaar ontmoeten en er met de poen vandoor proberen te gaan.

Hoewel er in B,G,N heel wat onbedoeld komische scènes voorkomen (met name Milian's constante gezever in gebrekkig Engels is van een krankzinnig onderbroekenhumor-niveau, en een forse scheten latende pony is nou ook niet je ware), valt er af en toe wel wat te genieten. Als ze gedrieën als travestieten een act opvoeren voor een uit een psychiatrische inrichting ontsnapte bende (geloof me, ze zijn overtuigend) twijfel je ook als kijker even aan je verstand. Dat je niet weet wat je met deze film aan moet is ook weer niet zo erg; vervelen doe je je in ieder geval niet. Corbucci kan helaas niet verhullen dat zijn inspiratie ver te zoeken was, dus gaat hij op ongepaste tijden feestelijk over tot het ridiculiseren van een dikke 10 jaar spagwest-geschiedenis. Er is een belachelijke *DJANGO send up* en inderdaad, niets lijkt wat het is – zelfs de indianen worden ontmaskerd als verklede blanken (!).

Toch is het tragisch om te zien dat Corbucci probeert met het tot groteske proporties opblazen van western-clichés een grappige film af te leveren. Zonder mensen als Ulloa, Morricone en goede scenaristen blijkt ook dat maestro Corbucci maar een mens is.

En op deze wat minder triomfantelijke noot eindigt 10 jaar waarin Sergio Corbucci de regels voor de spagwest schreef maar helaas door zichzelf ingehaald werd. Hij weet hierna nog maar liefst 23 films te maken tot zijn dood in december 1990. Zijn jongere broer Bruno is daarentegen nog steeds actief. Deze werkverslaafde heeft sinds 1964 tientallen films geregisseerd in alle genres behalve porno, maar is buiten Italië nooit zo bekend geworden als zijn grote broer, temeer daar hij een veel goedkopere en sleazier regisseur was.

Sergio Corbucci gaf de wereld *DJANGO, THE BIG SILENCE* en *COMPANEROS* en daarom verdient hij respect. Als er al over Corbucci c.s. wordt gepraat heeft men het alleen over "schietfilms" – graag zou ik Franco Nero ("CAN YOU HEAR THIS?") op zulke zielepieten afsturen. Hopelijk beweegt dit artikel een paar videojunkies (To my friends!) ertoe om Corbucci eens onder de loep te nemen. Zie voor de distributeurs de bijgeleverde filmografie. Lees daarnaast goed de TV gids door want op het ARD en ZDF zijn Corbucci's films nog steeds populair. En kom niet aan met het gezeik over die Duitse nasynchronisatie. Vaak is die nog beter dan die van de Italianen zelf en daarnaast kunnen die vijf Nederlandse netten nog heel wat van onze Oosterburen leren als het op het programmeren van interessante, obscure en goede films aankomt...Dus wees gewaarschuwd en schiet op de rec knop als het moment daar is. Adios, compañeros! Alla prossima volta.

Mike Lebbing

Filmografie door Mike Lebbing en Michael Kopijn.

1963

MASSACRO AL GRANDE CANYON
MASSACRE AT GRAND CANYON/ I PASCOLI
ROSSI/ RED PASTURES

regie: Sergio Corbucci & Alfredo Antonini;
produktie: Albert Band, Ultr Film/ Prodi;
scenario: Albert Band/ Sergio Corbucci;
camera: Enzo Barboni;
muziek: Gianni Ferrio;
met: James Mitchum, Jill Powers, George
Ardissou, Giacomo Rosi Stuart, Andrea Giordana,
Burt Nelson, Nando Poggi, Milla Sannoner;
video/ distributie: Eagle 6.

1964

MINNESOTA CLAY

produktie: Danilo Marcianiani, Ultra/ Jaguar/
Franc (Italië/ Spanje/ Frankrijk);
scenario: Adriano Bolzoni & Sergio Corbucci;
camera: José Fernandez Aguayo;
muziek: Piero Piccioni;
met: Cameron Mitchell, Fernando Sancho, Alberto
Cevenini, Georges Rivière, Antonio Casas, Joe
Kamel, Diana Martin, Julio Peña, Ethel Rojo;
video/ distributie: RCA/ Columbia.

1966

DJANGO

produktie: Manolo Bolognini, BRC/ Tecisa (Italië/
Spanje);
scenario: Franco Rossetti, Bruno Corbucci &
Sergio Corbucci;
camera: Enzo Barboni;
muziek: Luis Enrique Bacalov;
met: Franco Nero, Loredana Nusciak, Eduardo
Fajardo, Jimmy Douglas, José Bodaló, Angel
Alvarez, Simon Arrag;
video/ distributie: Eagle 6.

JOHNNY ORO

RINGO AND HIS GOLDEN PISTOL

produktie: Joseph Fryd, Sanson Film;
scenario: Adriano Bolzoni & Franco Rossetti;
camera: Riccardo Pallottini;
muziek: Carlo Savina;
met: Mark Damon, Valeria Fabrizi, Franco De
Rosa, Andrea Aureli, John Bartha, Ettore Manni,
Ken Wood, Giulia Rubini;
video/ distributie: -

I CRUDELI

THE HELLBENDERS

produktie: Albert Band/ Tecisa (Italië/ Spanje);
scenario: Albert Band & Ugo Liberatore;
camera: Enzo Barboni;
muziek: Ennio Morricone;
met: Joseph Cotten, Norma Bengell, Al Mulock,
Aldo Sambrell, Julian Mateos, Angel Aranda, Gino
Pernice, Julio Peña, Claudio Gora, Ennio
Girolami, Maria Martin, Rafael Vaquero;
video/ distributie: -

1967

NAVAJO JOE

UN DOLLARO A TESTA

produktie: Ermanno Donati/ Luigi Carpentieri,
Dino De Laurentiis Productions (Italië/ Spanje);
scenario: Mario Pierotti & Fernando Di Leo;
camera: Silvano Ippoliti;
muziek: Ennio Morricone;
met: Burt Reynolds, Aldo Sambrell, Nicoleta
Machiavelli, Simon Arraga, Fernando Rey, Tanya
Lopert, Cris Huerta, Franca Polesello, Peter
Cross, Lucia Modugno;
video/ distributie: Warner Home.

1968

IL GRANDE SILENZIO

THE BIG SILENCE/ LE GRAND SILENCE

produktie: Adelphia/ Les Films Corona (Italië/
Frankrijk);
scenario: Sergio Corbucci, Bruno Corbucci,
Vittorio Petrilli & Mario Amendola;
camera: Silvano Ippoliti;
muziek: Ennio Morricone;
met: Jean-Louis Trintignant, Klaus Kinski, Frank
Wolff, Luigi Pistilli, Vionetta McGee, Mario Brega,
Raf Baldassare;
video/ distributie: Empire.

IL MERCENARIO

A PROFESSIONAL GUN

produktie: Alberto Grimaldi (Italië/ Spanje);
scenario: Luciano Vincenzoni, Sergio Spina,
Giorgio Arlorio, Adriano Bolzoni & Sergio
Corbucci;
camera: Alejandro Ulloa;
muziek: Ennio Morricone;
met: Franco Nero, Jack Palance, Tony Musante,
Giovanna Ralli, Eduardo Fajardo, Julio Peña,
Bruno Corazzari, Raf Baldassare, Joe Kamel,
Angel Ortiz, Franco Ressel;
video/ distributie: -

1969

GLI SPECIALISTI
DROP THEM OR I'LL SHOOT/ LE
SPECIALISTE

produktie: Adelphia/ Marceau/ Lichtspielkunst (Italië/ Frankrijk/ Duitsland);
scenario: Sergio Corbucci & Sabattino Ciuffini;
camera: Dario Di Palma;
muziek: Angelo Francesco Lavagnino;
met: Johnny Hallyday, Sylvie Fennec, Mario Adorf, Françoise Fabian, Gastone Moschin, Serge Marquand, Gino Pernice;
video/ distributie: -

1970

COMPANEROS
VAMOS A MATAR, COMPANEROS!

produktie: Tonio Morelli, Tritone/ Atlantida/ Terra (Italië/ Spanje/ Duitsland);
scenario: Dino Maiuri, Massimo De Rita, Fritz Ebert & Sergio Corbucci;
camera: Alejandro Ulloa;
muziek: Ennio Morricone;
met: Franco Nero, Tomas Milian, Jack Palance, Karin Schubert, Fernando Rey, José Bodalo, Eduardo Fajardo, Victor Israel, Iris Berben, Simon Arriaga, Francisco Bodaló, Gerard Tichy;
video/ distributie: -

1972

LA BANDA J&S, CRONACA CRIMINALE
DEL FAR WEST

THE J&S GANG/ SONNY AND JED
produktie: Orfeo/ Loyola/ Terra (Italië/ Spanje/ Duitsland);

scenario: Sergio Corbucci, Mario Amendola, Sabattino Ciuffini & Adriano Bolzoni;
camera: Luis Cuadrado;
muziek: Ennio Morricone;
met: Tomas Milian, Susan George, Telly Savalas, Eduardo Fajardo, Rossana Vanny, Franco Giacobini, Herbert Fux, Werner Pochath;
video/ distributie: Sunrise.

CHE C'ENTRIAMO NOI CON LA
RIVOLUZIONE?

WHAT AM I DOING IN THE MIDDLE OF THE
REVOLUTION?

produktie: Fair Film/ Midega Film;
scenario: Sergio Corbucci;
camera: Alejandro Ulloa;
muziek: Ennio Morricone;
met: Vittorio Gassman, Paolo Villaggio, Eduardo Fajardo, Leo Anchóriz, Rossana Yanni, Riccardo Garrone, Simon Arraga, Victor Israel;
video/ distributie: -

1974

IL BIANCO, IL GIALLO, IL NERO
THE WHITE, THE YELLOW, THE BLACK/
SAMURAI/ SHOOT FIRST...ASK QUESTIONS
LATER

produktie: Tritone/ Mundial/ Filmel Film (Italië/ Spanje/ Frankrijk);
scenario: Antonio Troisio, Cello Coscia, Luis Blain, Sergio Corbucci, Mario Amendola & Rene Assed;
camera: Luis Cuadrado;
muziek: Guido & Maurizio De Angelis;
met: Giuliano Gemma, Tomas Milian, Eli Wallach, Manuel De Blas, Mirta Miller, Victor Israel, Giovanni Petti, Maria Isbert;
video/ distributie: -

Voor het Michele Soavi interview, blader door naar pagina 33. Wat U ook kunt doen is NU een abonnement nemen op Camera Obscura! Dit gaat als volgt: stort fl.23,- op girorekening 5587964 t.n.v. M.Kopijn, Groningen. Geef dan wel even op m.i.v. welk nummer U het lijfblad van onze Italiaanse vriend wilt ontvangen.

SPAGHETTI OP VIDEO

Een verzameling recensies van in Nederland op video uitgebrachte spaghetti westerns

ACQUISANTA JOE

De beruchte bandiet Jeff Donovan (Ty Hardin) en zijn bende beroven in het piepkleine dorpje Cutler City de bank. Zonder dat hij het weet, stelen ze het spaargeld van een vermaarde premiejager: Acquisanta Joe (Lincoln Tate). De wegen van Donovan en Acquisanta Joe kruisen zich, maar het lukt de laatste niet z'n geld terug te krijgen, omdat Donovan op zijn beurt wordt beroofd van de buit door één van zijn vertrouwelingen: Charlie. Donovan en Acquisanta, ondanks de rivaliteit in zaken en de liefde, zijn gedwongen een tijdelijke wapenstilstand te sluiten, maar blijven het proberen om elkaar te belazeren. De twee beginnen een furieuze zoektocht naar Charlie, maar worden slachtoffer van hun eigen bedrog.

We hebben hier te maken met een obscuur werkje van regisseur Mario Gariazzo. ACQUISANTA JOE is zijn derde en laatste western (de andere twee: DIO PERDONI LA MIA PISTOLA, samen geregisseerd met Leopoldo Savona en IL GIORNO DEL GIUDIZIO), en het lijkt erop dat de draaiboekschrijvers een actiescomedy in gedachten hadden zoals THE GOOD, THE BAD AND THE UGLY. Acquisanta Joe (Lincoln Tate) is

niet echt overtuigend en interessant als het goede; zo ook Donovan (Ty Hardin, ook in Gariazzo's IL GIORNO DEL GIUDIZIO), is wat dat betreft maar een schijn van wat ie moet (of wil) voorstellen. Zelfs Richard Harrison komt in het eerste gedeelte van de film nog even opdraven als bad-guy Charlie, maar wordt al gauw opgehangen (met een knipoogje naar Leone). Het verhaal van het geld, waar iedereen in het begin naar op zoek is, zakt dan als een kaartenhuis in elkaar.

ACQUISANTA JOE (Italië 1971)

regie: Mario Gariazzo;

productie: Cineproduzione Daunia;

scenario: Franco Poggi, Mario Gariazzo;

camera: Franco Villa;

muziek: Marcello Giombini;

met: Lincoln Tate, Ty Hardin, Silvia Monelli, Lee Banner, Pietro Ceccarelli, Anthony Freeman, Fidel Green, Alfredo Rizzo, Adriano Vitale, Dante Maggio, Richard Harrison;

distributie/video: Video For Pleasure.

AMICO STAMMI LONTANO ALMENO IN PALMO

Ben (Giuliano Gemma) en Charlie (George Eastman; *real name*: Luigi Montefiori), twee avonturiers en kruimeldieven, hebben een haat-liefde verhouding. Ze maken de omgeving onveilig, worden onterecht voor gevaarlijke criminelen aangezien en door een korrupte sheriff (Aldo Sanbrell) in de gevangenis gesmeten. Ze komen echter weer vrij, bestraffen de sheriff, organiseren een eigen bende, doen een aantal overvallen, moeten vluchten en raken tijdens de vlucht hun complete buit kwijt.

Het scheelde niet veel of AMICO STAMMI kon door het leven gaan als duidelijk plagiaat van BUTCH CASSIDY AND THE SUNDANCE KID (1969). Echter, de schrijvers Montefiori (die zichzelf een hoofdrol toedeelde) en Sergio Donati (scenario voor THE BIG GUNDOWN (1967)) hebben hun best gedaan om er toch nog wat originaliteit in te stoppen. De relatie tussen Ben en Charlie wordt flink uitgebuit (ondanks alles worden ze aldoor weer tot onderlinge solidariteit gedwongen), de humor (niveau TRINITY) doet flink z'n intrede terwijl de neerslachtige actiescenes hun stempel drukken op het geheel. Veteraan-regisseur Michele Lupo, die op alle fronten (lees genres) actief is geweest, levert hier een degelijke film af – gedeeltelijk ook te danken

aan het indrukwekkend goede camera-werk van Aristide Massaccesi (regelmatig als zijn beste film bestempeld).

AMICO STAMMI LONTANO ALMENO IN PALMO (Italië 1972)
aka **AMIGO, STAY AWAY FROM PALMO/BEN AND CHARLIE**

regie: Michele Lupo;
productie: Jupiter Generale Cinematografica;
scenario: Luigi Montefiori & Sergio Donati;
camera: Aristide Massaccesi;
muziek: Gianni Ferrio;
mel: Giuliano Gemma, George Eastman, Vittorio Congia,
Giacomo Rossi Stuart, Marisa Mell;
distributie/video: CNR Video.

DIO PERDONE...IO NO!

Wild Doc (Terence Hill) is een beroepsgokker, die koel en gecalculeerd monsterbedragen bij het poken wint. Daar hij altijd onterecht van valsspelen wordt beticht, resulteren zijn pokerspelletjes vaak in knokpartijen. Doc ontmoet dan zijn oude vriend Earp Hargitay (Bud Spencer) die verzekeringsagent is en op zoek is naar de dader van de treinoverval die 300 duizend dollars opleverde. Als hoofdverdachte geldt Bill St. Antonio (Frank Wolff), een oude bekende van Earp en Doc, maar blijkt een ongekend sterk alibi te hebben: In een flashback zien we hoe Doc hem 11 maanden eerder, na een van zijn pokerspelletjes, in een bizar duel doodschiet. Maar is Bill wel echt dood? Doc is op wraak en vergelding uit terwijl Earp, de plichtsgetrouwe en eerlijke agent, het geld veilig wil stellen voor zijn verzekeringsmaatsschappij. Showdown.

Jammer genoeg ontbreekt er in DIO PERDONE... een duidelijke formule. De algemene toon van de film is serieus en zelfs grimmig terwijl er regelmatig een spastische poging wordt ondernomen komisch te zijn. Ook de vele subplotjes zorgen niet voor overtuiging terwijl de relatie tussen Earp en Doc veel duidelijker had kunnen worden uitgewerkt. De twee sequels (I

QUATTRO DELL'AVE MARIA (1967) en LA COLLINA DEGLI STIVALI (1969), beide ook met Spencer en Hill) zijn wat dat betreft een stuk beter en makkelijker te labelen: komische westerns. DIO PERDONE... is een van de eerste films waarin Bud Spencer en Terence Hill samenspeelden maar nog niet het duo vormen waardoor ze later zo bekend zouden worden (Barboni's VIER VUISTEN serie).

DIO PERDONE...IO NO! (Italië/Spanje 1967)
aka **BLOOD RIVER/GOD FORGIVES, I DON'T!**

regie: Giuseppe Colizzi;
productie: Enzo D'Ambrosio & Crono/Pelsa;
scenario: Giuseppe Colizzi;
camera: Alfio Contini;
muziek: Angel Oliver Pina & Bruno Nicolai;
mel: Terence Hill, Bud Spencer, Frank Wolff, Gina Rovere, Jose Manuel Martin, Luis Barboo, Tito Garcia, Frank Brana;
distributie/video: VSR.

DJANGO!

Django (Anthony Steffen) is op jacht naar de moordenaars van "zijn" vrouw om, hoe kan het ook anders, wraak te nemen. Daarmee is alles dan ook zo'n beetje gezegd. Het leek erop alsof dit een zoveelste variant op het oorspronkelijke DJANGO (1966) van Corbucci zou worden, ware het niet dat de TRINITY films succesvoller bleken. Gevolg was dat er zoveel mogelijk slapstick in DJANGO! werd gepompt – en dit afbraak doet aan het "serieuze" wraak-plot. Anthony Steffen (één van de meest produktieve westernacteurs) is goed op dreef in de dramatische momenten maar hoe kun je in vredesnaam iemand serieus nemen als die daarnaast regelmatig zit te grappen en te grollen??!? Opmerkelijk zijn nog de prachtige fotografie en keuze van locaties (eindelijk eens niet de onvermijdelijke "déjà vu" ervaring).

DJANGO! (Italië 1971)

aka **A MAN CALLED DJANGO/UN HOMBRE LLAMADO DJANGO**
regie: Edward G. Muller aka Eduardo Mulargia;
productie: Salvatore Crocella;
scenario: Nino Stresa;
camera: Marcello Masciocchi;
muziek: Piero Umiliani;
mel: Anthony Steffen, Stelio Candelli, Clauco Ontario, Donato Castellaneta, Esmeralda Barros, Simone Blondell, Chris Avram;
distributie/video: Efo Studio.

...E POI LO CHIAMARONO IL MAGNIFICO

Vogelvrijverklaarden Bull (Gregory Walcott) en Holy Joe (Harry Carey Jr.) bevrijden hun vriend Monkey (Dominic Barto) en maken zich uit de

voeten. De zaken worden problematisch als ze van een oude Engelse vriend de laatste wens ontvangen: met het verzoek of ze zijn zoon, Sir Thomas More (Terence Hill) willen opnemen om er een echte man van te maken. Dat blijkt geen makkelijke opgave. Tom is namelijk zeer brits *upperclass* opgevoed en prefereert de fiets boven het paard, doet aan gymnastiek, en weet niets van vechten en wapens. Maar als de liefde toeslaat, is hij bereid zich enigszins aan te passen aan het wilde westen, aangezien zijn geliefde nog aan een ruwe bolster en revolverheld is toevertrouwd. Tom laat zich het noodzakelijke door zijn vrienden bijbrengen en ontdoet zich van zijn rivalen.

We hebben hier te maken met één van de vele films van Enzo Barboni. Dit betekent in het algemeen humorvolle (?) produkties. Barboni is wereldberoemd geworden door zijn TRINITY creatie (met Terence Hill in de hoofdrol) en talloze Bud Spencer & Terence Hill produkties (onder andere VIER VUISTEN serie). Komedie, en in het bijzonder slapstick, is een persoonlijke zaak. Je moet van de aanpak houden. Neem Hong Kong cinema – een parallel is volgens mij gauw gelegd met de films van acteur Stephen Chow (aka Chow Shi Ching). De complete truckendoos wordt opengegoid. Barboni laat in ...E POI LO CHIAMARONO IL MAGNIFICO zo'n beetje de hele TRINITY cast opdraven om er nog wat van te maken. "Love it or hate it", een tussenweg is er vaak niet. En dit was wel een zeer lange zit (de film duurt rond de twee uur). ...E POI LO CHIAMARONO IL MAGNIFICO heeft zo zijn komische momenten (tijdens de showdown Hill op de kop in z'n zadel, en een aantal opmerkelijke gezichtsexpressies van Hill), maar kon niet echt boeien. Ach ja, je moet er van houden...

...E POI LO CHIAMARONO IL MAGNIFICO (Italië/Spanje 1972)
aka MAN OF THE EAST

regie: Enzo Barboni aka E.B.Clucher;
produktie: Alberto Grimaldi;
scenario: Enzo Barboni;
camera: Aldo Giordani;
muziek: Guido De Angelis & Maurizio Di Angelis;
mef: Terence Hill, Gregory Walcott, Yanti Sommer, Dominic Barlo, Harry Carey Jr., Dan Sturkie, Sal Borgese, Riccardo Pizzuti;
distributie/video: Warner Home Video.

PER UNA BARA PIENA DI DOLLARI

Tijdens een bankoverval worden de twee broers van de machtige en sadistische gangster Hagen (Klaus Kinski), die ondergedoken zit in een verlaten dorpje, gedood door de familie van

Nevada Kid (Jeff Cameron). Om wraak te nemen laat Hagen zijn rechterhand Tamayo (Hunt Powers) opdraven om de clan van Nevada Kid uit te roeien. Ondertussen is Nevada Kid himself teruggekeerd van de burgeroorlog en krijgt van Sam, handlanger van de familie en enige getuige van het bloedbad het hele verhaal te horen. Ook geeft hij hem het gouden horloge van Tamayo, dat hij verloren heeft tijdens zijn moordmissie. Samen met een premiejager (Gordon Mitchell) gaat Nevada direct op zoek. De twee verzamelen bruikbare informatie in de verscheidene saloons en gijzelen dan een man van Tamayo's bende. Ze dwingen hem de schuilplaats van Hagen te verlinken, die op zijn beurt Tamayo al heeft gedood. Nevada en zijn vriend bereiken dan het verlaten dorpje.

Wraak is een (te?) veel voorkomend thema in de spaghetti-western; originaliteit is vaak ver te zoeken. Dit geldt in het bijzonder voor de films van regisseur Demofili Fidani (hier gemaakt onder het pseudo Miles Deem; hmm, qua originaliteit op het gebied van pseudo's moet ik hem het voordeel van de twijfel geven – denk aan Dick Spitfire of Lucky Dickinson...). PER UNA BARA is waarschijnlijk tegelijkertijd gemaakt met Fidani's GIU LA TESTA...HOMBRE/MACHO CALLAHAN (1971) om de kosten te drukken: opvallend zelfde cast en wraak-plot. In beide films ontbreekt de, alhaast gedwongen, slapstick ook niet. Afgezien van de actieve en af en toe spectaculair gefilmde shootouts (Joe D'Amato), zal en moet er worden gelachen. Leuk was wel de scene waarin onze helden de doden niet simpelweg in een kar laden, maar terug op hun paarden hijsen en zo een macabere karavaan geleide doen.

PER UNA BARA PIENA DI DOLLARI (Italië 1971)

aka SHOWDOWN FOR A BADMAN/VOOR EEN KIST VOL
DOLLARS/NEVADA KID

regie: Demofilo Fidani aka Miles Deem;
produktie: Massimo Bernardi & Diego Spataro;
scenario: Tonino Ricci & Miles Deem;
camera: Aristide Massaccesi aka Joe D'Amato;
muziek: Coriolano Gori;
mef: Klaus Kinski, Hunt Powers, Gordon Mitchell, Jeff Cameron, Ray Saunders, Simone Blondell, Dennis Colt;
distributie/video: Video Int'l/Star

PREPARATI LA BARA

Als zijn vrouw door de bende van Lucas (George Eastman) wordt vermoord, zweert Django (Terence Hill – *real name*: Mario Girotti) wraak. David (Horst Frank), zijn vriend, blijkt een groot aandeel te hebben in het drama. Django besluit beul te worden en reist stad en land af om zijn

taak uit te voeren. Maar in werkelijkheid redt hij (op originele wijze) de levens van de veroordeelden en rekruteert hen voor zijn eigen bende. Eerst rekent hij met de bende van Lucas af om vervolgens op een kerkhof de confrontatie aan te gaan met David en zijn bende.

Ferdinando Baldi's poging om Sergio Corbucci's DJANGO over te doen, resulteert in een mengelmoes van plotheadelingen (merendeels gejat uit betere films). Afgezien van de degelijke technische kant van het geheel (Barboni is weer eens goed op dreef als cameraman en Terence Hill in een grimmige rol in tegenstelling tot zijn latere TRINITY humorvolle personage), valt het niet mee om de aandacht vast te houden. Er wordt te veel afgeweken van het oorspronkelijke verhaal (de relatie tussen Django en zijn vrouw en zijn band met David) met als gevolg dat er niet veel valt in te leven. Ook ontbreekt er vaak de nodige logica (waar komen opeens al die wapens vandaan of waarom reageert iemand op die bepaalde manier?).

PREPARATI LA BARA (Italië/Duitsland/Spanje 1968)

aka DJANGO, PREPARE A COFFIN/GET THE COFFIN READY

regie: Ferdinando Baldi;

productie: B.R.C.;

scenario: Franco Rossetti & Ferdinando Baldi;

camera: Enzo Barboni;

muziek: Gianfranco Reverberi;

met: Terence Hill, Horst Frank, George Eastman, Jose Torres, Pinuccio Ardia, Lee Burton, Andrea Scotti, Spartaco Conversi;

distributie/video: CNR Video.

TEXAS ADDIO

TEXAS ADDIO vertelt het verhaal van twee broers, Burt en Jim (Franco Nero en Alberto Dell'Acqua. De laatste in deze film onder het pseudonym Cole Kitosch en ook wel beter bekend als Robert Widmark), die wraak zoeken op de moordenaar van hun vader: de sadistische Cisco Delgado, een in Mexico wonende baron. Tijdens de finale ondergaat het plot een bijna hilarische twist (zie ook TEMPO DI MASSACRO (1966), met een vrijwel identieke twist maar andere impact).

Tot zover is dit één van de beste films die ik heb gezien van Ferdinando Baldi ondanks het simpele verhaal. Het ziet er goed verzorgd uit en

de hoofdrol van Franco Nero (oftewel mister charisma) geeft de film extra gevoelswaarde. Gecombineerd met een goede soundtrack (Anton Abril) en fotografie (Enzo Barboni aka E.B.Clucher – beter bekend door zijn TRINITY (1970–1974) films en het fantastische camerawerk in DJANGO (1966)) maakt dit een van de betere films in het genre.

TEXAS ADDIO (Italië/Spanje 1966)

aka AVENGER/GOODBYE TEXAS

regie: Ferdinando Baldi;

productie: Manolo Bolognini;

scenario: Franco Rossetti & Ferdinando Baldi;

camera: Enzo Barboni;

muziek: Anton Abril;

met: Franco Nero, Jose Suarez, Alberto Dell'Acqua, Hugo Blanco, Cole Kitosch, Antonella Murgia, Livio Lorenzon, Luigi Pistilli, Elisa Montes, Jose Guardiola;

distributie/video: Cannon Video Benelux/ EVC.

VADO, VEDO E SPARO

Als het plan van Edwin Kean (Frank Wolff) om 300 000 dollar in handen te krijgen, vervoerd door een postkoets, volledig mislukt, probeert hij samen met Mojes Lang (Antonio Sabato) alsnog het geld binnen te halen door de desbetreffende bank te beroven. Maar Mojes gaat er met de buit vandoor. Dan verschijnt er een derde man: Clay (John Saxon), die beweert de rechtmatige eigenaar te zijn en het geld opeist (dat hij schijnt te hebben gewonnen tijdens een spelletje poker). De jacht op Mojes wordt ingezet. Als na verloop van tijd een overeenstemming tussen de drie wordt bereikt, gaat Clay op zijn beurt er met de buit vandoor. Een Mexicaanse gang gooit roet in het eten en zorgt er onbedoeld voor dat de drie zich verenigen en de strijd aanbinden met de gezamenlijke vijand.

De zoveelste slapstick-western. Waarschijnlijk een van de zwakste films van routinier regisseur Enzo G.Castellari (pseudo voor de zoon van Marino Girolami: Enzo Girolami). Totaal geen diepgang, zeer slecht plot en houterige acteerprestaties (jammer genoeg John Saxon's enige bijdrage aan het western-genre) maken dit een te missen film. Kijk liever naar Castellari's KEOMA (1976) of zijn nieuwste JONATHAN OF THE BEARS (1993).

VADO, VEDO E SPARO (Italië/Spanje 1969)

aka I CAME, I SAW, I SHOT

regie: Enzo G.Castellari;

productie: D.S.Producciones/Aspa;

scenario: Augusto Finocchi & Enzo G.Castellari;

camera: Alejandro Ulloa;

muziek: Carlo Rustichelli & Bruno Nicolai;
mef: Antonio Sabato, John Saxon, Frank Wolff, Agata Flori, Leo Anchoriz, Antonio Vico, Rossella Bergamonti, Hercules Cortes, Tifo Garcia;
distributie/video: Video 49.

GOD'S GUN

Johnny (Leif Garrett), opgevoed door salooneigenaresse Jenny (Sybil Danning), verafgoodt Father John (Lee Van Cleef), de plaatselijke priester. Wanneer Sam Clayton (Jack Palance) en zijn bende in de stad opduiken, ontwapent Father John de bendeleden om degene verantwoordelijk voor de moord op een plaatselijke bewoner vast te nemen. De bende deinst niet terug en schiet op brutale wijze Father John dood. Johnny gaat op zoek naar Luis (Lee Van Cleef in z'n 2de rol), scherpschutter en tweelingbroer van de priester. Samen zullen ze Father John gaan wreken.

Gianfranco Parolini zet met GOD'S GUN een routineus gemaakte spaghetti-western neer met veel doden, geweld en drama. Ondanks dat het deze keer geen slapstick western betreft, valt er wel degelijk wat te lachen: Lee Van Cleef met een verschrikkelijke pruik en nepbaard; in beide rollen!! Wat dat betreft was hij beter bedeed met z'n rol in Parolini's SABATA. Maar het blijft altijd een bijzondere ervaring om te zien hoe Lee Van Cleef zich opmaakt voor een duel of een beslissende shoot-out; het ritueel van de riemen omdoen en de wapens checken. Awesome!

GOD'S GUN (Italië/Israël 1976)

regie: Frank Kramer aka Gianfranco Parolini;
produktie: Irwin Yablans;
scenario: John Fonseca & Frank Kramer;
camera: Sandro Mancori;
muziek: Santa Marie Romitelli;
mef: Lee Van Cleef, Jack Palance, Leif Garrett, Richard Boone, Sybil Danning, Robert Lipton;
distributie/video: VID Films.

AL DI LA DELLA LEGGE

Cudilip de dief (Lee Van Cleef), Al de neger (naam?) en een prediker (Lionel Stander) trekken door het westen en overleven door te stelen. Nadat ze op geweldloze wijze een postkoets

hebben beroofd van de salarissen bestemd voor de mijnwerkers van de Silver Canyon, komt Cudilip in contact met Novak (Antonio Sabato), een jonge mijnningenieur, die hem het leven redt tijdens een gevecht in de saloon. Als er een nieuwe postkoets met geld aankomt besluiten Cudilip en zijn twee vrienden, het er nog een keer op te wagen. Vlak voordat ze in actie komen, wordt de koets overvallen door andere bandieten. De drie besluiten te helpen en verdedigen met succes de koets met geld. Cudilip wordt hiermee tot sheriff van Silver Canyon gebombardeerd. Als hij op een dag een geldtransport moet leiden, krijgt hij te maken met zijn twee oude vrienden...

AL DI LA DELLE LEGGE draait hoofdzakelijk om het personage van Cudilip, die constant moet kiezen tussen goed (de nieuwe regels en wetten oftewel zijn volwassen verantwoordelijkheden) en kwaad (zijn oude gedrag of onvolwassen "laten gaan"). Jammer genoeg wordt dit hoogst interessante en nogal realistische thema nogal sullig en niet echt overtuigend uitgewerkt, ondanks de goede acteerprestaties. Lee Van Cleef krijgt echter de kans om een wat breder emotioneel personage neer te zetten die zich ontwikkelt van opgeschoten schooier tot een goedgeklede en gerespecteerd politieman. Maar van een echte superheld is geen sprake: Cudilip is door de hele film heen onrustig over wat hij nu precies wil. De soundtrack van Riz Ortolani, de fotografie van Enzo Serafin, de goede acteerprestaties van Lee Van Cleef en Lionel Stander plus de zeldzame kans om Bud Spencer zonder baard en in maatpak te zien redden deze western van de ondergang.

AL DI LA DELLA LEGGE (Italië/Duitsland 1968)

aka BEYOND THE LAW/BLOODSILVER/GOOD DIE FIRST
regie: Giorgio Stegani;
produktie: Alfonso Sansone;
scenario: Warren Kiefer, Fernando Di Leo, Mino Roli & Giorgio Stegani;
camera: Enzo Serafin;
muziek: Riz Ortolani;
mef: Lee Van Cleef, Antonio Sabato, Gordon Mitchell, Lionel Stander, Bud Spencer, Graziella Granata, Herbert Fux, Carlo Gaddi;
distributie/video: Hafba.

Michael Kopijn

Dit is het einde van de Spaghetti Western Special deel 1. Deel 2 verschijnt in het volgende nummer, en zal naast een ruime hoeveelheid losse recensies ook artikelen bevatten over belangrijke spaghetti western regisseurs als Damiano Damiani, Sergio Sollima en Giulio Petroni.

\$\$\$ Buy or Die! \$\$\$

Voor de zomers van gisteren:
LE PARFUM D'YVONNE

"...Ein leichter Trauer hatte sich über diese Tage gelegt... Man bewegte sich ruhiger unter dieser Trauer, als wollte man ihr Netz nicht zerreißen, schaute länger in das Blau des Sees, liess den Blick im schaukelnden Schilf ruhen und sah den Wolken zu, die dahintrieben und auch nicht wiederkehrten, mochten sie noch so weiss sein."

Uit: Heinz Polotschnig's "Der Sommer mit den Enten".

Zondagmiddag.

Ze omklemt de mok dampende thee met beide handen, blaast er zachtjes overheen. Achter haar is het grote venster gesloten en drijven wolken traag langs de staalblauwe hemel. Ver beneden, stil, de autoweg en de lantaarns erlangs. Mijn gedachten volgen de geleidelijk verflauwende asfaltslinger en verdwijnen achter de horizon.

Een schaalje met butterscotch-chocolade en bisquitjes van Verkade.

Ze overweegt wat ze zal nemen, behoedzaam van de thee nippend.

"Je moet beslist eens iets lezen van Patrick Modiano", zegt ze.

"Mmh..."

"Die sfeer van mysterie, nostalgie en weemoed; echt iets voor jou..."

Daarbij glimlacht ze en dat heeft iets troostends. *Déjà-vu.*

Lege schoolhal, verloren uur in de namiddag, vakantiefoto's van Berlijn, de glimlach die ik erbij kreeg.

l'Histoire se repète, concludeer ik, en met het bisquitje van Verkade breekt de zondagmiddag in tweeën.

Zaterdagmiddag, twee seizoenen nadien.

Royale regendruppels spatten uiteen op het glinsterend plaveisel van de Champs-Elysées wanneer ik me onder een doorhangende grijze hemel naar nummer 79 spoed. Aldaar wordt in de bioscoop met de hoopgevende naam UGC Biarritz de film vertoond waarvoor ik de afgelopen nacht

slapeloos in een brommende touringcar heb doorgebracht: LE MARI DE LA COIFFEUSE van Patrice Leconte.

Eenmaal uit de regendruil en in de bioscoopfauteuil droog ik mijn gezicht, poets de brilleglazen en nuttig tijdens de trailers en de "pub" (van "publicité" – de reclame) mijn geïmproviseerde, sobere lunch: boterhammen met pindakaas, Coca-Cola uit blik en een Snickers-reep.

Een goede tien minuten later ligt tussen de geweken fluweelgordijnen uitnodigend een zacht glooiend strand en ruisen zilte golven zomers vredig in Dolby Stereo. In beeld verschijnt een jochie in een koddige wollen zwembroek. Een gniffel gaat door de redelijk bezette zaal.

Terwijl, buiten, Parijs eensgezind de paraplu's ten hemel strekt, staat hier mijn fauteuil in het zonverwarmde rulle zand en vertelt een uitzonderlijk regisseur het niet minder uitzonderlijke verhaal van het knaapje wiens enige levensdoel het is om met een kapster te trouwen.

Vrijdagmiddag, jaren later.

Amsterdam baadt in een fortuinlijk juni-zonnetje. De medewerker van Cinecenter die voor de ingang in een foyerstoel zijn krantje leest, kijkt mij enigszins meewarig aan wanneer ik dat zonnetje vrijwillig afsta voor het koele halfdonker van de bioscoop. Bij het betreden, even later, van het zaaltje Pierrot, verbaast dezelfde meewarige blik op dat wit gekrijte gelaat me niet – ik blijk deze middag de enige bezoeker.

Na de bewegende ansichten uit Groot-Tabakonia en een verdwaalde voorfilm hoor ik hoe iemand achter me de zaal deur sluit. Ik kijk om. Niemand.

Alleen in een bioscoopzaaltje op een vrijdagmiddag.

Soms is het lot deze cinefiel welgezind, want ik kan nauwelijks een betere atmosfeer bedenken om me te verliezen in LE PARFUM d'YVONNE, Patrice Leconte's filmvariatie op Patrick Modiano's roman "Villa Triste". (Een mooie augustusavond in

het Parijse bioscoopje Action Christine, met M.K. – beeldschoon in haar wijde zwarte blouse en strakke jeans, blootsvoets en gracieus als Ava Gardner in THE BAREFOOT CONTESSA – nog één keer naast me, misschien...) Spettertjes op het doek, bijpassende kraakjes uit de speakers. Het celluloid loopt door de projector.

Opnames van een afgelegen villa in een decor van pastoraal groen. Dan een glijvlucht over het water. Begeleidende muziek; *larghetto*, *sospirando*. En het meisje – witte rok, wit mouwloos hesje, halflang blond haar – op de voorsteven van een wit schip onder Zwitserse vlag. De beelden op het doek zijn, zoals Patrick Modiano zelf zou zeggen, een "quartier perdu" – een verloren wijk in iemands geheugen. Zoals voor mij die onvergetelijke zomer in Parijs, zo ver weg nu. De middagen op het mezzanine van Café Montparnasse, met café au lait en een boek, de weldadige juli-avonden in de tuin van de Villa Marie Louise. Een avondwandeling in het uitgestorven Passy, het eenvoudige verpozen op een stoel in de Jardin du Luxembourg. De tijd dreef alleen maar voorbij, en dat was voldoende.

Zoals ook de ochtend die ik, geheel gelukkig met mijn onbereikbaarheid aldaar, doorbracht in een zaaltje van Ciné Beaubourg Les Halles waar Volker Schlöndorffs VOYAGER voorbijkwam. En terwijl ik achterover leun, hier in de lome namiddag van LE PARFUM d'YVONNE, spoelen de woorden van reiziger Faber met de stem van Sam Shepard aan op dit verlaten strand van lege bioscoopfauteuils: "I'd never been on a sea-voyage before. I loved being out of reach." Wat is er van die tijd overgebleven?

De weerschijn van oplaaiende vlammen flakkert op het gelaat van Victor Chmara, de zwijgzame en wat raadselachtige aspirant-schrijver die het spoor is teruggevolgd naar het "quartier perdu" in zijn leven. Hij is gearriveerd in het nu zo desolate kleine oord aan het Meer van Genève waar hij in 1958 die ene idyllische zomer beleefde in gezelschap van de jonge actrice-in-spé Yvonne en haar welgestelde maecaenas dr. Meinthe, een met fez getooide excentriekeling van onduidelijke professie. Deze kille winteravond is die zomer terug in Victors gedachtenis, warmend en troostend als het laatste glas port dat de eenzame dr. Meinthe, zelf lijdend aan "*mélancholie portugaise*", even tevoren aan de toeg van de bar *l'Avenir* had besteld.

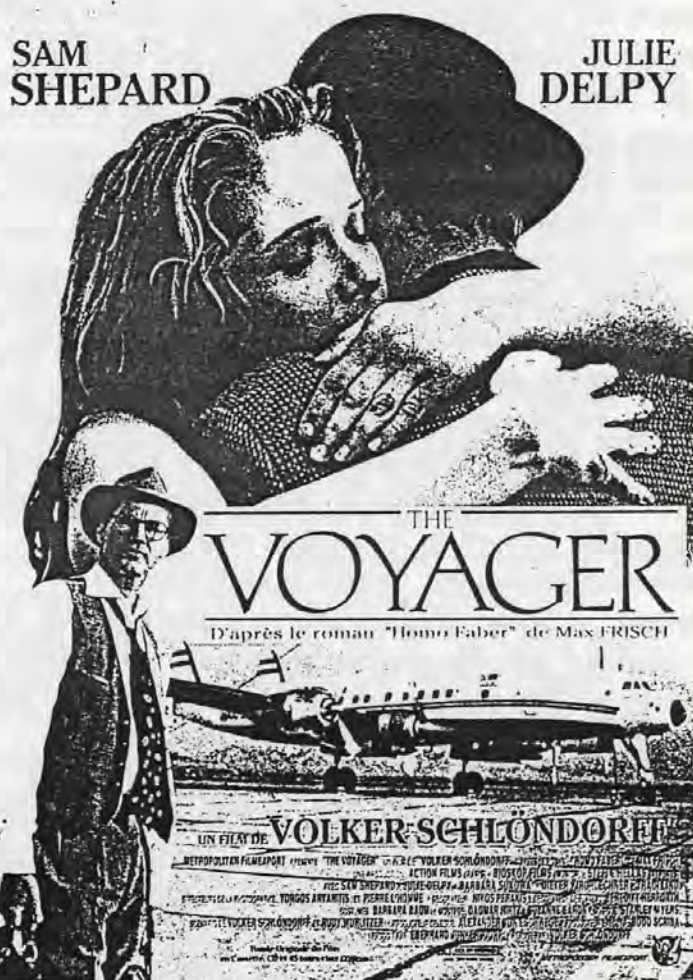
Daar, aan de afgrond, is Victors vraag onvermijdelijk. Wat is er van die tijd overgebleven?

Hetzelfde, realiseer ik me 's avonds in mijn eigen

oude stoel, wat er van die tijd in Parijs is overgebleven: de herinnering. En de herinnering, de onmogelijke zoektocht naar die verloren wijk in de geest, is het thema, de *raison d'être* van Patrick Modiano's literatuur.

De beelden van LE PARFUM d'YVONNE liggen nog op mijn netvlies en een *révérence* naar Patrice Leconte is meer dan gepast: de regisseur van onder meer de mooie tragikomische road movie TANDEM en het opmerkelijke LE MARI DE LA COIFFEUSE heeft evenals met de Siméon-vefilming MONSIEUR HIRE (eerder verfilmd in 1947 als PANIQUE door Julien Duvivier) de kern van het voorliggende literaire oeuvre geraakt. Leconte, die zelf de adaptatie van "Villa Triste" ter hand nam, legde met beeld en geluid dezelfde intieme, weemoedig stemmende herinneringspuzzel als Modiano dat deed met papier en inkt. Immers: in een "Modiano" is niet louter van belang wat men uit het verhaal over de personages en hun verleden te weten komt, zo mogelijk nog belangrijker is dat wat men NIET te weten komt.

Nergens in het scenario is de schitterende lichtheid en de elegante raffinesse van Modiano's verteltrant met overbodige explicaties geweld aangedaan, nergens ook zijn de aan de filmproductie hedentendage bijna inherente vervlakking en vulgaire luidruchtigheid in de bewerking geslopen. LE PARFUM d'YVONNE negeert willens en wetens de tijdgeest en bezit,

behalve de ragfijne sfeer van een landerige zomerdag en een smaakvol uiterlijk, ook die onverwisselbare raadselachtigheid van Modiano's mooiste romans "De si braves garçons!", "Remise de peine" en natuurlijk "Quartier perdu".

Steeds meer speelt het verleden op, steeds groter wordt de drang van de Modiano-protagonist om nog een keer het troebele vroeger op te zoeken en zich zo, misschien, over sommige zaken helderheid te verschaffen. Gaandeweg word je getroffen door de bedrieglijke kalmte van de eeuwige reiziger die als een solitaire detective speurt naar het voor altijd verlorene. Want je weet, net als hij, dat zo weinig tastbaars van toen zal worden gevonden. Een paar foto's hoogstens, met vage, soms onleesbare namen en een datum op de achterzijde. De enkele figuur uit het verleden, zelf getekend door de tijd en onduidelijke gebeurtenissen.

Dit is de bedachtzame literatuur van de weemoed, geschreven met een precisie die achter het exterieur van een onderwerp weet te reiken en het wezen ervan laat zien, de essentie – alles is vluchtig en eindig. De reis naar een kortstondig zonnige of intense periode in een mensenleven voert vaak door diepe, donkere wateren. De wetenschap dat alles eindig is maakt de reis draaglijk, maar het karakter van de herinnering aan de idylle zelf des te meer melancholiek. Nooit ook is de herinnering volledig of in sequentie; in LE PARFUM d'YVONNE mist Victor stukjes van de herinneringspuzzel en hij zal ze nooit vinden – evenmin als de kijker, verwonderd peinzend over de kleine onverklaarde raadsels en het spel met de tijd. Het is alsof een mysterieuze figuur beeldjes uit de filmcopie heeft verwijderd, teneinde bepaalde zaken voor ons te verzwijgen.

Wie van Modiano meerdere romans – bijna zonder uitzondering spelend in de periode 1948–1960 – heeft gelezen weet, dat niet alleen in iedere geschiedenis deze missende deeltjes opvallen maar dat bepaalde gebeurtenissen, plaatsen en personages (al dan niet in een nieuwe gedaante...) in verschillende verhalen voorkomen. Zo ontstaat de fascinerende kaleidoscoop van een voorbijge tijd gehuld in een waas van geheimzinnigheid, en daarmee een grotere structuur, of beter: gesuggereerde samenhang, in een filigraan oeuvre waarin personen, voorvallen en herinneringen allemaal aan elkaar lijken te zijn gerelateerd. In LE PARFUM d'YVONNE is die "esprit de Modiano" welhaast perfect getroffen.

Verteller Victor Chmara (met minimale accenten scherp gekarakteriseerd door Hippolyte Girardot), zelf in het Zwitserse niemandsland van 1958 een voortvluchtige schaduw met een dubbele identiteit en een ouderwetse hutkoffer vol jaargangen van

Paris–Match en Cinémonde (...), leert in de foyer van het luxueuze hotel Hermitage de enigmatische Yvonne (Sandra Majani, de fraaie "sauce hollandaise" van de film) kennen.

Via de al even mysterieuze dr. Meinthe (Jean–Pierre Marielle in een fantastische rol), belandt het jonge amoreuze tweetal (plus Oswald, de rashond met voorname gang en droeve blik) in dat vage naoorlogse milieu van avonturiers, ballingen, schemerige marchandeurs in allerhande en de ad infinitum lanterfanterende *beau monde* in den vreemde.

Hoe goed Leconte bekend is met het Modiano–universum, blijkt uit de meesterlijke sequentie die zich afspeelt in een monumentale witte villa waar het drietal (zonder hond) op een avond een bruisend feest bezoekt. Op deze *fiesta tropicana* tussen de bergen is niemand wat hij of zij voorgeeft te zijn en gaandeweg rijst het vermoeden dat het hier een schimmenkring betreft die overal elders, om welke reden dan ook, *de risée* is. De mise–en–scène, zo stelt de Modiano–lezer met genoeg vast, doet de schijnbaar vluchtige doch zo exacte stijl van de fijnbesnaarde auteur alle eer aan.

Op ontdekkingsreis door de kleurrijke en exotische entourage raakt de camera even de gezichten aan van figuren die niet meer zijn dan passerende fantomen op een

POUR SALLES VOIR FILMS EN EXCLUSIVITE

Une formidable histoire d'amour et de slip tricoté main

Le Monde

JEAN ROCHEFORT
ANNA GALIENA

LE FILM DE
PATRICE LECONTE

flonkerende zomeravond. In de periferie van het beeld speelt zich – onder de nu eens zwoele, dan weer opzweepende muziek uit Zuidamerikaanse contreien – heel wat meer af dan je als toevallige introductie kunt duiden. De sequentie is eigenlijk een filmpje-in-de-film, een prachtig geregisseerd stukje onvervalste Franse cinema, waarin blikken en gestes hun oorspronkelijke suggestieve kracht en betekenis terugkrijgen.

En terijl dit midzomernachtscarnaval – onwillekeurig het visioen oproepend van een eiland dat in een parallelle wereld tegen de tijd in naar de totale vergetelheid drijft – op chachacha en mambo de cocktail-glazen laat klinken, gaat voor Victor en Yvonne op een balkon onder de schitterende sterrenhemel die tijd als in een droom voorbij.

Later, veel later, wanneer menigeen is gevloerd door een hoog alcoholpromillage of een tweede persoon (of door beide), ziet de homosexuele en eenzame dr. Meinthe misprijzend toe hoe een zwaar benevelde jongedame in een gênante poging tot striptease haar kledingstukken één voor één voor hem aflegt.

Achter de ogenschijnlijke idylle, alleen als zodanig waargenomen door het verliefde paar Victor en Yvonne, vermoed je de schaduwen. Ze beroeren de toeschouwer even, schampen als het ware de schouder in het voorbijgaan en verdwijnen, een onbehaaglijk gevoel achterlatend, in de nacht.

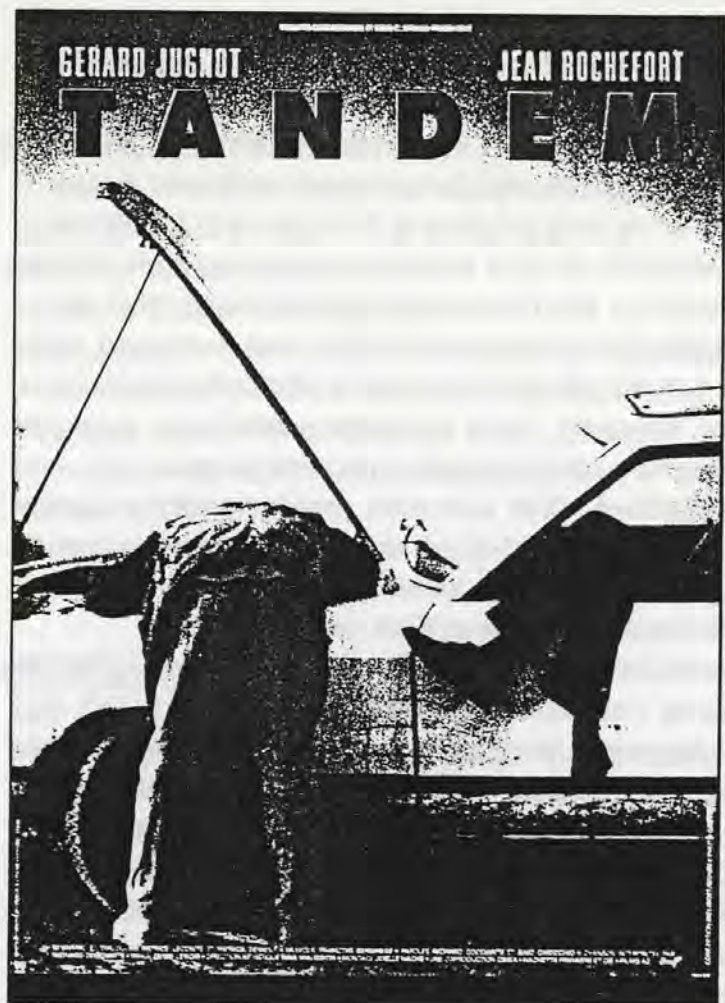
In contrast hiermee staan scènes – soms zo stil en sereen als een doek van Seurat of Vuillard – waarin Victor en Yvonne zorgeloos de dagen met dolce far niente laten passeren.

Zo is er de trage tocht over het meer met het witte schip; Victor die Yvonne opneemt met een kleine smalfilmcamera – haar impromptu, delicaat-frivole geschenk voor hem en de vervolgens speels opwaaiende witte plissérok van *Yvonne-sans-culotte*.

De intense middag in een hotelkamer aan de overzijde van het meer; de drie parkieten die vanuit hun kooi aandachtig toekijken en het zachte okerlicht dat door de gesloten gordijnen op het bed valt.

Het bezoek aan de markante oom van Yvonne (een op maat gesneden rolletje van Richard Bohringer), een alleenstaande garagehouder met een half verlichte werkplaats vol luxe-automobielen in revisie.

Er dan is er de glorieuze dag waarop dr. Meinthe en Yvonne (met hond) in een wedstrijd voor de fraaiste presentatie met een luxe-wagen, ten overstaan van de plaatselijke society met veel zwier de prestigieuze *Coupe Houligant* weten te

veroveren. Meinthe fêteert Yvonne en Victor 's avonds in het etablissement van Pulli, de Egyptenaar in ballingschap.

Maar Victor, onrustig in dit door water en bergen ingesloten kleine wereldje en verlangend naar een nieuw begin in de Verenigde Staten, wil met Yvonne het grote onbekende tegemoet. Yvonne, daarentegen, is volkomen tevreden en ongenegen te vertrekken – *"Je n'ai pas le feu sacré..."*

Zo tikt de pendule steeds nadrukkelijker en nadert een zomereinde, een abrupt afscheid zonder woorden dat opvallende overeenkomsten vertoont met het Parijse adieu van Bogart en Bergman in *CASABLANCA*.

En nu, jaren later, staat Victor opnieuw in datzelfde oord. Met de herinneringen aan Yvonne en die zomer helder voor zijn geestesoog staart hij in de afgrond, waar de tragische dr. Meinthe, na dat laatste glas port in de vrijwel lege bar *l'Avenir*, vlammend afscheid heeft genomen van vroeger en de nooit meer eindigende winter.

Dit is alles wat er overblijft: de bitterheid van de ene mens, de weemoed van de andere. Spoorloos blijft Yvonne, niet meer dan een herinnering van celluloid waarvan het laatste stuk nu door de projector vlucht.

In mijn gedachten somt de titel van een melancholiek chanson van Vicky Leandros uit de vroege jaren zeventig het in een enkel zinnetje voor me op: *"l'Une de ces choses que l'on n'oublie pas..."*

Sentimenteel? Nee; weemoedig, en dat is iets heel anders.

In de stilte van dit appartement ontkurk ik de fles rode wijn en terwijl ik inschenk realiseer ik me weer eens hoe zeldzaam films als LE PARFUM d'YVONNE en hoe kostbaar regisseurs als Patrice Leconte in het honderdste geboortjaar van de cinema zijn geworden. Ze zijn een eenzame echo van het zo rijk geschakeerde filmmaken uit de jaren zeventig, toen het bioscoopklimaat nog vier seizoenen had in plaats van eentje en er op bescheiden wijze verhalen werden verteld waarin ambacht en artistieke moeiteloos hand in hand gingen. Voordat de allesverpletterende Amerikaanse pretmachine rechts en het misselijkmakende elitairisme van de cultuurmafia links al het tussenliggende in filmland dooddrukten werd er in *le bel age* van de kleine Europese cinema met gepast geringe middelen geschiedenis geschreven. Vindingrijke en gedreven regisseurs als Sergio Corbucci (*Lo spirito continua* in *Camera Obscura – requiescat in pace, compañero...*), Robert Enrico, Duccio Tessari, Harry Kümel, Jacques Deray, Luigi Bazzoni, de geniale Bertrand Tavernier en de onverwoestbare reus van het kleine Franse filmverhaal Pierre Granier Deferre wandelden allemaal met een verbazingwekkend gemak door allerlei genres zonder zich daarbij aan kunst, cultuur of de grootste gemene deler te storen. Zo weinig achting hebben zij gekregen, zo weinig van hun werk (met uitzondering van dat van Tavernier) is nog op film, video of televisie te zien, zo weinig mensen kennen en waarderen het.

De Europese filmgeschiedenis wordt gedefinieerd door vooringenomen academici die met een misdadige gemakzucht en een dito willekeur enkele regisseurs en acteurs heilig hebben verklaard; behalve de eeuwige Fellini's, Bunuels en Fassbinders schijnt niets de moeite van het bewaren en vertonen waard te zijn.

Filmtheater- en festivalprogrammeurs, niet gehinderd door enig gevoel voor avontuur (of gevoel sec) herkauwen al jaren dezelfde titels. Het jaarlijkse filmzomerprogramma *Les vacances du cinéma*, bijvoorbeeld, is geen zegening maar een aanfluiting. Het enige waardevolle daarvan is, dat juweeltjes als JUST FRIENDS van Josse de Pauw en Marc-Henri Wajnberg, LE VOLEUR d'ENFANTS van Christian De Chalonge en Taverniers LA FILLE d'ARTAGNAN het grote doek bereiken en dat de fijnproever in de provincie nu ook de kans krijgt eens iets anders te zien dan de gemiddelde Hollywood-reclamespot. De filmkeuze van de samenstellers blinkt voor het overige uit in voortborduren op het welbekende stramien; het recyclen van makkelijk beschikbare en

"verantwoorde" kost. Over wat mooie tijdelijke import schijnt niemand te hebben nagedacht.

Het epicentrum van het programma dit jaar is de Franse cinema. De programmering in dit kader is allesbehalve wereldschokkend, om niet te zeggen armetierig.

Waar zijn de films van Tacchella, Brisseau, Miller, Bral, Sautet, Beineix, Hubert, Garcia, Carné, Clouzot, Yves Allégret, Granier Deferre, Adam, Missiaen, Delannoy, Jacques en Jean Becker, Melville, De Broca, Verneuil, Clément, Kurys, Enrico, Duvivier, Boisset, Jessua, Deray, Gatlif, Franju? Nergens. In plaats daarvan staan de drie "monstres sacrés" Depardieu, Piccoli en Deneuve weer in de zomerschijnwerpers. Ik kan alleen maar zeggen: "Aux armes, cinéphiles!"

Eén troost: Patrice Leconte is met MONSIEUR HIRE en LE MARI DE LA COIFFEUSE in het programma vertegenwoordigd.

Men kan van genre-fanaten denken wat men wil; zij zorgen er tenminste voor, met hun filmnachten, festivalletjes, zelfgefinancierde boeken, en natuurlijk talloze fanzines zonder een cent subsidie uit de cultuurpolitiek-correcte hoek, dat hun stukje filmgeschiedenis, hoe obscuur ook, bewaard blijft. Wat niet voorhanden is, wordt met een zeldzame toewijding en onvoorwaardelijke liefde opgespoord. Kom daar elders maar eens om in de hedendaagse cinema! En een oprechte affectie voor die kleine dingen in de film spreekt, op een andere manier, ook uit het werk van

Patrice Leconte. In zijn beste films wordt geen kunst met voorbedachten rade gepleegd, noch worden de gedachten van de toeschouwer op een gemakzuchtige wijze verstrooid. LE PARFUM d'YVONNE is een bijzonder voorbeeld van de oorspronkelijke suggestieve en prikkelende kracht van het bescheiden filmverhaal zonder ideologische, politieke of commerciële ballast – een ode aan de mijmering, het subtiële en de fantasie. Wie niets van zijn eigen verbeeldingsvermogen meeneemt zal van de film ook niets ontvangen.

LE PARFUM d'YVONNE is niet minder dan een godsbewijs voor het bestaan van een hogere macht die klaarblijkelijk toch nog ergens waakt over de laatste ware verhalenvertellers van de kleine Europese cinema.

Het is een milde vrijdagavond in juni, en ik hef hierbij het glas op het eerlijke filmmaken, de idyllische zomers en de herinneringen.

Mogen zij allen niet te snel vervagen.

Oliver Kerkdijk

Dit stuk is opgedragen aan compa­­n­ero Mike Lebbing, Italo­fiel extraordinaire – *La corsa nella giostra della memoria non finir­ mai. Anche domani, lo spirito continua.*

LE PARFUM d'YVONNE (Frankrijk 1994)

regie: Patrice Leconte;

scenario: Patrice Leconte, naar de roman "Villa Triste" van Patrick Modiano;

camera: Eduardo Serra;

muziek: Pascal Est­ve;

montage: Jo­lle Hache;

productie: Monique Guerrier, voor Thierry De Ganay;

duur: 85 minuten;

met: Hippolyte Girardot (Victor Chmara), Sandra Majani (Yvonne Jacquet), Jean­Pierre Marielle (Dr. Ren­ Meinthe), Richard Bohringer (De oom van Yvonne), Philippe Magnan, (Pulli);

Nederlandse bioscoopdistributie: Concorde Film, Den Haag;

N.B. De film is door het Engelse video­label Artificial Eye in een prachtige letterboxed editie, met de Engelse ondertitels in de zwarte balk, als koop­cassette uitgebracht.

"Een western die het midden houdt tussen vrolijke slapstick en een complete veldslag" (DE VIER VUISTEN VAN DE DUIVEL - E.B.Clucher, VFP)

"Een film boordevol actie en spektakel en alsof dat nog niet genoeg is ook nog eens een vleugje romantiek!" (SHEBA BABY - William Girdler, RCV)

"PAN TAU de wonderbaarlijke man met de Bolhoed, die iedere wens kan vervullen met deze hoed. Deze keer gaat Tau met een groep kinderen op schoolreis. Inspecteur Malek krijgt hier lucht van en Tau moet in sneltempo het vakantiedorp verlaten. Hij vergeet echter zijn beroemde hoed. De inspecteur neemt de hoed in beslag maar de kinderen nemen dit niet. Er duiken allerlei bolhoeden op maar niet de goede iedereen is er op uit de juiste hoed te bemachtigen wat natuurlijk een chaos van ontwikkelingen geeft. EEN KINDERPRET FILM WAARBIJ

WEER HEEL WAT VALT TE LACHEN!" (PAN TAU EN DE VERDWENEN BOLHOED - Ota Hofman, Contact Film)

"Een klein vredig Spaans dorpje met kerk, cafe en pension. Het pension wordt liefdevol geleid door de zusters Martha en Veronica. Op een kwade dag echter verandert de rust in een angstaanjagende heksenketel...Beleef mee hoe in een rustiek pensionnetje bloedstollend en bizar wordt gevonnist..." (A CANDLE FOR THE DEVIL - Eugene Martin, VFP)

"De mijn wordt geexploiteerd door een keiharde kerel genaamd Berg, die beweert de mijn te hebben gewonnen met pokeren van Joe's oom Frank Clifford. Frank Clifford was dezelfde avond nog dronken in een afgrond gestort." (DE GROETEN AAN DE DUIVEL - Leopoldo Savona, Empire)

"Als Napoleon deze film zou zien...? Hij zou zich tweemaal gillend omdraaien in zijn Parijse

graf! Nog nooit werd hij zo onbeholpen en belachelijk getoond als in deze vrolijke rolprent. Huur deze fantastische lachfilm (was een kassucces in Frankrijk) en ga mee naar een Napoleonistische tijd die in geen enkele encyclopedie vermeld staat! WAARSCHUWING: ALS U VINDT DAT NAPOLEON NIET BESPOT MAG WORDEN, MOET U ZO NU EN DAN UW OGEN SLUITEN!" (THE LOVES AND TIMES OF SCARAMOUCHE - Enzo Castellari, VFP)

"Of hem dat lukt ziet u in deze onvervalste western, waarin revolvers het laatste woord hebben en de kruitdampen uit Uw luidsprekers slaan. Kortom, DJANGO..." (DJANGO SHOOTS FIRST - Alberto De Martino, VFP)

"In Frankrijk verdwijnen ieder jaar een paar duizend beeldschone jonge vrouwen." (FACELESS - Jess Franco, Lumina Film)

"Vanuit de diepte van een meer komt een jongen omhoog" (THE

REDEEMER)

"In het kerkje is de preek ondertussen afgelopen en de priester gaat naar zijn kamer om zich te verkleden. Hier doet hij een afschuwelijke ontdekking" (THE REDEEMER - Constantine S.Gochis, VUH)

"Poppea houdt oprecht van Nero, geestelijk wel te verstaan. Nero is impotent en door inteelt in zijn familie geestelijk onvolwaardig, uitsluitend levend voor zijn hymnen en gezangen. Hij hunkert naar nieuwe emoties en laat Rome in brand steken" (POPPEA & NERO IN HET PERVERSE ROME - Alfonso Brescia, Spectrum)

"Perfekte soldaten, gemaakt van gangsters, geesteszieke moordenaars en sadisten, niet dood, niet levend, maar ergens daar tussenin." (SHOCK WAVES - Ken Wiederhorn, Video 49)

"Als de linkerhand niet weet wie de rechterhand afslacht, heb je te maken met een SCHIZO." (SCHIZO - Pete Walker, Warner Home Video)

"Erotiek en mysterie; blote vrouwen in aktie! U huurt een film vol raadsels. Het begint lijkt onschuldig. Een man bezoekt een psychiater omdat bizarre dromen zijn slaap teisteren. U wordt meegetrokken in een wonderlijke rondgang door de wereld van rondborstige vrouwen, bereid tot de liefde... maar zonder bijbedoeling? U komt steeds dichterbij de werkelijke oorsprong van de dromen, maar vrouwelijk schoon zal U onverbidde afleiden. Pas op! Zinnelijk...maar ook pervers, dat is Emanuelle!" (TENDER AND PERVERSE EMANUELLE - Jess Franco, VFP)

"Zoals de titel van de film al insinueert gaat het er op het eiland wild aan toe" (SAVAGE ISLAND - Nicholas Beardsley, Empire)

"Op een nacht maakt hij in de Bongo club een foto van een jonge blonde vrouw die een gespierde jonge neger omhelst. Als hij zijn oogst op het bureau van Fallen - hoofd van de geheime dienst -

gooit, springt deze geschrokken op." (DE SENSATIEJAGER - Richard Balducci, Starline)

"De angst en spanning van Jaws wordt meer dan verduizendvoudig door Piranha II: de vliegende moordenaars!" (PIRANHA 2 - James Cameron, Columbia Pictures)

"Deze Hell's Angels vinden een nieuw soort hel..., de hel van de bruid van Satan. Een huiveringwekkende film..." (WEREWOLVES ON WHEELS - Michel Levesque, VFP)

"Meteen begint het slachtfeest, dat voor velen niet onbekend zal zijn die reeds vrijdag de 13de deel 1 en 2 gezien hebben. Met een steeknaald in de kop en een vleesmes in de borst begint het anderhalf uur durende slachtfeest" (VRIJDAG DE 13DE DEEL 3 - Steve Miner, ?)

"De Ommekeer is een macabere thriller over de pogingen van een schuchtere man om wraak te nemen op de hele maatschappij voor de pijn die hij leed in een persoonlijke tragedie." (DE OMMEKEER/CAT AND MOUSE - Daniel Petrie, Starline)

"Of de mensheid stopt met de nutteloze vervuiling van het milieu, of de bijen zullen de mensheid vernietigen." (THE BEES - Alfredo Zacharias, VUH)

"Ze kunnen niet praten met deze wilden en ze kunnen ze ook niet begrijpen, deze wilden, die wilde dieren doden met hun blote handen en ze dan rauw opeten." (PRIMITIVES - Sisworo Gautama, Sunrise)

"Een ongelooflijke actiefilm met CHERI CAFFARO als de adembenemende gevormde, platina-blonde, vrouwelijke veldmaarschalk." (SAVAGE SISTERS - Eddie Romero, RCV 2001)

"De muziek is behekst, de kleuren zijn vreemd en fel, evenwijdige lijnen schijnen elkaar te snijden, en oude professoren hebben het recht Hippies lief te hebben" (WONDERWALL - Joe Massot,

VFP)

"Een bloedige orgie binnen een historisch verband; dit programma wordt niet aanbevolen voor kijkers, die gevoelig zijn" (LES DEMONS - Jess Franco, VML)

"Zo moet een western zijn.

Kantelende postkoetsen, schuimbekkende hengsten en flitsende schietpartijen.

VENGEANCE staat stijf van de aktie, gevoed door blinde wraakzucht en gefilmd in het woeste westen. Schudden in uw stoel, zweet in uw handen..."

(VENGEANCE - Antonio Margheriti, VFP)

"Een garnalenvisser vangt op een dag een grote kikkervis (...). In de baai bevindt zich nog een ander monster: GODZILLA. De "kikkervis" HEDORAH gaat een gevecht aan met dit monster en wint" (SATANS CREATUUR - Yoshimitsu Banno, VML)

"De perverse eigenaar, die een krokodillenvijver bezit, brengt haar om en voert haar aan de krokodillen. In dit hotel vol afschuw komen onschuldigen om en gebeuren de meest vreemde dingen. Een echte griezelfilm, maar je moet er wel tegen kunnen en daarom ongeschikt voor al te jeugdige kijkers" (DE KROKODIL DES DOODS - Tobe Hooper, Video Media)

"Wat u in deze griezelfilm ziet gebeuren wenst U zich uw ergste vijand nog niet toe. Dat is zeker. Als U mocht denken dat dat alles is, dan vergist U zich schromelijk. Met deze videofilm haalt U een in alle opzichten rigoreuze film in huis..." (SATANS BLADE - L.Scott Castillo Jr., VFP)

"Uiteindelijk blijkt dat ook de vader nog leeft: hij heeft een hoogte van 90 meter!" (GORGO - Eugene Lourie, Standard)

Deze keer werd de redactie bijgestaan door Fir Suidema en Frank Willems. Bedankt, horen!

Doe óók mee, en verover jouw plekje in de volgende aflevering van Cover Me Bad !!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!

TIRED OF KILLING?

Michele Soavi interviewed by Mike Lebbing
Pictures by Fir Suidema

You entered the film business in the late seventies as an actor. How do you look back on those days and do you think making movies is the best film school?

Yes I think so. If they ask me to give a suggestion how to start in the movies, I tell them about my experiences. Obviously, being a director means many things. But there are some very important aspects of it that people forget. You can think that you have a good story that you want to direct. But I have a friend who did this, and when he started shooting the actual film he didn't know anything. Apart from the technical side there's a crew that you have to cooperate with. And when you're not sure what to do, the assistant director and the crew feel this and you get a big confusion. Especially in Italy there are a lot of directors who aren't technical at all. I know it's not the most important thing in directing, but it is important to know about lenses, or the tracking work, which isn't so simple as it seems. With the camera you create the rhythm, anything. I think I have been lucky to have grown up in a painter's family, because paintings are so important and inspiring. This morning I was telling the guys at another interview, who only wanted to know about special effects, that it's not only about effects. Obviously the story is the principal thing, but also how you can give a scene a meaning underneath is essential. All these tricks you can only learn when you have worked on a set.

Don't you think it's more difficult for young people these days to roll into the industry like you did? You worked on low budget films when you began...

I started as an actor, and being an actor helps you to know people in the business. Being an actor was not enough for me though. I was much more interested in crew work. I didn't plan to become a director, I wanted to become assistant director. I did a lot work as assistant on directing, editing, camera work, I was grip assistant, did carpenter work. All this gave me a lot of experience. You learn how to control things. I think I worked as assistant of sorts on about 32 pictures before directing my own first film.

At the time you worked with directors like Aristide Massaccesi and Lamberto Bava. What did you

learn from them? They were shooting very fast at the time, with little money.

Exactly. But each of them has a different style. Working with Fulci was quite different from working with Dario Argento. I worked for a lot of different directors. I can divide them into two completely opposite worlds. For example, talking about "subway"...that's a Massaccesi phrase, which means familiarity and affection between people in the crew. We knew each other very well and were able to make a movie with five or six crew members. I was learning a lot from him, because Massaccesi was doing everything...he's cameraman, director of photography, producer, director. He even sometimes wrote a film. *(laughs)* Do you know him personally?

No, but I do like a lot of his films.

He's a very interesting person, very nice, very fair. He treated me like a son. He's always in a good mood, for example even in situations when you get crazy because you're doing an action scene with 30 motorbikes, a horse and everything...You're shouting into the megaphone and he is just laughing! *(laughs)* He was always joking with everybody, the crew, the actors.

That must have been great, to work like that. With big productions you have very little freedom.

In these low budget films you work very practical, even things like sewing a button to a shirt immediately. In one case we were doing a scene with three cameras instead of two, because the door, through which a motorbyke had to crash, was too expensive. We could do only one take.

Which film was this?

This was in *ENDGAME* (1983), but we later did it again in *TEXAS 2000* with Luigi Montefiore *(better known as "George Eastman", Ed.)*, we practically shot them back to back. Massaccesi just gave me a camera and said "hold it like this and shoot". This was the first time I had a camera on my shoulder...it was heavy and huge. I was very excited. Afterwards, at the screening, Aristide said "Bravo, bravo!". Later he gave me more chances, often he'd give me a camera and say "you do your own pieces, you direct your own film"

(laughs). It was great and we passed three years, working almost every day. The other opposite is Dario. We're talking about huge productions here. Dario has a more military attitude towards his crew. The crews are much bigger, there's a military discipline. Dario is always furious ...*(laughs and makes growling sounds)*. From Dario I learned the language of cinema. The camera in his films goes everywhere, you know, even into your pants! Dario writes these "visual" scripts. We shot PHENOMENA (1985) in three weeks. That was really educational. There were huge storyboards for the collaborators on every scene, and though he does change a lot, it is a good basis. Americans do this quite differently, normally they hire a comic artist to do the drawing. But Terry Gilliam did it by himself and he's a good drawer too. In THE ADVENTURES OF BARON MUNCHAUSEN there were huge storyboards, very accurate, they were monsters. That man is a devil. And Terry is completely opposite to Dario, he's a sunny person. Well he is neurotic when he's got millions of production money under his ass, so he jumps up on people from time to time, he had this big weight on his shoulders. But when I made a suggestion, he would consider it without any competition, although I was much younger than him. I think he's one of the best directors in the world.

I would like to talk about your work as an actor. You played in PICCOLE LABBRA and BAMBULE, is that right?

That's right, BAMBULE was my very first film. When I was at actor's school I met this friend, it was around 1978. I was 18 years old and I had fucked up school and decided to become an actor. Then I met these people that became friends for life. One of them is Marco Modugno, the son of mister "Volare", you know him?

Yes, a very famous singer. He died last year.

Yes, that was his father. Marco and I have been friends for years. Marco was very enthusiastic about a project. At the same time Nanni Moretti became famous with his super 8 films. Marco would like to do this too and he wrote a script, bought a super 8 camera and we formed a crew, sponsored and all...It took eight months to finish BAMBULE, we were working every day.

What kind of film was it?

It's about young people in Rome, problems in the families, drugs. It's very realistic. I haven't seen it in many years, but it's OK. Maybe a bit simple, amateuristic, schoolish. We shot it on super 8, it went to the Venice Film Festival, was blown up to 35 mm. It was like a little phenomenon. While making that film I did every job on it possible. Those eight incredible months were the first steps of my life in cinema, but I didn't know what I was doing.

Then you did PICCOLE LABBRA?

I had an agent and they contacted me for a professional movie. They chose me as an actor – I only acted in this film. The director was a famous photographer that had worked with Visconti, it was his first film. It was set in the twenties in Germany, also in the cast was Pierre Clementi, who played an impotent writer.

How was he? I heard strange stories about him.

When I met him he was a nice man, but he was mad, completely. He was there with his wife and kids. You see, Clementi has this past as one of the revolutionary actors. After that I met him in Berlin but now I've lost track of him. This was about 1979, so...

After these low budget films, including your debut

DELIRIA, you were asked to direct LA CHIESA/THE CHURCH, which was a big production...

But after DELIRIA I worked on MUNCHAUSEN, which was very big too. I directed second unit, and first I was supposed to do about 48 scenes – my second unit work was marked red in the storyboard. At the end of the film however, I realised I had directed about 640 shots. So I was doing things with a big responsibility. In that period I was feeling very strong. So when I did LA CHIESA, I did it like this (*snaps his fingers*) really. MUNCHAUSEN took eight months and everything in that film had to be perfect. There was work in which a little detail was wrong, but it was nearly invisible. But then you had to reshoot it. Some of these scenes were extremely difficult to shoot – sometimes it took me six takes. So during LA CHIESA they had to stop me, because I wanted to do everything like Gilliam...Dario was a bit scared of me, they told me to "take the camera away!" (*laughs*).

In an old French magazine I found this picture of you. Could you comment on this please? →

Oh yes, that's fine (*laughs*). That's nice. On that film I worked as a scriptboy. Aristide spent a lot of money – compared to his other work – on that film. He told me he'd do this film and afterwards add porno inserts, with the same costumes etcetera. Well, Montefiore wrote the script, and there was a scene with this boy who tries to kill Caligula, which I thought was funny, so I told him I wanted to do it. So there is this rainstorm during Caligula's nightmare. Out of the shadows I emerge with this knife. I try to kill him, we have a fight or something like that. The guards come in and they cut off the tendons on my wrists and feet and cut off my tongue. Later there's this scene...they open a sheet and I'm there like this (*shows zombified expression*)...but still alive. Caligula is a pervert and tells this woman to excite me. But I never saw the film...is there a detail of me in there? (*laughs*)

I don't think there's an insert in that one, you just see her hand going down your tunic.

That was funny, I was surprised. I was asking "Aristide, what are you doing?" (*laughs*). And Aristide was just laughing.

In LA SETTA/THE SECT I think you can see more personal things in your direction than in the other two combined, where you were more under control

of the producers.

That's correct, but I think DELIRIA was pretty personal too, even if it was more of a genre movie. But LA SETTA was more personal. I really made love to the camera in that film.

To me it's like a wonderful fairy tale.

It is, I did a lot of research to create the world around the characters, inspired by the druids, celtic rites and religion. I was very excited in that period. One year before that I was preparing another film about the Golem so I became an expert on Jewish folklore. I went to Prague and did a lot of research for it, it was all very intriguing, but we never made the film. When we had to write the story for LA SETTA I wanted to change the style completely and went into the direction of the druids. You see, my father's roots lay in Ireland. So I went to Ireland and saw a lot of things. I really got inspired by the symbols of

Soavi in CALIGOLA 2: LA STORIA MAI RACCONTATA

the trees and the water. It's a film about water really. One critic in Italy said after seeing LA SETTA: "I think Soavi has a hydraulic problem somewhere in his mind" (*laughs*). Water is one of the most important elements for these druids...

And of life.

Obviously.

But LA SETTA wasn't a successful film and got bad reviews.

Well, THE CHURCH sold better because it was more commercial, more gothic. But THE SECT was much darker. More claustrophobic. It's set in this house with a strange well underneath. Also I had a director of photography who was very young, he was more like a friend (*Raffaele Mertes, Ed.*). For THE CHURCH and DELIRIA I had Renato Tafuri who was 20 years older than me...so the relation between Raffaele and me was very different. I was doing all the camera operating myself because it was much faster. We really had a good feeling together, procreating shot after shot. Everyday we were working hard. And the first cut of THE SECT was 2 hours 20 minutes, which was too long according to the contract with Cecchi Gori. I was afraid the story would be too short so we were inventing all kinds of things, too much. We were on schedule, we didn't go over budget like with THE CHURCH where I was Gilliamish (*laughs*). Afterwards I cut out 20 minutes of THE SECT but it's not really important stuff.

There's nothing special that got taken out?

Not really. Because when you analyze the script it's ROSEMARY'S BABY's story, only a bit more elaborate. After all it's about a girl walking through her house with a stupid rabbit...

I like the scenes with the rabbit very much. You're even on TV with rabbits while a rabbit watches...

Yes, I like it too. I played the magician, I really love rabbits. I planned to finish the film differently but they just took me off the camera. You remember how it finishes?

The scene with the birds.

Exactly. The girl (*Kelly Curtis, Ed.*) says "he saved me, she saved me". But I shot another sequence, well, only part of it, like I said. I'll tell you what I was planning. After that shot you see again Miriam's house with the police around. You see a policeman, played by me, but you see only my shoulders, not my face. I go into the house again and the camera follows me and goes under a table. I was planning to show a nest of rabbits that are all blue...So the film would finish on the sect, because you don't know if the sect are

rabbits. But Dario said "no no no!" (*laughs*). Also for DELLAMORTE DELLAMORE I shot a scene which didn't turn up in the final cut, with evil rabbits in a grave.

Your films always have a strange ending, you're always surprised.

Well, that's good, I don't want to be obvious, I think it's a compliment when you think that. Hopefully I'm not obvious, please, tell me when I'm starting to get obvious. Please tell me to stop it. But maybe, can I do two more films after that? (*laughs*)

On LA SETTA you worked with Herbert Lom. How was it to work with such an old and famous actor?

He's a great actor and never put me to shame because of my lack of experience with actors. He was very trusting. He's not very tall, and before we started shooting he said to me "Remember two things. If you want me to walk near Kelly, you have to make me taller". So every time I was building a bridge for Herbert (*laughs*). Also he told me that his best side was the right side of his face. Many times I shot his wrong side and he'd beg me "Michele...". But he was very, very nice. I asked him to take inspiration from an animal. This I learned on actor's school. So Herbert was a marabu, Kelly was a rabbit, in DELLAMORTE Gnaghi is a bulldog.

After your first film you said that Italian horror cinema can only survive when it focuses on emotions and a good story. Do you still believe this?

Now even more than before. Especially in the genre we are always doing the same film. We have to abandon the genre completely like in DELLAMORTE, I tried to twist the rules completely in that film. You're not afraid of the zombies. The main character is afraid of living, not of dying.

Fear of life is the central theme of the movie.

Exactly. But apart from that the genre is losing the essence, the tension between the characters, Films are too much supported by SFX, technical things. Sometimes I see a very old picture, very simply made, but beautiful because it has life inside.

Your favourite film is GREED by Erich Von

Stroheim. Would you like to make a film like that?

Oh yes! I think DELLAMORTE is not really a horror movie, in a way it's progress, a process of growing up. Now I'm more attracted to other things, I've already made scary stuff. Maybe if I'd get a good story like SILENCE OF THE LAMBS, which is a thriller, then I might make it, it's very, very good. And I think Tim Burton has given the fantasy film a good direction. I really love the fantasy film. Cinema is such a powerful art, you have to be very careful how to use it. Especially now, I think that everyone of us is, unconsciously, more attracted to mysticism than to violence. I think cinema has to be an escape, not just horrible violence. Or you do horrible things but in a funny way. Like in DELLAMORTE when there's this big accident in which 60 people die, there was a lot of laughter in the cinema.

DELLAMORTE DELLAMORE is very melancholic, romantic, dark. Was this all in the Tiziano Sclavi novel already or did you put enough personal elements into it?

Well both, part of it is autobiographical. I feel a lot of similarities between Dellamorte and me. I never finished school too, it's true, me too... And I have just read two books in my life, one is the phonebook and the other one I didn't finish! *(laughs)* I really feel very close to him. Dellamorte's character represents my confusion, youth of today's confusion, especially in Italy. "What are we doing, where are we going?", these stupid same questions are sometimes important. DELLAMORTE is very melancholic and...

Very romantic.

Yes, very romantic. But I also tried to put in this thing that Dellamorte doesn't want to grow up. I mean, he's 30 and behaves like a kid. Even his love affair is very infantile. And DELLAMORTE is about loneliness, he's in this jail-like cemetery. I tried to give the cemetery some essence of life, too. It's full of plants, animals, of love, sentiment. And life outside is aggressive and tough. Outside, like for example on the square, all shots are hand-held. It's horrible, chaotic, noisy, these motorcycle boys...

Does the world outside the cemetery represent today's state of Italy?

Politically seen, yes, absolutely. For being elected people sell their sons and daughters. Politics is the typical Italian bourgeois inspiration. It means

becoming a legal thief. I really hate that. But although I hate politics, I'm not at all a political director. For this film I needed political influences while telling a fantastic story. Like BRAZIL, a bit of a fantastic film, it's also very political.

When Sergio Corbucci made his westerns he knew that when you're entertaining people, it's the best moment to put some political message into it.

Right. Or just some subliminal meaning, humanist stuff, not necessarily political. But all this chaos in Italy...I had some friends who worked in the construction business. They were asked to make this highway. They were paid a lot of money but they had bad material, so they only made half of the highway, it finishes nowhere.

Like with the world championships soccer in 1990, they built all these roads and stations that never were used.

Yes, exactly! Completely mad! This business stole millions, millions...This is the craziness of Italy I wanted to show in DELLAMORTE. You know, now we're the poorest country of Europe. It wasn't like that seven years ago. For us Italians it's now extremely expensive to go to France, Germany or here in Holland. We really have become poor because of these fucking thieves.

The road ends at the climax of DELLAMORTE...

Yes, it's not finished. But it has two meanings of course. These two characters have never seen the rest of the world. If you have never found the world inside yourself, you'll never find it outside yourself. In that case, it just doesn't exist, it's an illusion. And Dellamorte wants to kill Gnaghi at that moment. But he realises that this guy, who he never got to know and watch properly, is his friend. And he's dying. He's got the intention to shoot but he realises he's tired of killing.

Politics are not only affecting life in Italy, but also cinema. You made DELLAMORTE as a European co-production. Do you think this is the best way to make pictures in the future?

Oh yes. You can't compete with American films but at least your picture will be shown around the world. We sold DELLAMORTE in the States and it will be released over there theatrically. DELLAMORTE is of course not so cheap, it's not low budget, I'd say it's medium. Maybe for Americans it's low buget, but not for us. I'm trying

to use the same formula as in the 60's and 70's, because it works: I make a European film, I shoot it in English, and use foreign actors. This way you can make an international and competitive film. This is really important as very few Italian films are shown outside Italy nowadays.

What do you think about other Italian directors like Pupi Avati?

I don't like him that much. I liked his LA CASA DALLE FINESTRE CHE RIDONO/THE HOUSE WITH WINDOWS THAT LAUGH but his other work...I don't find it intriguing enough. His latest, L'AMICO D'INFANZIA, I saw some clips of it, it looks like a TV movie. I mean I'm not crazy about his work but of course he's a good director, he's just not my favourite.

Who is your favourite then?

I have no favourites. The idols I had are all dead. Freda (*I thought this one is still alive, Ed.*), Fellini, Pasolini, Mario Bava, De Sica, directors that gave emotion. At the moment we don't have directors like that. Peter Del Monte did some interesting, nice stuff, but I can't say he's on a throne...Who's the maestro of Italian cinema? You tell me, I don't know (*laughs*). Some names...Roberto Faenza, Roberto Benigni, Carlo Verdone...

Francesca Archibugi.

Yes, she's good. Moretti is good, I think he's the best at the moment.

Salvatores...

No, he's fake. I don't trust any frame of what he's gonna show me. I know his autobiography and all that...I just don't care. Directors I really adore are Von Stroheim, Dreyer, Polanski.

Would you like to make a western?

Yes! I thought about this. Leone is really one of my favourite directors. I like this genre, I'd like to make a fantastic film in a lot of genres, westerns, mythological films. At the moment I'm planning a project to do a peplum...

That would be great!

...but very modern in sets, dresses and acting, and much stronger. You know, the peplums of the fifties were very strict and catholic. If you'd do it straight, it would be OK. I'm working on the story

of Theseus and the Minotaur. It's an Italian tradition, we can do it. It's not an American tradition that we ripped off. It's ours. With a new style it can be done, like in Fellini's SATYRICON. But I'd like to change these Hercules musclemen into more normal people like Theseus.

Has your father Giorgio, the writer, had an influence on your work?

We're completely opposite persons. I've never really gotten inspired by his work, which is very minimalistic. But maybe I'd do one of his stories which I like very much. It's a bit surrealist. it's called "The Potatoes Painting". It's about this huge painting with two potatoes on it. A man falls in love with this painting and starts to beg the painter to rent it to him for two months. After a while the painter gets tired and gives it to the man, who starts to travel through Italy with it. He thinks this painting should be seen by everybody because it has a healing force. The story is about his voyage, meeting all kinds of people. He starts hitchhiking and gets a lift in a truck full of pigs. One of the pigs thinks the potatoes are female pigs because they are so huge and a bit threedimensional...so he starts to fuck the painting! *(laughs)* Then the truck opens and the pigs enter a church. The man is desperate now. Finally he arrives in Milan and the last scene is really beautiful. You see the Piazza Del Duomo, full of people. There's a stage and one by one the people get on it and touch the painting. After that you discover that they were blind, but started seeing after touching the painting. That's the end...it's very surrealist and intriguing.

Do you think you could finance a picture like that?

It would be tough, but you need to adapt the story a bit. I think it could be done.

You'd like to make this film about angels. Could you tell something about this?

As I told you, at the moment there is this fin de siècle feeling about mysticism. Thoughts about something that's drawing us in a good way, a feeling of hope. I'd like to do a film with an ending of hope, not necessarily a happy ending, but one of hope. Also, when I was 19

I had a terrible motorcycle accident. I was passing a tram and slipped, lying on the ground waiting for the tram. What happened was that I felt a hand taking me away from the tracks. It was a miracle. And this happened before, so I found out after research on this subject. The tram crushed my bike. People didn't want to take a look because they expected to see a pile of gore. But I was saved and felt it was a miracle...*(The following night Soavi told me after the screening of GOD'S ARMY that he'd abandon this project as the angel concept was also used in this film. Ed.)*

Have you seen the Wim Wenders film, THE SKY OVER BERLIN ?

No I haven't but I heard it's beautiful. There are several films I still want to see. Until about six years ago I saw a film each day. But now I'd like to preserve my personal view. The more films you see, the more influenced you get. Obviously there are good films that you should see, but I'd like to have the pleasure to see one beautiful movie when I've got nothing to do. I'm not so starving to see movies, I want to read literature...I want to find interesting stories...

Special thanks to:

Fir Suidema
Oliver Kerkdijk
Bart van der Put
Stichting Film Events.

BRIGHTER THAN A THOUSAND SUNS

Enzo G.Castellari's JONATHAN OF THE BEARS

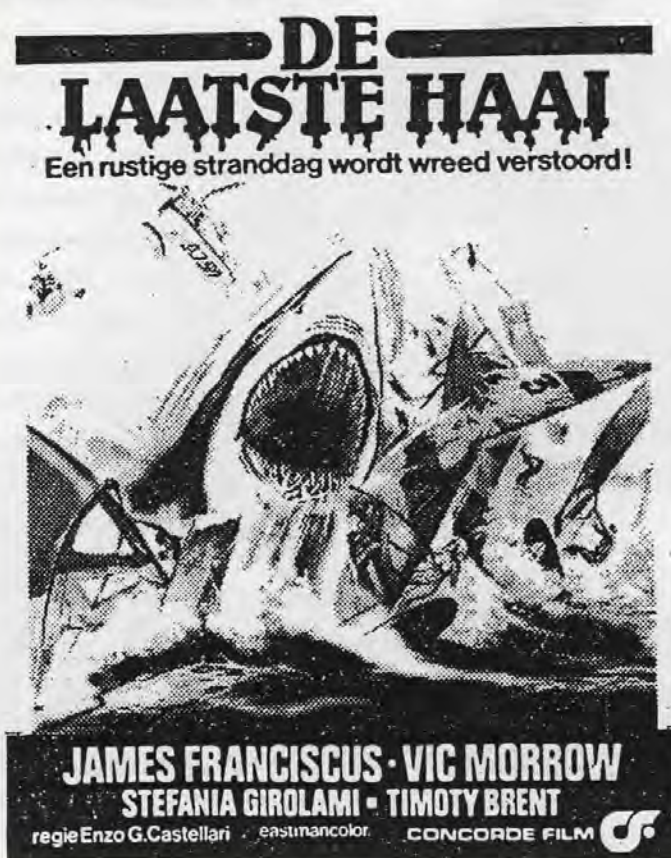
Op het moment dat de Europese film het zwaarder heeft dan ooit tevoren, durft de Italiaanse regisseur Enzo G.Castellari – maker van het onvolprezen KEOMA (1976) – het aan om een heuse western op te nemen, en wel in de voormalige Sovjet-Unie. JONATHAN DEGLI ORSI/JONATHAN OF THE BEARS is een spaghetti-western van epische proporties, met een gevoel dat doet herinneren aan Leone's gouden jaren zestig, toen er nog progressie en pit in de western-regisseurs zat. En wetende dat deze film enorme problemen tijdens de produktie kende is het, en dat meen ik, een wonder dat Castellari een film als deze heeft weten te maken. JONATHAN DEGLI ORSI is een meesterwerk; visueel, thematisch en gevoelsmatig verkent het gebieden die niet eerder in de spagwest te zien waren met zoveel overtuiging, dat ondergetekende in volledige euforie voor de bijl ging.

Jonathan Kowalski (Franco Nero) is een blanke indiaan. Nadat hij getuige was van de brutale roofmoord op zijn ouders (hij ontkwam door zich in een bergrot te verschuilen), werd hij opgenomen door een indianenstam die had gezien hoe hij met de beer kon overleven. Hij werd ingewijd in hun levensfilosofie en leerde hun diepe respect voor de natuur te delen. Nu is Jonathan ("Kleine Beer" voor vrienden) na een lange reis teruggekeerd in het indianendorp. Hij koestert diepe scepsis jegens de inwoners van

een net gesticht stadje: de lomperiken respecteren niets, natuur noch indianen. De bewoners zijn gewelddadig (onder hen weer een geflippte David Hess!), corrupt en gierig. Precies het gezelschap dat onder de straffe hand van een leider, Fred Goodwyn (John Saxon), zich te buiten gaat aan niets en niemand ontziende agressie en onwetendheid. Goodwyn zweept de labiele gemeenschap als een archetypische kapitalistische duivel op tot het ontheiligen en stelen van de gebieden van de indianen om vervolgens te kunnen boren naar olie, het zwarte goud. Uiteraard ontspint zich een enorm gevecht, een intense strijd tussen goed en kwaad, maar in tegenstelling tot het verwachte noodlot – gevoed door de teneur van de betere spaghetti-western – komt Castellari met een positieve en hartverwarmende boodschap: na 30 jaar breekt de zon door de Italiaanse kruitdampen.

Enzo G.Castellari, geboren in 1938 te Rome, verdiende zijn sporen in het actie- en westerngenre. Hij debuteerde in 1966 met SETTE WINCHESTER PER UN MASSACRO, na het vak te hebben geleerd van zijn vader, Marino Girolami. Deze vorig jaar overleden regisseur maakte al vanaf 1949 tientallen films die zelden iets buiten Italië deden, behalve dan zijn zeer succesvolle rip off van Fulci's ZOMBI 2, het fijnzinnige ZOMBI HOLOCAUST (1979). Filmen is zoals bekend in Italië vaak een familieaangelegenheid; Enzo's broer Enio was vooral in de jaren vijftig een gevierd acteur. In JONATHAN heeft hij een rol als een van de sadistische handlangers van John Saxon, en zijn sterfscène is hilarisch. Overigens, Enzo staat zelf ook wel eens voor de camera en zijn bekendste rol is die van Il Duce Mussolini in de serie THE WINDS OF WAR. Om de zaak te vereenvoudigen heeft Enzo de achternaam van zijn moeder, terwijl Enio weer Girolami heet. Daarnaast is de broer van wijlen Marino, Romolo Girolami, ook actief als regisseur. Hij maakt films sinds 1960, maar heeft sporadisch succes gehad, al was zijn vroege en originele giallo IL DOLCE CORPO DI DEBORAH/ THE SWEET BODY OF DEBORAH (1967) zeer invloedrijk.

Van de Castellari films die in Nederland zijn uitgebracht zijn de "Bronx"-aktiefilms het bekendst (BRONX WARRIORS, 1982 en ESCAPE FROM THE BRONX, 1983). Deze films waren een wereldwijd succes en ook L'ULTIMO SQUALO/THE LAST JAWS (1980, met James Franciscus) was een klapper – totdat Universal, zwaar overstuurd

Franco Nero en Melody Robertson in JONATHAN OF THE BEARS

omdat de film binnen twee weken meer dan 20 miljoen dollar opbracht, via een rechtszaak gebaseerd op vermeend plagiaat van de Italianen (dat ze daar nooit eerder op waren gekomen...) de films wist te verbieden.

Dankzij deze rip offs (hoewel duidelijk gebaseerd op ESCAPE FROM NEW YORK en JAWS, hadden deze films een paar opmerkelijke actiescenes) is er een beeld van Castellari ontstaan als een goedkoop filmpjesmaker. Het is waar dat de regisseur gespecialiseerd is in het werken met een laag budget, waarmee hij soms verbazingwekkende dingen weet te bekokstoven. Actiefilms als LA POLIZIA INCRIMINA, LA LEGGE ASSOLVE/HIGH CRIME (1973) en IL GIORNO DEL COBRA/DAY OF THE COBRA (1980), beide met Franco Nero en verkrijgbaar op video in Nederland (check 'em out!), tonen echter dat Castellari wel degelijk een begenadigd cineast is, die weet hoe je een verhaal moet ontwikkelen, personages aannemelijk moet maken en (vooral) het technische vlak van een filmproductie tot in de puntjes beheerst. In interviews kan hij langdurig en enthousiast vertellen over de fijne kneepjes van het low budget filmmaken en het typisch Italiaanse talent om met weinig geld een goede *production value* in de wacht te slepen.

En dan is er natuurlijk KEOMA, een klassieker van het zuiverste water; het is nog steeds de favoriete film van Castellari uit zijn eigen oeuvre. Dat de thema's, sfeer en vormgeving van KEOMA Castellari na aan het hart liggen, is weer te zien in JONATHAN: in bepaalde opzichten is het zelfs

een remake te noemen. (Denk bijvoorbeeld aan Nero's rol en de kruisiging aan het einde van beide films.) Waar KEOMA echter een zeer negatieve *bottom line* bevatte, zich concentreerde op Keoma's speurtocht naar zijn eigen identiteit en daarbij metafysische vormen aannam, verkondigt JONATHAN juist een positieve boodschap: na alle pijn overwint (de liefde voor) de natuur, en wordt de toeschouwer de gelegenheid geboden te recapituleren met een opgewekt gevoel. Er is hier en daar al voorzichtig aan de

eerste ecc-western gerefereerd...

Het diepe respect dat de Indianen koesteren voor de natuur is een van de hoofdthema's van JONATHAN. De titelfiguur groeit op in de natuur, leert op haar te vertrouwen, en beseft dat wederzijds respect de enige manier is om als mens op een moreel verantwoorde wijze te kunnen overleven...de perfecte reclamefilm voor Greenpeace, ware het niet dat de harde shootouts bepaald niet het toonbeeld zijn van vreedzame coëxistentie. Wat dat betreft doet de film af en toe denken aan A MAN CALLED HORSE (1970), uiteraard zonder de trippy scenes die de hoogtepunten uit die film vormden.

Het sterkste punt van JONATHAN is dat Castellari het sterke verhaal mooi samen laat vloeien met zijn visuele grandeur; in KEOMA verloor hij zich af en toe in de overdaad die schaadt, met name de pathetische soundtrack (een huiveringwekkend auditief ragpartijtje tussen imitators van Joan Baez en Leonard Cohen) deed afbreuk aan de kracht van de film. Maar goed, de cinematografische truukendoos gaat in JONATHAN weer helemaal open: veel slow-motion in cruciale scenes, bleekgetinte flashbacks, vloeiende beeldovergangen en onverwachte cameraposities, waarbij dit alles de kracht van het verhaal benadrukt in plaats van op de voorgrond te treden. Hetgeen eens te meer duidelijk maakt dat wanneer de Italianen zich niet verliezen in visuele masturbatie, ze op een eenzaam niveau staan.

Eén van Castellari's stokpaardjes is de

flashback, waarmee hij kan goochelen als geen ander. Heden en verleden vallen regelmatig zowel visueel als symbolisch samen door Nero als kind (een opvallend debuut van Igor Alimov) en volwassene in een loepzuivere cadrering te zetten. De poëtische kracht van deze momenten is simpelweg verbluffend, en het eerste kwartier, één lange terugblik waarin de dramatische roofmoord plaatsvindt en Jonathan de beer bevriendt, is het mooiste dat ik van Castellari heb gezien.

Franco Nero, Castellari's boezemvriend, zet niet alleen een prachtige rol neer, hij was tevens nauw betrokken bij het productieproces van JONATHAN, dat een crew van vele bekende gezichten kent. Eerlijk gezegd kan je je afvragen waarom dit groepje mensen zoveel moeite heeft gedaan om een film te maken waaruit zoveel warmte en idealisme spreekt, op het moment dat niemand in Europa op zo'n western zit te wachten. JONATHAN is dan ook jammerlijk geflopt – dat was misschien te verwachten, maar het blijft een schande! Castellari's veerkracht blijkt desalniettemin wonderbaarlijk, want naar het schijnt is op dit moment een grote western in de maak in Spanje: opnieuw door Enzo geregisseerd, met rollen van de grote helden van de spagwest – Nero, Giuliano Gemma, Tomas Milian, Terence Hill en *cameos* van Bronson, Eastwood en Anthony Quinn. Deze film zal worden opgedragen aan Sergio Leone. Castellari droeg JONATHAN DEGLI ORSI op aan onder andere Sergio Corbucci, de andere meester.

Het zijn mensen als Castellari en Nero voor wie ik een diepe bewondering en veel respect koester. Om met iets als JONATHAN onder de arm uit de

voormalige USSR te komen, zegt alles over 's mans zwaar onderschatte capaciteiten. Dat een ventje als Mariano Bains met DARK WATERS (zie C.O.#7) meer ophef weet te veroorzaken – hij filmde tevens in de door het machtsvacuum hopeloos chaotisch geworden voormalige Sovjet Unie – en wordt geprezen om zijn "talent", terwijl over Castellari wordt gezweven als het graf, maakt me verdrietig en kwaad tegelijk. Ach, dit alles is niets nieuws onder de zon, maar onrecht is schrijnend, wat de verpakking ook moge zijn.

Als laatste had ik graag een oproep willen doen aan alle C.O.-lezers om dit meesterwerk te gaan zien, ware het niet dat er buiten Italië geen enkele video- of 35mm-print verkrijgbaar is. Bij deze wend ik me daarom tot de grote geest in de fles: moge er snel een mooie (widescreen en stereo?) uitgave van JONATHAN OF THE BEARS verschijnen, en doe er dan gelijk de CD van die fabelachtige soundtrack bij. Alstublieft dankuwel.

(Met dank aan Peter Blumenstock en Giallo Pages)

Mike Lebbing

JONATHAN DEGLI ORSI/JONATHAN OF THE BEARS

(Italië/Rusland 1993)

regie: Enzo G.Castellari;

productie: Vittorio Nola, Alexandre Skodo, Franco Nero;

scenario: Enzo G.Castellari & Lorenzo De Luca (naar een verhaal van Franco Nero & Lorenzo De Luca);

camera: Michail Agranovich;

muziek: Clive Richie, Alexandre Biliaev, Fabio Constantino;

met: Franco Nero, John Saxon, Floyd Westerman, Rodrigo Obregov, Enio Girolami, Bobby Rhodes, Melody Robertson, Igor Alimov, Clive Richie, Marie Louise Sinclair e.a.

TO FUCK OR NOT TO FUCK

Rondhangen op het filmfestival van Cannes kan heel leuk zijn. Je ontmoet wat mensen die je al een tijdje niet hebt gezien en natuurlijk de *celebrities*. Zo ontmoette ik Carl Morano, een goede vriend van me die vroeger bij TROMA Inc. werkte en nu (zoals iedereen bij Troma) voor zichzelf is begonnen. Morano Movies heet zijn bedrijfje. Samen met zijn compagnon Erik Manche struint hij het festival af op zoek naar Euro-trash.

Toen ik hem ontmoette zei hij: "Rick, je moet even naar het festivalpaleis gaan, dan kan je Joe D'Amato ontmoeten, die deelt CDtjes uit met muziek van z'n porno films" (lach lach). Dat hoef je mij niet een tweede keer te zeggen, voor gratis filmmuziek loop ik wel even vijf minuten in de brandende zon. (*A real Dutchman after all! Ed.*) Bij zijn stalletje aangekomen (die overigens helemaal behangen was met foto's van vrouwen die letterlijk van top tot teen bedekt waren met een laag sperma), stond een oud mannetje in

pak, natuurlijk met brillette, ik zei: "U bent vast en zeker Joe D'Amato". "Jazeker, en wat kan ik voor u doen?". Mijn enige doel was zo'n CDtje, laat dat even duidelijk zijn. Ik heb misschien ooit wel eens een echte D'Amato film gezien, maar dat ben ik al lang weer vergeten. (*Join the crew, Ed.*) Ik kon zo'n CDtje krijgen maar dan moest ik eerst even gaan zitten, hij zou me z'n laatste meesterwerk laten zien. Ik werd geïnstalleerd in een lekkere luxe stoel met drankje, en daar begon het. De titels maakten duidelijk dat het om HAMLET ging met in de hoofdrol ene Sarah Young. Nou ben ik heel wat gewend maar dit sloeg werkelijk alles.

①. Ik heb nog nooit zoveel stijve piemels op een scherm gezien.

②. Als ik even snel telde waren er dus meer piemels (zeker 7) dan dat er gaten waren waar ze in konden stoppen.

③. Het was net een horror film, maar dan anders. De actrice genoot duidelijk van zoveel aandacht. Met een enigszins rood hoofd vroeg ik hoe lang de film nog duurde en het antwoord was duidelijk: "Kijk maar op de cassette". (90 minuten) Ik heb me uit dat benauwde hokje weten te lullen en met de CD in de hand liep ik verdwaasd door de hal, drie keer raden wie ik daar weer tegen kwam, een lachende Carl Morano die vroeg "En...hoe vond je het?". Ik was er dus gewoon ingeluisd. De CD is geweldig, niet te koop in de winkel en heet THE SOUND OF EROTICA & THE BEST SOUNDTRACKS OF LUCA DAMIANO MOVIES.

Rick de Vries

RICK'S TIPS

1. KILLING ZOE van Toman Dandy (Milan 23210-2)
2. THE RESURRECTED van Richard Band (Intrada Maf 7036D)
3. DELLAMORTE DELLAMORE van Manuel De Sica (GDM Music 2004)
4. ED WOOD van Howard Shore (Hollywoodrec. HR-62002-2)
5. I CRUDELI van Ennio Morricone (CDM 2009)
6. DRAGONSLAYER van Alex Norta (Limited edition SCSE)
7. 3 FILMS BY JESS FRANCO van Hubler & Schwab (Lucertola Media Lucd004)
8. IN THE MOUTH OF MADNESS van J. Carpenter & Jim Lang (DRG 12611)
9. VILLAGE OF THE DAMNED van John Carpenter (Varese Sarabande VSD 5629)
10. HUNTERS van The Residents (Milan 35701-2)

ABSOLUTE AFRADER: BATMAN FOREVER, de pop CD. Met een hele grote boog omheen lopen en met je duim

en wijsvinger op je neus. IT STINKS !

DELIRIA & CANNIBAL HOLOCAUST

Michele Soavi's regiedebuut DELIRIA/STAGEFRIGHT (1987) is een mooi vormgegeven filmpje met enkele leuke vondsten, maar niet veel meer dan een doorsnee *slasher*. Gelukkig kan dan niet van de muziek gezegd worden. Simon Boswell (HARDWARE, SANTA SANGRE, DUST DEVIL) verzorgde de sfeervolle muziek voor DELIRIA, terwijl Stefano Mainetti de up tempo dansnummetjes voor zijn rekening nam. (In de film draait het immers om de repetities van een musical, die door een maniak ernstig verstoord wordt.) Het is leuk Boswell, toch niet de minste in soundtrackland, hier naar zijn stijl te horen zoeken. Op deze CD valt echt te genieten van datgene wat Boswell's stijl nu zo kenmerkt: vreemde melodieuze riedeltjes en enge, sfeervolle passages, alles natuurlijk puur elektronisch met een snuffe eccentriciteit. Een absolute aanrader, niet alleen voor Italo-lovers! CANNIBAL HOLOCAUST blijft ruim 15 jaar lang de gemoederen verhitten dankzij zijn "controversiële" inhoud. Ik ben blij dat ik mijn steentje niet aan de discussie hoef bij te dragen, want het gaat hier tenslotte om de muziek van Riz Ortolani. Het is een hele mooie soundtrack met enkele nostalgische seventies deuntjes maar ook de verontrustende en hypnotiserende nummers die de ziekelijke dreiging in de film voelbaar maken. Ortolani heeft al menig Italiaans B-product weten te opwaarderen (bij zijn thema van CONFESSIONS OF A POLICE CAPTAIN zak ik altijd steevast door mijn stoel van genot) en dit is zeker een van zijn beste scores. Als film heeft

Voorspel voor CANNIBAL HOLOCAUST?
Riz Ortolani in duivelse extase.

CANNIBAL HOLOCAUST me nooit weten te bekoren, maar deze CD zal ik heel wat keertjes draaien. Deze CD's zijn verkrijgbaar bij Lucertola Media, het Duitse soundtrack labeltje dat in korte tijd al behoorlijk aan de weg timmert met het uitbrengen van wat oudere, zeldzame of zelfs nog nooit uitgebrachte filmmuziek. Elke CD wordt uitgebracht in een oplage van 1300 stuks (behalve CANNIBAL HOLOCAUST, waarvan er 1000 zijn geperst, dus *sofort zubeissen!*). Elke CD kost 35 DM, inclusief porto, te versturen naar: Lucertola Media, Limbacherstr. 82, D 91126 Schwabach, Duitsland.

RETURN OF THE LIVING DEAD 3

South East Records slaat weer keihard toe met zijn tweede soundtrack, de filmmuziek van Brian Yuzna's succesvolle sequel. Persoonlijk vond ik de muziek het beste aan deze film, dus kan ik alleen maar blij zijn met deze zeer fraai uitgevoerde CD. De digipack ziet er prachtig uit en de muziek zelf – mooi, dreigend, met zoveel lage tonen dat gewaarschuwd dient te worden voor scheurbuik van je speakers – is uiteraard

goed gemasterd door reverend Suidema himself. Naar verluidt zijn de onderhandelingen over een fantastische soundtrack, een project waar al lang op gebroed werd, in een ver gevorderd stadium. Hou deze rubriek in de gaten voor meer nieuws.

JELINSKI & BUTTGEREIT GBR. is een bedrijfje dat geleid wordt door de heren achter de beruchte NEKROMANTIK films. Onlangs kwam hun eerste mailorder catalogus uit. Dat de zaken ondanks het sleazy karakter van de aangeboden waar professioneel zijn aangepakt is duidelijk. Niet alleen kan je de complete Buttgereit-bibliotheek bestellen (films, t-shirts, CD's, boeken, trailertapes, strips, "making of..."-video's), maar er wordt ook werk aangeboden van andere filmmakers zoals Wenzel Storch, Richard Kern, Todd Philips, Ian Kerkhof en Nick Zedd. Daarnaast verkoopt men amateurfilms die echter meer geschikt zijn voor hen die gewend zijn aan melige Duitse humor. De liefhebbers schrijven naar Jelinski & Buttgereit Gbr., Postfach 1621, 25806 Husum in Duitsland. Sluit een IRC bij voor porto.

Dr. Hagenbeck

SEVEN FILMS STAINED IN RED

At long last it's time to focus on Marisa Mell again. After having reviewed DIARY OF AN EROTIC MURDERESS last issue, I received a bunch of films "starring" Mell. Without really collecting them, I noticed her involvement in those films while watching. On the following pages I just want to review a couple of them. Forget her famous roles in big studio films like WHAT'S NEW PUSSYCAT, CASSANOVA 70 or DANGER DIABOLIK (the latter because Tim Lucas will write all about this in his Mario Bava book – and which will be out in the next century?!).

Marisa Mell was born as Marlis Moitzki in Vienna on 24-02-1942 (or 1939, as few books mention). After making her screendebut in the film AM GALGEN SCHIESST MAN NICHT, she played a lot of minor roles in German productions. Later she moved to Italy and played in giallos and a few Italo-westerns. After WHAT'S NEW PUSSYCAT her career really started. Always playing the icy beauty who knows how to live and survive, she turned with her powerful presence and beauty a few bad movies into watchable ones. In the last couple of years of her life, her filmcareer was over (like the state of the Italian film industry, producing an endless row of zombie-films and later bad comedies starring

Adriano Clentano). On 16-05-1992 she died of throat cancer, leaving a lot of memories and films behind. And those, thanks to video, surface everywhere.

THE SECRET OF THE RED ORCHIDS (Helmuth Ashley, Germany 1962)

Long before the Edgar Wallace films tried to incorporate the latest arrivals of the Italian giallo circle (like THE BIRD WITH THE CRYSTAL PLUMAGE or SEVEN ORCHIDS STAINED IN RED, which closed the official circle of Wallace adaptations, starring Marisa Mell – and reviewed later), the German Rialto studios tried to turn away from the dark impression of the first films and inserted a lot of comedy in the films (sometimes very silly in the person of Eddi Arent). Directed by Helmuth Ashley and starring Christopher Lee, Eddi Arent, Adrian Hoven (known later best for his part in MARK OF THE DEVIL 1 and 2) and Klaus Kinski but without Hans-Joachim Fuchsberger (who later told an interviewer that a lot of people liked him only for killing Kinski every year on screen).

Marisa Mell plays a secretary for Inspector Tanner, who is killed by a nationwide extortion

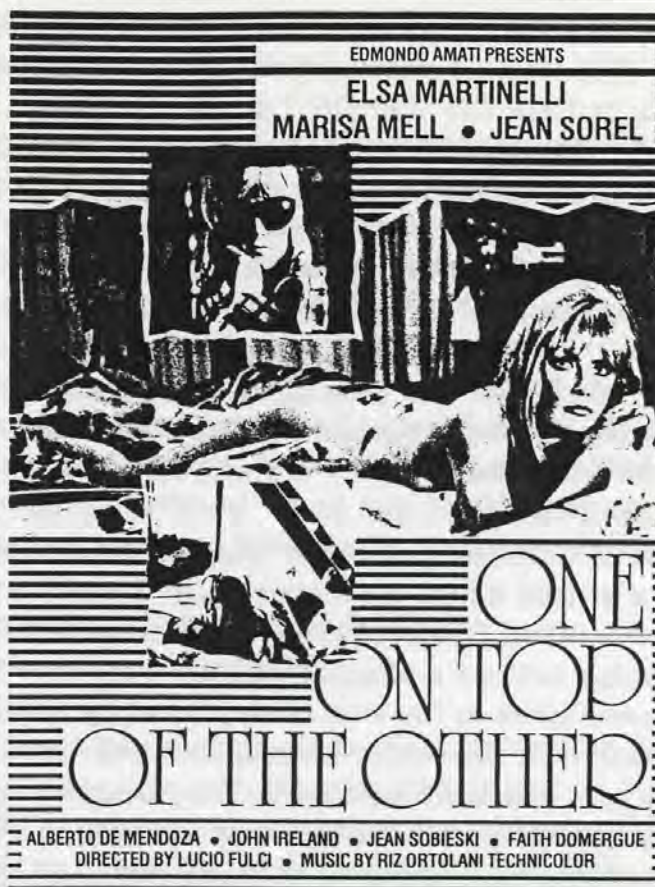
ONE ON TOP OF THE OTHER

George Dumurrier, a young American doctor, is the owner of a modern clinic with his brother, Henry. On the death of his wife, Susan, he receives a large amount of insurance. At a night-club, George meets a strip-tease girl who closely resembles Susan. He is later arrested when traces of poison are found in his wife's body. Sentenced to death for Susan's murder, his friends Jane and Larry begin an investigation to prove George's innocence. The stripper becomes Susan once more, and she leaves for France unaware that she is being followed by her abandoned lover, Benjamin. In San Quentin, George learns from Henry that he had thought up the scheme to get rid of his brother, claim the insurance money and have Susan. But, in Paris, Benjamin takes his revenge... and saves an innocent man.

VIDEO PROGRAMME DISTRIBUTORS LTD
29 GREAT PULTENEY STREET · LONDON · W1 · TELEPHONE · 01-734 1843

ONE ON TOP OF THE OTHER

racket. During the investigation Christopher Lee and Adrian Hoven are learning that members of the organisation are trying to get their share of the British profits. Filmed in beautiful black and white, this is one of the last "hardhitting" thrillers and with a powerful cast, highlighting Mell in a few scenes. It's one of maybe a handful Wallace thrillers I can recommend for those who really want to know what German KRIMIS are about.

ORDERED TO LOVE
(Werner Klinger, Germany 1963)

Expecting some sick and brutal Italian nazi torture film, I was surprised by this well-acted and interesting scripted drama, describing the fate of sixty people during the last days of World War 2. Thirty well-decorated soldiers and thirty healthy women are ordered to meet at a secret mansion in order to work at the project **LEBENSBOHN**, in which a new generation of pure and aryan children is "produced". Based on actual happenings, the drama shows the different methods used in order to convince the members of the holy cause. They don't use force but try to overpower the women with mentioning "the responsibility of the cause". The soldiers are happy to get away from the killing on the front, and instead to be with beautiful women on order. Maria Pershy plays a nurse who is first convinced of this holy mission they are conducting but after learning to love Joachim Hansen, an outspoken and critical soldier just returned from Poland, she changes and tries to escape with him. Marisa

Mell plays the only girl who combines adventure with her own lust for men. In an ironic twist she is the only one who meets a man before the official tests start. After a night of running around a big campfire, singing songs and jumping through the campfire-flames (the most impressive set of the film showing the clever psychological tricks used to force the young and impressive people to follow the commands of the Führer), she gets this same man later as her partner for "lovemaking". Soon, tragic events are set in motion: Maria Pershy flees with Joachim Hansen, who'll be killed by his own troops. Maria is sentenced to death but after discovering she's pregnant, the hanging is postponed to a time right after the birth.

ORDERED TO LOVE is a big surprise. Although Marisa Mell has (along with Maria Pershy) only a cameo appearance, Mell is the one to remember. Foulmouthed and interested in men instead of the cause, she stands out as an independent woman with a big urge for living. It's no exploitation film showing gruesome details but one of the few German films trying to show the madness at the homefront, far away from the battlefield.

ONE ON TOP OF THE OTHER
(Lucio Fulci, Italy 1969)

A lot of fans adore Lucio Fulci for his extreme gore films like **HOUSE BY THE CEMETARY**, **THE BEYOND** or **ZOMBI 2** while they don't know about his earlier films like **DON'T TORTURE A DUCKLING** (my own favorite), **THE FOUR**

HORSEMEN OF APOCALYPSE or **ONE ON TOP OF THE OTHER** starring Marisa Mell in a dual role. In **ONE ON TOP OF THE OTHER** (aka **PERVERSION STORY**) content is more important than style unlike in most giallos. During a second watch, the style reminds me of those French thrillers from the early sixties, in which the development of the characters slowed down the action. Eventually the story got frozen in order to give the viewer the possibility of catching up with the history and motivation of the characters, before the end of their lives and other extremities are shown.

Jean Sorel plays George Murrier, the co-owner of a private clinic. He's married to the sick and foulmouthed Susan (Marisa Mell). After her death, George notices a stripper with an uncanny resemblance to his wife (also played by Mell). Meanwhile, the police investigates and learn that his wife had been poisoned. They suspect George and want to arrest him. Unlike other giallos, Fulci does not hide any facts from the viewer. We must suffer with George (not really; he's about the same asshole like his dead wife who also tried to get everything at all costs). Filmed in San Francisco in bright colours, Fulci puts everything into the film (from lesbian seduction, a death sentence and a race against time, to mysteries, a mistress, money and distrust) with the exception of gore.

Getting back to Marisa Mell. She plays a bitching, ill wife and delivers a powerful performance as a naive but lucky stripper who works strictly for money at first. I believe you can call this one of her last healthy appearances. Drug overuse and a few private scandals take their toll in later films like **EROTIC DIARY OF A MURDERESS** or **SEVEN ORCHIDS STAINED IN RED**. I can recommend **ONE ON TOP OF THE OTHER** as an essential film in the giallo genre and more important, this is one of Fulci's best films before his illness, a bad divorce and the ongoing fight with Italian film producers took its toll.

LAST RIDE TO VERA CRUZ (Rolf Olsen, Germany/Austria 1969)

A bit late in the Italo-western cycle, Marisa Mell acted in three of those genre-films: **LAST RIDE TO VERA CRUZ**, **BEN AND CHARLY** (reviewed later in this article and in the special Spaghetti-Westerns feature) and the rarely seen production **MISS DYNAMITE** (1972). A lot of people think that the director's name Rolf Olsen

belongs to Giorgio Stegani in order to get finances from German partners (see Tom Weisser's *Spaghetti Westerns* book). We'll never know for sure. However, **LAST RIDE TO VERA CRUZ** is a typical – sometimes boring – Italo-western starring Mario Adorf and Klaus Kinski and contains a revenge story done hundreds of times (and never better done than in **DJANGO** or **ONCE UPON A TIME IN THE WEST**). Unlike other westerns, the story is straight forward with Mario Adorf bringing an innocent man to federal prison, but he escapes and tries to get his revenge.

This is probably Fernando Di Leo's worst script; years later he'll write and direct a few well-done thrillers and the giallo **SLAUGHTER HOTEL**. Marisa Mell is easy to spot, only a couple women are in this film but unfortunately her small part does not help it. After watching it a few years ago

on television, I forgot she was in it. On the other hand, an Italo-western starring Klaus Kinski and Mario Adorf is a must-see for trash-fans.

SEVEN ORCHIDS STAINED IN RED (Umberto Lenzi, Italy 1972)

SEVEN ORCHIDS is the last official adaption of an Edgar Wallace film. The cycle was coming to a bitter end. TV had killed hundreds of cinemas during the sixties and the first films of the ongoing Wallace series had been shown on television, so why bother to watch them in the cinema? Big American productions started to rule the market and the first commercial successes like **THE EXORCIST** were hiding around the corner. Further the series owns more to the giallo genre with Umberto Lenzi as director (who made a lasting impression with a handful of hardhitting

police thrillers starring Tomas Milian, a few well-done giallo's – KNIFE OF ICE, SPASMO – and later some cannibal films). Starring new faces like Uschi Glas (now a famous TV actress, playing an incredible combination of business woman and mother) and Petra Schurmann (who produced a health magazine a few years ago). Marisa Mell stars as an actress, murdered by a black gloved killer (what else; thanks to Mario Bava's BLOOD AND BLACK LACE). Getting killed with a powerdrill everywhere in the world but except in Germany (where they cut out this scene from the TV prints and later from the sellthru release), she comes back as a zombie. A few minutes later she gets questioned about her part in the murders ("Believe me officer, I am the 4th victim. Would you like to watch my personal powerdrill hole?!").

Compared with her films from the sixties, her current appearance is shocking. Having lost a lot of weight and looking ill from drugs and endless parties, Marisa Mell acts as if it's just another job. I believe her dream of a big career was over and she tried to earn enough money in order to survive another week. Later in DIARY OF AN EROTIC MURDERESS her unhealthy appearance is underlining her performance and she is living proof that beauty is not essential to seduce a few men to get their money. If you like to watch one of her films from the seventies, try to see EROTIC DIARY and let this Lenzi film sleep. But if you are a big fan of Edgar Wallace films, you know what you have to do...

BEN AND CHARLIE (Michele Lupo, Italy 1972)

Beware...this one was shown on an art-channel lately. After watching it, I stopped collecting buddy Italo-westerns. They changed the direction of the genre until Castellari's KEOMA brought the dying genre back on the right track. In BEN AND CHARLIE, Giuliano Gemma and George Eastman are coming to Desert City where they are arrested as dangerous criminals (too bad they get free, otherwise it would have been a nice short !). Before the arrest, the townspeople are heralding their heroes (today we'd do the same with actors), but the sheriff falsifies the evidence to change the balance of power back to him. Both escape, lose their money and learn that friendship with a man in underwear is the best thing on earth.

The later Joe D'Amato worked behind the camera and the optic of the film is the only thing worth mentioning. Marisa Mell plays a town beauty and adores our heroes. In comparison with her other Italo-westerns, she is playing a great but undemanding role (no more than five minutes). Her hard way of life is showing and her

appearance changed for the worst (compare ONE ON TOP OF THE OTHER with SEVEN ORCHIDS STAINED IN RED, and you'll know what I mean). There are a lot of people out there who like to watch Bud Spencer and Terence Hill or TRINITY films – this one's for you, but for all people who like their heroes in black with a lot of bullets flying... stay away and forget Marisa Mell's expeditions into the Spanish desert.

THE MAD DOG MURDERER (Sergio Crieco, Italy 1977)

This film is kind of a nice surprise. The first hour runs like a hard action thriller in the best Lenzi tradition, with nudity and brutal killings for the gorehounds around. Four prisoners escape under the leadership of Nita, better known as The Mad Dog Murderer (an excellent performance by Helmut Berger, who gets crazier every moment. His mixture between a gangboss and a psycho being unable to have normal relationships with women is perfect), and kill an informer in a gruesome way (give me zombies everyday). The

informer's girlfriend, played by Mell, is raped (three times in the first thirty minutes) by The Mad Dog. She is forced to distract her father so Nita can rob his money and take off to Venezuela. But the police is informed and kills one of the gangsters. The Mad Dog plans his revenge and wants to kill both Mell and the police-officer (Richard Harrison) who hunts him through Italy.

Unlike her other films from the seventies, Mell here acts with determination. At first she is shocked by the brutal rape and tries to get away from Nita (played with innocence but with the desire to kill him at the same time). But she gets her revenge after all. However, the reunion with her father and living with him ruins the credibility of the storyline. Also scriptwriter (and director) Sergio Grieco is missing a clue to end the film in a logical way, thus focusing on an incredible

sadistic script. Unlike some of the other police films from that time, none of the characters are black or white. The distinctive colour is grey with a little bit of blood. The law is outlawed and the fist (lots of fistfights in here) is the difference between living and dying. With her long brown hair and green eyes it looks like Mell is playing a character ten years younger than herself. So what can you say more about this one? Together with **DIARY OF AN EROTIC MURDERESS** and **ONE ON TOP OF THE OTHER, THE MAD DOG MURDERER** is proof of her abilities and is worth the price of admission. In the next few years a lot of fans will turn back to the Italian crime thrillers after having seen all the spaghetti-westerns lurking around in the dark. Be the first on the wagon.

Thomas Harbach

GASTSCHRIJVERS GUESTWRITERS GASTSCHRIJVERS GUESTWRITERS

VAMPYROS LESBOS

aka DIE ERBIN DES DRACULA

VAMPYROS LESBOS is loosely based on "Dracula's Guest" but Jess Franco preferred to write his own adaption and in this case he did so with great success. Swedish born Ewa Stroemberg plays the role of Lucy Westinghouse, an administrator whose job it is to travel to an island off Istanbul, where the beautiful countess Nadine Korody (Soledad Miranda) lives, to clear up a last will from a dead relative.

The Countess puts a spell on Stroemberg that tempts her to visit the Countess. What follows is stunning visions and extremely well shot dream sequences of horror/ erotica. The visually perfect opening sequence in which Soledad Miranda seduces Heidrun Kussin is a scene that returns several times during the film; these among others, including salacious scenes of lesbianism and bloodsucking between Miranda and Stroemberg, are the best in the genre. VAMPYROS LESBOS is far superior to Franco's other female vampire efforts like LA FILLE DE DRACULA (1972) and his third film dealing with the same subject, THE BARE BREASTED COUNTESS (1973) or anything Jean Rollin has made. The only film to come close up to this is Vicente Aranda's masterpiece LA NOVIA ENSANGRETADA/ THE BLOOD SPATTERED BRIDE (1972).

This German video version (released by "Toppic") is the most complete in nudity and gore. The Spanish version called LAS VAMPIRAS is missing six minutes in sex and nudity.

Soledad Miranda was Franco's favourite actress, she died in a tragic car accident only 27 years old in late 1971, during the successful cinema premiere of VAMPYROS LESBOS in Germany. The talented Miranda had a special aura of both charm and sensual eroticism that made the films Franco did with her to be among his most personal ones.

In Franco's COUNT DRACULA (1970) Christopher Lee is seducing and biting Soledad in the neck and he said: "I've done this role in many films, but with Soledad Miranda it was with an aura that no other actress has given me".

With an original story and exotic locations (Istanbul), add the presence of Franco regulars like the voluptuous Ewa Stoemberg, but of course the main glory must go to the presence of the sensual Soledad Miranda. Jess Franco's slick direction makes this film to be the most stylish erotic vampire film ever made.

It stands together with his SUCCUBUS, EUGENIE (1970, also with Soledad Miranda) and VENUS IN FURS as one of his best films. Outstanding stuff.

Boo Nelson

VAMPYROS LESBOS/ DIE ERBIN DES DRACULA

(WG/ SPA 1970, 86 mins.)

Directed by Franco Manera (= Jess Franco)

With: Susann Korda (= Soledad Miranda), Ewa Stroemberg and Dennis Price.

Hey, if you would like to see your article on this page, send us something obscure and interesting.